

אתגרים

טונים ותוכן של הורים אוהבים

תולדות תשפ"ה

מצוקה לגליון כספר 568

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

025004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מעל 15,000 קוראים

מפרכת השיבני פון

בית שמש

אבות ובנים "רמת עזרא"
רח' רב חנק 1
שבת שעה 15:00

תהלים בנות משפ' חסון
אבי' 41 דירה 15
שבת שעה 15:00

תהלים בנות משפ' ישראלוב
אבי' 41 דירה 15
שבת שעה 15:00

תהלים בניס "משק ישראל"
רח' אבי' 28
שבת שעה 15:00

אבות ובנים "משק ישראל"
רח' אבי' 28
שבת שעה 18:30

תהלים בנות משפחת ארז
רח' רב המנוא 6 דירה 9
שבת שעה 15:30

תהלים בנות משפחת עמרם
ש. האמוראים 15 דירה 5
שבת שעה 15:30

תהלים בניס משפחת עמרם
ש. האמוראים 15 דירה 5
שבת שעה 14:00

אבות ובנים "כתר החיים"
רח' מר עוקבא 6
שבת שעה 15:00

תהלים בניס "כתר החיים"
רח' מר עוקבא 6
שבת שעה 15:00

תהלים בנות משפחת גמליאל
רח' רב חנק 2 דירה 12
שבת שעה 15:30

אבות ובנים "בעלזא"
רח' רב חנק 4

אופקים

תהלים בנות
דרך הטייסים 1554

צפת

תהלים בנות
לוחמי הגטאות 9

שוקולד מריר מכינים

מה זה אירוניה?
אח שלי שגר באוקראינה הזמין אותנו להתארח אצלו, לנוח מהמצב הבעייתי בארץ.

הרגע הזה שאתה נעמד מתחת עץ והוא מוריד עליך סיכום של כל הגשם שירד בלילה.

לא ציפיתי לשום דבר אחר ממדינה שבה השר הכי פופולרי בזמן מלחמה בעשרים חזיתות הוא "השם יתברך תמיד אוהב אותי ותמיד יהיה לי רק טוב ויהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב"

סקר מכון גאלופ:
גם בזמן מלחמה תושבי ישראל הצעירים מתחת לגיל 30, במקום שני בעולם במדד האושר לצעירים.

למרות פגיעת הטיל וההרס הרב: חוס העירוב נותר שלם בגבול בני ברק ורמת גן

כשהדירה לא להיט אז מפרסמים סתם דברים

- צילינדר חדש
- בית מזוזה משופץ
- מסמרים כבר תקועים בקיר

ככה שאין צורך להסתבר עם פטיש

הנכס של כל חבורה, זה חבר שיש לו גינה גדולה לשיבות

דבר העורך

יסנו דג גדול וענק שמסוגל בעוצמתו להטביע כל ספינה מצויה ואף ספינות אימתניות וענקיות. ובכל זאת אינו עושה זאת! הוא ענק! הוא גדול! אם כן - למה לא שמעת אף פעם על דגים ענקיים שמטביעים ספינות בלב ים??

בערוך (ערך ספוג) מציין דבר פלא "ספוג הוא על ראש דג אחד גדול שבים, ובשעה שמרים ראשו להסתכל בעולם - יורד אותו הספוג על עינו ואינו רואה כלום, ולולי זה לא הייתה ספינה נצולת מפניו!" ובאמצעותו אין הדג יכול לראות מעל פני המים, וממילא אפילו אינו מנסה להשתמש בכוחותיו האדירים.

לפעמים אנו - בבואה משתקפת לאותו הדג. הן הקב"ה בראנו נפש חי, חלק אלוקי ממעל, זיכנו להיוולד יהודים ולהיות חלק לעם הנבחר והנעלה. ונתן לנו הכוחות והיכולת להצליח, להעפיל ולגדול בתורה וביראת שמים.

אך אנו, לעתים, מתנהגים כאותו הדג. עוצמים עיניים, שמים ספוג נגד עינו, ואיננו רואים ומודעים לכוחותינו. וכך עלול היהודי להעביר את כל חייו - כשהם מכוסים בספוג.

הבה נדאג ונשקיע את מרב כוחותינו ומרצנו נצח את הספוג ולהתחיל להשתמש בעוצמה, בשמחה, בכוחות ובעוצמות המיוחדים שהקב"ה חנן אותנו. כי כוחנו רב למאד. בידינו לעשות מהפכות. ללמוד! וללמד! לשמור! לרומם!

את עצמנו, ואף את הסוכניק אותנו!...

בידידות ובחיבה ניר גמליאל

אם יום אחד לא יהיו יותר חצילים 95% מהסלטים ייכחדו מהעולם.

כל השבוע: ילדים בתלמוד תורה. שבת: מגישי קוגל מקצועיים.

מלשה שהיה

איך לזכיק רבי יהודה צדקה זצ"ל התגורר בשכונת גאולה בירושלים. בהיותו ילד בן תשע הלך לבקש ברכה מהאדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור צ"ל, שכבר החפץ חיים התייחס אליו כקדוש עליון. שאל אותו ה"אמרי אמת": "מה אתה לומד?" "משניות שבת", השיב. "כמה פרקים יש במסכת?" שאל אותו האדמו"ר. "עשרים וארבעה", השיב הילד. "התדע למה יש מספר כזה של פרקים?" הילד לא ידע תשובה. לאחר שקיבל ברכה מהרבי ויצא, רץ מרחוב יוסף בן מתתיהו עד בית כנסת "שושנים לדוד", שם ישב רבי יעקב חיים סופר, ה"כף החיים" זצ"ל, לשאול אותו. ה"כף החיים" הסביר לו: שבת המלכה היא כמו כלה, "בואי כלה שבת מלכתא", ולכלה יש עשרים וארבעה קישוטים. זאת ועוד, התורה ניתנה בשבת. בשבת יש עשרים וארבע שעות, כל שעה יש ללמוד פרק אחד. רץ הילד חזרה ל"אמרי אמת" וסיפר לו את התירוצים שאמר לו זה עתה ה"כף החיים"... ה"אמרי אמת" התפעל מאד מהילד. ילד בן תשע שכל כך מתאמץ בשביל התורה, ונתן לו מטבע לשמירה. אמו הייתה חכמה ועשתה מהמטבע קמיע לבנה, הרב צדקה. וכותב ה"משחת שמון", שבכל פעם שהרב צדקה היה מתקשה בסוגייה, היה נוטל את הקמיע ומבקש מהקב"ה שיפתח לו שערי חכמה, והיה מוצא תירוץ על מה שהתקשה.

ילד קטן לא מסתפק בלשמוע את הקושיה. הוא רץ הלך וחזור לשכונה רחוקה כדי לדעת מה התשובה. אכפת לו מהתורה והוא מתאמץ למענה - בזכות זה זכה להיות הרב צדקה!

מי שמתאמץ, ועושה כל שיש לאל ידו לעשות - זוכה לסיעתא דשמיא!

פרשת השבוע

אָס 20 יוֹסֵף

חיי שרה

הפֿשֿלוֹן שהוכיח על ההצֿלָחָה

**סבא בכלל לא הזמן למסבה
אף המנהל זכר אותו לטובה**

לְכֹר שְׁאֲבִימְלֹךְ אָמַר לְיִצְחָק וְרָאוּ
רְאִינוּ, בְּפָרְשַׁת הַשְּׁבִיעִי...

הוא פתח ועזר בספרים, עד שִׁקְפָץ
ואמר: "אָהֵה!!! הַמְּנַהֵל הַתְּפוֹן לְדַבְרֵי
הַתּוֹסֶפּוֹת! הוא רצה לומר, שְׁאֵת
הָעֲצָמוֹת שֶׁל סבא ראו עוד יותר
בשנים שבהן לא דרש - כְּאִשֶׁר יָכְלוּ
לְהַשׁוֹת וְלִרְאוֹת כְּמָה זֶה חֶסֶר..."

**"ראו ראינו כי היה ה' עמך"
(בראשית כו כח)**

אחרי שְׁאֲבִימְלֹךְ מְלֹךְ גֵּרָר גֵּרַשׁ אֶת
יִצְחָק מֵאֶרֶצוֹ, הוא אמר לְיִצְחָק:
'ראו ראינו כי היה ה' עמך'. שואלים
ה'תּוֹסֶפּוֹת': למה נכפל 'ראו ראינו'?
היכן ראה פעמים את עזרת ה'
לְיִצְחָק?

אֵלָּא, אֲבִימְלֹךְ רָאָה שִׁיִּצְחָק הוֹצִיא
מִשְׁדֶּה אֶחָד מֵאֵה שְׁעָרִים - פִּי מֵאָה
מֵהַצֶּפֶי. זוֹ הִיְתָה רֵאָיָה אַחַת. אַחֲרֵי
שִׁיִּצְחָק גֵּרַשׁ, רָאָה אֲבִימְלֹךְ רֵאָיָה
שְׁנִיָּה: אֲבִימְלֹךְ חִרַשׁ אֶת אוֹתוֹ שְׂדֵה
- וְהִצְלִיחַ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ רַק מְעַט!
הַפֿשֿלוֹן לְאַחַר שִׁיִּצְחָק עֵזַב - הוֹכִיחַ
שׁוֹב עַל הַהִצְלָחָה הַגְּדוֹלָה שֶׁרַק
יִצְחָק זָכָה לָהּ.

אבא ואמא היו נבוכים. איך יבררו מה
אָרַע כָּאֵז? ומה יאמרו ליוסף חיים?

הם טרם הספיקו להגיע למסקנה,
כְּאִשֶׁר סבא הגיע לבקור - וגִּדְיוֹק יוֹסֵף
חיים פתח לו את הדלת. יוסף חיים לא
התמהמה. "סבא! לא ידעתי שבשנים
הָאֶחְרוֹנוֹת הגעתי למסבות חֲנֻכָּה בְּיִשְׁבָּה
שְׁלִי!"

אבא ואמא הביטו בבהלה, ויוסף חיים
הִרְגִישׁ הֶבְחִין בְּכֹךְ. מִשְׁהוּ בְּדַבְרֵי כְּנִרְאָה
לא היה מתאים. "מה, זו שאלה שלא יפה
לשאל? האם זה לא כבוד לדרש אצלנו
בְּיִשְׁבָּה?" שאל במבוכה.

וסבא ענה: "זו כבוד גדול מאד, אבֵל
כְּנִרְאָה לא התאים מספיק. בשנים
הָאֶחְרוֹנוֹת עָבְרוּ לְדַרְשָׁנִים מְצַלְחִים
מִמֶּנִּי."

"נשמע כאלו לא היה בכלל דרשן בשנים
הָאֶחְרוֹנוֹת", הִבִּין יוֹסֵף חיים לְמַפְרַע.
"אולי חשבנו שלא צריך..."

הִיְתָה שְׁתִּיקָה. אַחַר אָמַר יוֹסֵף חיים
בְּהֶסוֹס: "הָאֶמֶת היא שהמנהל הגדיר
את הדברים בצורה מוזרה קצת. הוא לא
אמר 'ראינו את העצמות של סבא'; הוא
אמר 'ראו ראינו את העצמות...' - והוסיף
- 'סבא שָׁלַף בִּין לָמָּה אֲנִי מִתְּכֹן..."

סבא הפתע לשמע הדברים. "טוב,
כְּשִׁמְחָמֵאִים, עָלִי גַם לְעַמֵּד בְּזֶה",
הוא אמר בחיוך. "אֲשִׁתְּדֵל בְּמִשְׁהוּ
שְׁהִמְחָאוֹת אֲכֹן יִהְיֶה נְכוֹנוֹת..."
"אילו מחמאות?" התפלא מאירצ'ק.

אבֵל סבא אמר: "נו, אם לא הבנת, יותר
טוב..."

יוסף חיים הרגיש מקרח לפתור את
התעלומה. "'ראו ראינו' - זה קשור בְּדִבְרֵי

יוסף חיים פָּרַץ הִבִּיתָה בְּסִעְרָה, נִרְגַשׁ
מִמָּה שֶׁהָיָה לוֹ לְסַפֵּר.

"הַמְּנַהֵל שֶׁל הִיְשִׁיבָה קָרָא לִי, וְאָמַר
שִׁמְחָכּוֹנִים כְּבָר לְמִסְבַּת חֲנֻכָּה. הוא
אמר שִׁבְמִסְבוֹת בְּשָׁנִים הָאֶחְרוֹנוֹת, רָאוּ
אֶת הָעֲצָמוֹת שֶׁל סבא", צִטֵּט יוֹסֵף חיים
בְּגִנְיָה, "וּבְקִשׁ שֶׁאֲעִדְכֶן אֶת סבא שֶׁהוא
עוֹמֵד לְהִתְקַשֵּׁר וּלְהִזְמִין אוֹתוֹ."

יוסף חיים לא שמע עד עתה, שִׁסְבָּא נִהַג
לְהִגִּיעַ לְמִסְבוֹת חֲנֻכָּה בְּיִשְׁבָּה - אֲבֵל
אִין בְּכֹךְ פְּלֵא. הוּ בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמוֹת עִדְדוּ
לא לְמַד בְּיִשְׁבָּה. אֲמָנָם, קִצַּת מוֹזָר הָיָה
שֶׁכְּשִׁנְסָה לְגִשֵּׁשׁ אֲצֵל בַּחוּרִים בּוֹגְרִים עַל
הַמִּסְבָּה שֶׁל שְׁנָה שֶׁעָבְרָה, אֵף אֶחָד מֵהֶם
לא הִזְכִּיר שׁוּם דְרָשָׁה.

הוא התפלא עוד יותר, כְּשֶׁאֲבָא וְאָמַר
הִגִּיבו לְבִשְׁוֹרָה בְּשִׁתִּיקָה.

אַחַר שִׁיִּצְאָ מֵהַחֹדֶר, שֶׁאֵלָּה אִמָּא אֶת
אֲבָא: "אֵתָּה בְּטוֹחַ שְׁאֵז, בְּזִמְנֹו, הֵם לא
רְצוּ שִׁסְבָּא יְדַרְשׁ?"

"בְּטוֹחַ בְּלִי סִפֵּק. סבא דַרְשׁ שֶׁם עַד לְפָנַי
חִמַּשׁ שָׁנִים, וּמֵאֵז כְּבָר אֲרַבַּע שָׁנִים לא
הִזְמִין. אֲמָנָם, רַק אֲנִי נִפְגַּעְתִּי בְּשֶׁם סבא.
סבא אמר בפשטות - אם יש אַחֲרֵים
שֶׁמִּשְׁפִּיעִים עַל הַבַּחוּרִים בְּצוּרָה מְצַלְחַת
יִתֵּר, מָה הַבְּעִיָּה?"

"מָה עוֹשִׂים עִכְשָׁו?" תְּהַתָּה אִמָּא.
"הַמְּנַהֵל אוֹמֵר שֶׁרָאוּ אֶת הָעֲצָמוֹת
שֶׁל סבא בְּשָׁנִים הָאֶחְרוֹנוֹת. אוֹלֵי הוא
מְחַלֵּף בֵּין סבא לְבִין דַרְשָׁן אַחַר שֶׁהוֹפִיעַ
אֲצֵלָם?"

"מִמֶּשׁ לא נעים. יוסף חיים יָגִיעַ וְיֵאמַר
לְסבָּא שֶׁהַמְּנַהֵל עוֹמֵד לְהִזְמִין אוֹתוֹ, אוֹלֵי
יִשְׁתַּף חֲבָרִים בְּבִשְׁוֹרָה - וּבִסּוֹף יִזְמִין אוֹתוֹ
דַרְשָׁן אַחֵר..."

ואלה תולדות

**הגאון הגדול
רבי יהודה בויאר זצ"ל**

**מגדולי תלמידי החזון איש
ראש-כולל בישיבת בית שמעיה**

נולד בשנת תרצ"ד, נפטר ב-ו במרחשון תשפ"ה

להיות חצי יום

אך ככל שהוא נכנס לענינים בלמוד התורה, הוא נהנה יותר. הבין יותר ונהנה יותר. כן, הוא הרגיש שפדאי להמשיך ללמד בישיבה כל בקר, אפילו שאף אחד מבני משפחתו אינו עושה כף.

והנה, יום אחד, כשהוא נכנס לישיבה, הוא ראה בפנה את הגאון רבי יידל בויאר, ועל פניו הבעה של כאב.

אברהם כבר שמע מיהו האיש המבוגר שיושב בישיבה ולומד בהתמדה עם אברכים צעירים ממנו. כבר בימים הראשונים אחרי עלייתו מצרפת, הביאו אותו אל רבי יידל כדי שהרב יברך את העולה החדש. אברהם ידע שהאיש המבוגר הזה הוא תלמיד חכם עצום. הוא ידע שהאיש זכה להיות תלמיד של החזון-איש, והוא מדקדק מאד בהלכה. וקצת הוא רואה שהרב אינו חש בטוב, וממש מתיסר בכאבים.

"אולי שהרב יחזר הביתה לנוח מעט?" כן שמע אברהם את החברותא של הרב בויאר מציע לרב הסובל.

"ננסה לפחות חמש דקות. עוד חמש דקות של חיים", כן ענה הרב, ובכל פוחותיו התגבר על היסורים ורפז את חושיו עוד קצת בלמוד.

ואברהם קפא במקומו מהרהר. זה כבר תקופה שהוא לומד בישיבה חצי יום. הוא מרגיש גברור כיצד הלמוד הזה הופך אותו לאדם חדש, מרומם יותר. אדם שאינו שקוע רק באכל ובבגדים.

אבל... עד היום לא חשב לקרא ללמוד הזה 'חיים'. והנה, הרב אומר כן פשוט: כל רגע של למוד הוא רגע של חיים. רגע ללא למוד, אינו באמת חיים...

ופתאום הרגיש כן גם אברהם. כן, רק הלמוד הוא חיים אמתיים!
ואם כן, למה בעצם הוא חי רק חצי יום? הוא רוצה לחיות יום שלם!

המשפט הקצר ששמע גרם לו טלטלה, עד כדי כך שאברהם הפסיק לעבד ברפואת שנים, והחל ללמוד יום שלם בישיבה.

הכל בגלל משפט אחד חודר. משפט ששמע מפיו של רבי יידל, שהתורה היתה חיו.

"אברהם, מה שלומך? איך אתה מסתדר בארץ ישראל?"
"ברוך השם מאמא, אני לומד חצי יום ועובד חצי יום."

"מה אתה לומד, בן שלי?"
"לומד תורה מאמא, בישיבה."

"אם ככה אתה רוצה שהחיים שלך יהיו, אני שמחה, העקר שיהיה לך טוב", אומרת אמא וסוגרת את הטלפון.

אברהם נרגע. אמא שלו שמחה וזה מקל עליו את המעבר מחיים של חליו לחיים שיש בהם קרטוב של רוחניות. בבקר הוא נמצא מספר שעות בישיבה, ואחר הצהריים יוצא למרפאת השנים, שם הוא רופא מבקש. הוא מסתדר בארץ. עברית למד בבית הספר היהודי בצרפת, וכשהוא נזקק לקניות הוא מצליח להסתדר עם העברית שלו במבטא הצרפתי. בארץ מכבדים עולים חדשים ומנסים לעזור להם.

בישיבה, המצב מאתגר יותר. את השפה הארמית הוא אינו מכיר. כשהוא לומד, הגמרא פתוחה מולו ולצדה שני מלונים - מלון אחד עברי-ארמי, ומלון אחד עברי-צרפתי.

יש מלים שהוא כבר מבין - 'תנו רבנן' למשל. במלים כאלה הוא זורם בלי בעיה. אבל מה יעשה כשיפגש במלה 'ואיתימא' למשל? איך יבין אותה? וכך, כאן מספיק לו לעין במלון הארמי-עברי. הוא רואה שהמלה מתרגמת שם לעברית: 'ואם תאמר' - והוא מבין מיד את המשמעות.

אלא שלפעמים הוא נתקל במלים קשות יותר. למשל המלה 'דקרא'.

המלון הארמי-עברי מתרגם לו 'שעה', אך מה לעשות שהוא לא

יודע מה המשמעות של המלה הזו בעברית? לצורך כך יש לו את המלון העברי-צרפתי. הוא מודפדף בו ורואה שהמלה 'דקרא' פרושה 'שעה' - זאת אומרת, בצרפתית - 'סיר' (cire).

מסבך קצת...
בימים הראשונים הסתפק אברהם אם יתמיד במתכנת הזו של חצי יום למודים בישיבה. אולי לא מתאים לו ללמד תורה כה הרבה שעות? אולי עדיף לו לצאת לעבד יום שלם, ורק בערב ללכת לשעור תורה בצרפתית, כמו שעושים מרבית בני משפחתו?

רבי יהודה בויאר
CC BY SA 4.0 בני ברק

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

מס' 50
פר' תולדות
חשון פ"ה

הנני: גם אם נפלת
טוה ונשאת

למה לקום מהבץ?

אותו שטר בדיק

שְׁלוּמָה, הָאֲחֵרָאִי עַל חֲבֵרַת ה'מִתְמִידִים' בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַשְּׂכוֹנָתִי, הִיָּה מְטָרָד.
כְּבָר מִסְפָּר יָמִים פִּינִי לֹא נִכְנַס ל'מִתְמִידִים'. הוּא אִמְנָם מֵעוֹלָם לֹא הִיָּה מוֹהִילָדִים הַמְצַטִּינִים, אֲבָל תְּמִיד הַשְּׂתַדֵּל לְהַגִּיעַ וּלְהַשְׁתַּתֵּף. שְׁלוּמָה הִיָּה עֶסוֹק מְדִי בְּשִׁבִיל לְשֵׁים לֵב, אֲבָל הַיּוֹם כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַכְּנֶסֶת, רָאָה מְזוּוֹת עֵינָיו אֶת פִּינִי יוֹשֵׁב עַל סִפְסָל בְּחוּץ. הוּא הִיָּה נִרְאָה אִמְלָל וּבוֹדָד. "אֲנִי חַיֵּב לְבַדֵּק מָה קוֹרָה אִתּוֹ" הַחֲלִיט שְׁלוּמָה.
כְּשֶׁכָּל הַיְלָדִים יָשְׁבוּ וְלָמְדוּ, יָצָא שְׁלוּמָה הַחוּצָה. הוּא נִגַּשׁ הַיָּשֵׁר לְפִינִי, שָׁקַפֵּץ בְּבִהְלָה: "זֶה לֹא בְּאִשְׁמֹתִי!" קָרָא פִּינִי.
"מָה לֹא בְּאִשְׁמֹתֶךָ? אִמְרָתִי שְׁעֲשִׂית מִשְׁהוּ? אֲנִי רָק רוּצָה לְהַגִּיד לְךָ שְׂאֵתָה חָסֵר לָנוּ ב'מִתְמִידִים'. בּוֹא,

תִּכְנַס! מְחַכִּים לְךָ!" שְׁלוּמָה הִנִּיחַ יָד עַל כְּתָפוֹ שֶׁל פִּינִי וּפִינִי הִתְנַעַר מִמּוֹנָה.
"לֹא... אֲנִי לֹא מְסֻגָּל", נִשְׁבַּר קוֹלוֹ שֶׁל פִּינִי. "לֹא כְּדָאִי שְׂאִכְנַס. אֲנִי לֹא מִתְאִים לָזֶה."
שְׁלוּמָה הִתְיָשֵׁב לִיד פִּינִי, הִסְתַּכֵּל לְתוֹךְ עֵינָיו וְשָׂאֵל בְּרֵךְ: "לֹא מִתְאִים? לָמָּה נִרְאָה לְךָ?"
פִּינִי פָּרַץ בְּבִכִּי: "אִם הִיִּית יוֹדַע... מָה עֲשִׂיתִי... לֹא הִיִּית בְּכָלֵל רוּצָה לְדַבֵּר אִתִּי..." הוּא הִתְנַשֵּׁף, "לֹא הִיִּית מְזַמִּין יָלָד כְּמוֹנִי לְבֵית הַכְּנֶסֶת..."
"פִּינִי, אֵתָה רוּצָה לְסַפֵּר לִּי? אֲנִי מְבִטִיחַ שְׁלֹא אֶעֱשֶׂה לְךָ כְּלוּם."
"אֵתָה תִּכְעַס מְאֹד, אֲנִי יוֹדַע. אֲבָל אֲנִי אֲגִיד לְךָ". נִגַּב פִּינִי אֶת עֵינָיו. "בְּגִלְלִי נִעְלַם הַרְחָפוֹ."
לְרַגַע שְׁלוּמָה נִבְהַל: "מָה? הַרְחָפוֹ שְׁקִבְלָנוּ מִמֶּר ג'יְקוּבֵס לְהַגְרָלָה הַשְּׁנֵתִית?"

עֵטָף בָּה אֶת יָדוֹ וְהָרִים כֶּךָ אֶת הַשָּׁטֵר.
שְׁלוּיָמָה הוֹשִׁיט לוֹ נִיר טִישׁוֹ וְאָמַר: "אֲנִי לֹא
מִבֵּין לָמָּה אַתָּה רוֹצֵה אֶת זֶה. זֶה מְלַכְלֵךְ כָּל כֶּךָ.
בְּקִשִּׁי רוֹאִים אֶת הַצָּבֵעוֹ!"

"אָבֵל זֶה עֵדִין שְׁוֹהוֹ!" הִסְבִּיר פִּינִי
בְּעוֹדוֹ מְנַסֶּה לְנָקוֹת אֶת
הַשָּׁטֵר מֵהַבֶּץ: "זֶה נִשְׁאֵר
מֵאָה שְׁקָל!"

"אֶפְלוּ שְׁזָה נָפֵל
וְהִתְלַכְלַךְ... אֶפְלוּ שֵׁישׁ
לְזֶה רִיחַ לֹא נָעִים, אָה?"
פִּינִי הִנְהוּ, מְרַכֵּז בַּשָּׁטֵר.

"בּוֹא, פִּינִי. נִכְנֵס לְבֵית
הַכְּנֶסֶת". אָחֹז שְׁלוּיָמָה
בְּכַתְפוֹ. פִּינִי נָסָה לְבָרַח
מִמֶּנּוּ: "רְנַעוּ לֹא! אֲנִי הָרִי
אֲבִדְתִּי אֶת הַרְחֻפּוֹ... אֲמַרְתִּי
לָךְ..."

"נִכְשַׁלְתָּ, צְדִיק. נִפְלַתָּ בְּמַעֲשֵׂה מְלַכְלָךְ. זֶה
בְּאֲמַת כְּתָם, וְזֶה חֶבֶל מָאָד. אָבֵל בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁשָּׁטֵר
שֶׁל מֵאָה שְׁקָל נִשְׁאֵר שְׁוֹה אֹתוֹ הַדְּבָר גַּם כִּשְׁהוּא
נוֹפֵל וּמִתְלַכְלַךְ, אִזּוֹ בְּנֹדָאֵי שְׂגִילַד יְהוּדִי כְּמוֹךָ, נִשְׁאֵר
שְׁוֹה וְיִקָּר גַּם אִם הִתְלַכְלַךְ בְּמַעֲשֵׂים לֹא רְאוּיִים...
פִּינִי נָשֵׁם בְּכַבְדוֹת, עֵינָיו נְעוּצוֹת בַּשָּׁטֵר הַמְּכַתֵּם.
"אַתָּה בְּטוּחַ?"

"בְּטוּחַ לְגַמְרִי. שְׁוֹה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֵּאָה שְׁקָל.
שְׁוֹה כְּמוֹ נִשְׁמָה טְהוֹרָה וְקְדוּשָׁה שֶׁל יְהוּדִי."

חֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וּפּוֹתְחִים דֶּף חֲדָשׁ

פִּינִי יָשַׁב וְלָמַד. בְּתַחֲלָה בְּהַסּוֹס, אַחַר כֶּךָ
בְּרַצִּינּוֹת, עַד שֶׁפִּשׁוּט נִסְחַף לְהַט הַלְמוּד, וְאֶפְלוּ
שִׁכַח כְּמַעַט מְכַל מָה שֶׁקָּרָה.

עַם סִיּוּם ה'מִתְמִידִים', קָרָא לוֹ שְׁלוּיָמָה וְאָמַר:
"פִּינִי. לְמַדְתָּ נְהַדָּר. כָּל הַכְּבוֹד! רְאִיתָ? טוֹב מְאֹד

פִּינִי הִנְהוּ וְעֵינָיו שׁוֹב
הִתְמַלְאוּ דְמָעוֹת. "רַק רְצִיתִי
לְבַדֵּק אִם אֲנִי יוֹדֵעַ לְהַפְעִיל אֶת זֶה. הִיָּה
לִילָה... אִף אֶחָד לֹא רָאָה... וְזֶה עָף גְבוּהָ כָּל כֶּךָ.
מַעַל הַעֵמֶק כְּבָר לֹא רְאִיתִי אוֹתוֹ וְלֹא הִצְלַחְתִּי לִ...
לְהַחְזִיר... ס... סְלִיחָה..."

שְׁלוּיָמָה שָׁתַק.

"נוּ, עַכְשָׁו אַתָּה מִבֵּין לָמָּה
לֹא מִתְאִים שְׂגִילַד נוֹרָא כְּמוֹנִי
יְכַנֵּס לְלַמֵּד?"

"רְנַע רְנַע רְנַע - עַד כָּאן!"
שְׁלוּיָמָה קָם. "יְלַד נוֹרָא
אַתָּה אוֹמֵר?"

הוּא הוֹצִיא שָׁטֵר
כְּתֻמָּתָם שֶׁל מֵאָה שְׁקָלִים
וְשָׁאַל: "רוֹצֵה אֶת זֶה?"

"בְּטוּחַ! אָבֵל לָמָּה שְׁתַּבִּיא
לִי?" הִתְבַּלְבַּל פִּינִי.

שְׁלוּיָמָה הִחַל לְצַעַד לְעֵבֶר פְּנֵה בְּחֻצְרֵי, בָּה
הַצְטַבְרוּ מִי גְשָׁמִים וּבֶץ. פִּינִי קָם וּבָא אַחֲרָיו,
מְסַקְרֵן. "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?" הוּא רָאָה אֶת שְׁלוּיָמָה
זוֹרֵק אֶת הַשָּׁטֵר אֶל הַמַּיִם הָעִכוּרִים. "אוּי! חֶבֶל!"
שְׁלוּיָמָה שָׁלַב יָדָיִם וְאָמַר בְּאִדְשׁוֹת: "אַתָּה עֵדִין
רוֹצֵה אֶת זֶה? אִזּוֹ קוֹח אֶת זֶה!"
"בְּאֲמַת?!" פִּינִי חָפֵשׁ סְבִיבוֹ, מְצָא חֲתִיכַת נִילוֹן,

חִידָה בְּמִידָה

חִידוֹת בְּעֵינֵי מַדוֹת
וְשְׁמִירַת הַלְשׁוֹן

הַרְבֵּה דוֹד וְנִתְנָל שׁוֹרֵץ שְׁלִיטָא,
יִזְרָח מִכּוֹן "פְּלֵא הַתּוֹרָה"

חִידָה:

אִיר יִתְכּוֹן, שְׁאָדָם אוֹמֵר "אִינִי
רוֹצֵה לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע", וּבָזָה
לְבַד הוּא עוֹבֵר עַל אֲסוּר?

מִקּוֹרוֹת: סִפֵּר חֲפָץ חַיִּים הִלְכוֹת לְשׁוֹן הָרַע כָּלֵל
ט' סְעוּף א' - בְּבִאָר מִיָּם חַיִּים שֵׁם סִקְ"ב.

יִזְרָח מִכּוֹן "פְּלֵא הַתּוֹרָה" הַרְבֵּה דוֹד וְנִתְנָל שׁוֹרֵץ שְׁלִיטָא,
יִזְרָח מִכּוֹן "פְּלֵא הַתּוֹרָה" הַרְבֵּה דוֹד וְנִתְנָל שׁוֹרֵץ שְׁלִיטָא,
יִזְרָח מִכּוֹן "פְּלֵא הַתּוֹרָה"

ומה יקרה אם אכן הוא ידע את ערך עצמו?

שכאשר היצר הרע יאמר לו לעשות משהו לא טוב, האדם יגיד לעצמו: "אדם גדול וחשוב כמוני, שיש בו כמה מעלות טובות, רמות ונשאות, ושאני בן של גדולים, מלכי קדם, אין אעשה את הרעה הגדולה הזאת?"

ואם חלילה לא יכיר את המעלה שלו ומעלת אבותיו, בקלות ישמע בקול היצר הרע.

בקצור: הדבר הראשון שצריכים בשביל לעבד על המדות - ערך עצמי!

כמוכן, ערך עצמי מגיע עם ענוה והכרת הטוב חזקה לבורא העולם, כמו שדברנו בעלונים הקודמים.

רגע!

עד כמה באמת חשוב כל יהודי?

על זה נדבר בעז"ה בשבוע הבא...

בינתיים תחשב על מה שקראת!

שונקסת. מעשה רע שעשינו לא צריך לגרם לנו לעזב הכל.

"ומה יהיה עם מה שעשיתי?"

"אתה הרי חזרת בתשובה, הבנת את חמרת המעשה שלך ובנדאי התחרטת. פני, אתה שומע? כאלו לא היה כלום! מהרגע הזה אתה יכול לפתח דף חדש!"

"מה זאת אומרת? גם אם חזרתי בתשובה, הרחפן איננו... איזה ילד נורא אני..."

"שוב אמרת את זה? אתה ילד זהב. פני, שכח מהרחפן. אתה בקשת סליחה, ואני סלחתי. אשיג רחפן בדרך אחרת. אסתדר בעזרת השם. רק אל תחשב מחשבות הרסניות כאלה."

הדבר הראשון בעבודת המדות

רבנו יונה אומר: הדבר הראשון שאדם צריך לדעת, זה הערך העצמי שלו. להכיר את מעלתו ומעלת אבותיו (אברהם יצחק ויעקב), ועד כמה הוא אהוב וחשוב אצל הבורא ותברך.

שו"ת משולם

הלכה לשלחו השבת

נתי מצטחק: "כלנו יודעים ששוקי נאותן, תראה איה שהוא מתנאה". אף אם שוקי אכן נגוע במדה לא טובה, דבריו של נתי הנם 'לשון הרע'.

אסור לדבר בגנות מדותיו של הזולת, כגון לומר: "הוא נאותן", הוא כעסו וכדומה.

סוזות

קומיקס חדש
בהמשכים

במגרש החיים

תקציר: בשבועה החדשה אין מבנה לחידור ציטה גורם למשולם לדבר בלי לחשב, ולהרחיק מפינו את הסברים. זאבי זורק את הבדור בטעות על פראופו של משולם.

כתבה: ש. רוזנשטיין | איור: יוספי יוסף

הפסקה יבוא בעז"ה

לקבלת העלון
להפצה בבית הכנסת
חינוך: 02-5379160 שולחה 0
מתוקים מוסף אומיה תולדות תלסה

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? הפנסו לקו חברים 072-337-2212 שולחה 32

שבת טיש

ספורים ואגדות • פנינים ופרפראות • מדות והליכות

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

פנינים

ועתה יצחק לה' לנבא אשתו (כה, כא) - יצחק ורבקה בגימטריא תקט"ו כמנין תפלה, כי יצחק התפלל תקט"ו תפלות ונענה, אך משה רבנו התפלל תקט"ו כמנין יאִתְחַנֵּן ויבקש להכנס לארץ ולא נענה. מפני שיצחק התפלל על כל העקרונות, כי לנב"ח נזקקו לנפש כל חי, וגם אשתו בכלל ולכן שמע ה' תפלתו, שכן כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחלה. ומשה ידע שכל ישראל נכנסים לארץ ישראל חוץ ממנו, ולכן לא נענה. (פשוט המגיד מטריסק)

פי עקבה הוא (שם) - אמר רבי פינחס מקודיץ, כי האבות והאמהות הרבו בתפלה לנביא, מפני שלא היה בטבעם להוליד, ובתפלתם עשו פעולה לדורות וסללו דרך לכל בני ישראל שכל מי שיתפלל על בניו, מכרח שכתופו של דבר יזכה לכהן. (אמרי פינחס)

ויודו אחות בעקב עשו (כה, כו) - עשו מסמל את הנפש הבקמית והיצר הרע, ולכן הוא יצא ראשון כי הוא בא לאדם לפני היצר הטוב. יעקב מסמל את הנפש האלקית והיצר הטוב, והוא איש תם מלשון שלמות, כי אפילו בשעה שאדם עובר עברה, נשארת הנפש האלקית שלמה בדברותיה בה'. ויודו אחות בעקב עשו - וירידת הנפש האלקית למטה היא בכדי לתקן את הגוף ואת הנפש הבקמית. (לקוטי שיחות)

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון (כו, א) - מלבד נזקיקון מלוח לעני בשעת דחוק, כפי שכתב ה"מגלה עמקות" על הפסוק מלבד עלת התמיד, שהמלוח לעני בשעת דחוק מכפר בעולת התמיד. ואף כאן כאשר יש רעב, כלומר חסר פרנסה חלילה, אזי העצה לעמוד לימין אביו, כפי שאמרו חז"ל ביבמות המלוח לעני בשעת דחוק עקלו הפתוב אומר אז תקרא וחי' יענה. (דברי ישראל)

וישב יצחק בגר (כו, ו) - גר"ד נזקיקון גבוהה, רעה, רחבה. אלו שלש מדות רעות באדם, אך הצדיק מהפכן לטובה ומפיק מהן תועלת. מהנאותה הוא עושה בחינת ויגבה לבו בדרכי השם; בעין רעה הוא משתמש לעצמו ותמיד חי בדיעה שגדו לא יצא ידי חובתו בעולמו; ואת החובות הוא הופך כנרצון גשמי לרצון לתרומת דעתו בתורה ויראת שמים. (רבי הניד מאלכסנדר)

ויבך עשו אבי ישמעאל (כה, ט) - בגימטריה הלך לו הצדיק אצל העורב, כדברי חז"ל שלא לחנם הולך ירדן אצל עורב אלא שהוא מינו, ואף עשו שהוא בגימטריה פרא אדם יולד שנאמר באיוב, הלך לישמעאל שהיה מינו, ואלו יעקב בגימטריה גבון וחקם, כפי שנאמר אצל בנו יוסף, והוא שטנו של עשו. (כרם יעב)

ספורים בפרשה

פלאי, ובקיאותו היתה לשם דבר. בהיותו כגון אחת עשרה בקר דודו בבית הזריו, וכשנכנס הילד אל החדר, נעמד הדוד בפניו ואמר: ילד הבקי בשני סדרים מהש"ס בעל-פה, יש לעמוד לפניו". כשראה זאת אבי הילד, שלח את הבן מיד החוצה והורה לו להבין בבוד לאורחים, ואל האורח פנה ואמר בהתרגשות: "וכי אתה מבקש להרג את בני? האם אתה רוצה להפך אותו לבעל-צאן חלילה!?"

היה גביר לאחיד (כו, טז)

כתב רש"י כי "ברכה זו שביעית היא", ואמר רבי שאול ידידה ממוז'יץ, כי רמז יש כאן על יום השבת שהוא היום השביעי, שכן בשבת-קדש מתקיימת אצל כל אחד מישראל ברכה זו של "היה גביר לאחיד", ואפילו עני שבישראל חש בשבת התרוממות הרוח, לנוח בו ולשמוח בתענוג אכל ושתה פאחד הגבירים...

בא אחיד במרמה (כו, לה)

איש נודד בדרכים הגיע פעם בנודדיו לעיר טשבין. פחו עליו יצרו ונגבו את התפלין של אחד הבחורים. הרב מטשבין הבחין בקו, קרא לתלמידו ר' מוט'ל מונדשין, נתן לו סכום כסף הגון, וצוה עליו לרדף עם בחור נוסף אחר הגנב, וכשישיגוהו ידברו אליו בדרים רבים כי פגא'ה ב'טעות' הכנים את התפלין לתרמולו, ולכן הם באו לקחתו ממנו. וכיון שהוא בודאי זקוק לתפלין, לכן הם נוהגים לו את הכסף לרכישתו. והרב הזהיר אותם שיאמרו בדיוק כפי שצוה אותם, וכך עשו. לימים ספר התלמיד ר' מוט'ל, כי הם התקשו מאד לקיים את דברי הרב, ובקשו לעשות שפטים בגנב הנאלח, אך נאלצו לקיים את דברי הרב שהיה מיחד במדת אהבת ישראל שבו.

ויקח יקח משם אשה (כה, ט)

רבי יצחק שמלקיש, רבה של לבוב ובעל ה"בית יצחק", העלה פעם הצעת שדוך, ולאחר שפנה אל שני הצדדים אמרו לדבק טוב, והשדוך יצא לפעל למזל טוב ובנקל. לאחר מכן התברר כי השדוך המקלח שבועיר כבר הוציע מכבר הצעה זו, אלא שהעלה חרס בידו, והוא נכנס אל הרב להביע את תמיהתו: "פיצד הצליח הרב במקום שאני, השדוך המנסה, נכשל"? והרב השיב בתויד: "הרי למדנו חז"ל כי שני דברים קשים בקריעת ים-סוף, מזונותיו של אדם וזוגו של אדם. והרי אתה עוסק בשדוכנות לשם פרנסה, הרי צריך אתה לצלח את שני הדברים הקשים, למצא את זוגתך של המדברים וגם למצא לעצמך פרנסה, וממילא משיתמך קשה בכפלים. אבל לי אין מטרה של פרנסה, וממילא הקשי שלי אינו אלא מחצית משלך..."

אברהם הוליד את יצחק (כה, ט)
אברהם מסים בקש פעם להפגס אל ה"בית ישראל" מגור, וכדי להתפבד שלח להודיע קדם בואו, כי הגו מיוס נכבד צאצא לבעל ה"חית"ם סופר". הגיב הרבי מיד בחריפות לשונו: "זאת עלי לדעת! זאת עלי לדעת!" מטרת היחוס אינה כדי להתפבד אצל הזולת, אלא הוא דבר המחייב את האדם להתנהג בדרך אבותיו הגדולים.

ויצא הראשון (כה, כה)

התנא הראשון שנוכר במשנה הוא רבי אליעזר, שנוכר כבר במשנה הראשונה במסכת ברכות: "עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר". ואמר רבי שם קלינגר הי"ד מזלושיץ, למה זכה רבי אליעזר לכהן? שכן במסכת סנה מובא שרבי אליעזר העיד על עצמו "מנימי לא קדמי אדם בבית המדרש", וכמדה פגוד מדה על כך שהיה מגיע הראשון לבית המדרש, זכה והיה התנא הראשון הנזכר בששה סדרי משנה. ועוד הסבירו על-פי הנאמר עליו עוד במסכת סנה, "שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו", ובשכר זאת שהיה תמיד אומר דברים בשם אחרים, זכה להיות הראשון שאומרים דבר מפי.

ויעקב איש תם ישב אהלים (כו, כז)

רבי מיכאל בר ויסקנדר, היה מעודד את תלמידיו לעמל על תלמודם ומדי פעם למסר לפול לבני החבורה. "יודע אני שכל אחד רוצה להיות עני ולא לפלפל בריבים" אמר, "אולם אין זו דרך התורה, שכן על בחור ושיבה אסור להיות עני בלמוד, ואדרבה הוא צריך ללמד בהתלהבות ואף להתראות את פחו בתורה". וספר בדרך צחות, כי רבי נפתלי מרופשיץ היה מספר, שבימי צעירותו היה לומד ויגע בתורה לילות ארבים, עד שפעם עלה בדעתו כי יתכן ויש בלמודו גם פניות של התנשאות חלילה, שהרי יכולים אנשים מבחוץ לראותו. מה עשה? ישב בדרך בבית, הגיף את החלונות והתריסים ועסק בתורה. אוכל שוב הרהר בדעתו, כי יתכן ומבעד לחורים רואים העוברים והשבים את הגר הדולק בבית, והם יבינו כי הוא עוסק בתורה, ושוב הוא יכול לבוא לידי שמץ גאון, ולכן כבה את הגר ולמד בעל-פה. אך עדין לא התישבה דעתו, שהרי אפשר לשמע את קולו, ולכן החליט ללמד בלחשה, אך שוב החל לחשב שמא יבוא אדם ויביט בשפתיו ויראהו לומד, ולכן החליט להשכיב את עצמו במטה ולהתפסות בשמיכה, ושם לעסק בתורה. אלא שמהר מאד נפלה עליו השנה ותדמקה עזה אחרתו...

עוד מילדותו התבלט רבי משה פינשטיין בעליו

רבנו שלום שכנא מלפלין ז"ע

ליום ההולולא, א' בכסלו ש"ט

גדול הדוד ומפניו היסוד הראשונים של תורת פולין. ישנו רצף בכל העולם, ובשיטת הלמוד למדו במשך מאות שנים בעולם הישיבות. נחשב לגדול תלמידיו של רבי יעקב פולק אבי שיטת הפלפול, ומלא את מקומו בראשות ישיבת לבלין, ובמשך פאראנים שנה הוציף תורה לרבים ומתלמידיו יצאו גדולי הדור הבא. בהם גם הרמ"א שלמים היה לחתנו, וכן חרות על מצבתו: "הרביץ תורה לאלפים יותר מכל מה שהיו לפניו בדרך התראי". תקנה היתה לבלין, שכל מי שנבחר לשמש פרב העיר, היה עולה על קברו כדי לטל מפניו רשותו. וכן עשה רבי מאיר שפירא לאחר התמנותו לרבה של לבלין, וכן היה פוקד את קברו בכל שנה ביום הסתלקותו, ומעתי בתפלה להצלחת תלמידיו בתורה. היה שפירא, כי המנהג הקודם בבלין היה, שבשנת קבוצת הרב היו בני התקרא קדישא מודיעים כי כתב הרבנות שלו מתפטל עם הסתלקותו, אך לאחר פטירת רבי שלום שכנא שחכו לעשותו, פו, ולכן התקיים אצלו שהוא עדין רב בבלין.

ישנו נותר מקדש במשך מאות שנים ונבנו "מאור הנולה", ומרב העדה היו מכנים אותו "הרבי ר' שכנא". החזו"ה מלבלין היה שולח את המבקשים ושועה על ציננו, והיה אומר שכל גדולי הדור שנקברו בבלין שרידים כבר בארץ ישראל, הוצי מרבי שלום שכנא שנותו לבדו כדי להגן על העיר. וכן מספר כי פנים פרצה שורה בבלין, ורבי לוב אגן צוה ללכת לקברו של הרבי ר' שכנא ולומר על קברו שהוא הבטיח להגן על לבלין, ואכן רצו לשמור מנגן אגשים והשורקת בכתה בארץ פלא. לאחר מלחמת העולם השנייה, התברר כי הרבה מצבות נהרסו בבית החיים בבלין, אך מצבתו של הרבי ר' שכנא נותרה על תלה, ואמרו כי זאת עדות לרבי החזו"ה שהוא עומד ומגן על העיר לעולם.

מרב ענותותו לא הותיר אחריו חידושים ואף לא העתיק לעצמו את תשובותיו ונהלכה שכתב. חתנו הרמ"א פותב כי פכה פעמים פקש מפניו להעלות על הקבר את פסקיו, והחשובו היתה ממת רב חסידותו וענותותו. אשר היה עני יותר מכל אדם, ואמר יודע אני דשוב לא פסקו כי אם פסקו אכתב מטעם דהלכה בכתראי, ואין רצוני שישקף העולם עלי". מטע מחורתו מטעם בחבניו תלמידיו, בהם חתנו הרמ"א שמוזכר הלכות משמו בספרו "דרכי משה". ה"שואל ומשיב" פותב כי שמע שקברקא נשתמר הרבי, שהיה הרבי ר' שכנא, ובפרק חלק שבמסכת סנהדרין, בו נזים בענין שמו של משיח, כתב: "אני אומר שכנא שמו, שנאמר לשבנו תרשר", והוא פלא.

היה גביר לאחיה

איש חסיד נעלה היה בירושלים של מעלה, ושמו רבי נחמן יוסף וילהלם. הוא נולד בפולין לאחר מות אביו ונקרא על שמו, ולאחר שהתיתם גם מאמו עלה לארץ ישראל בשנת תרס"א, ונודע בגבאי צדקה נאמן, והיה ראש וראשון לכל דבר שבקדשה. הקים משפחה לתפארת, ואחד מחתניו היה רבי יחנן מרחמיסטריוקא, אביהם וזקנם של אדמו"רי רחמיסטריוקא בארץ ובגולה.

טרם עלתו ארצה, נסע רבי נחמן יוסף לרבים מצדיקי דורו כדי להתברך מפיהם ולקבל מהם את ברפת הדרך. במסעו זה התודע למאורעות מעניינים ומחפזים שחזה בצל קורתם של צדיקי הדור, ולקיים היה מספרם בערה ובחידות קדש, ונטל מהם לקחים ומוסרי חיים. אחד הספורים אותו ספר, ארע בעת שבקר בהיכלו של רבי ישראל מסטולין שנסתלק ונטמן בעיר פרנקפורט, ועל שמה הוא קרוי פני חסידי קרלין דער פרנקפורטער. היה זה בעת שרבי יוסף עמד על פתח חדר הרבי, ומבעד לדלת הפתוחה למחצה ראה חסיד זקן וישב ליד הרבי ומספר לפניו ספורי צדיקים מדורות העבר. בין שהלה דבר בקול רם וברור, נתן היה לשמע את כל מהלך שיחתו, ורבי נחמן יוסף שהיה דולק ומשקה מצדיקים וקדושים, הטח אגנו באפרכסת.

"בדידי הוה עבדא", פתח הזקן את דבריו, והחל לספר מעשה שארע עמו בימים מקדם בימי צעירותו בצל ה"בית אהרן" מקרלין, וקנו של הרבי שישב עתה לפניו. שנה אחת הקדים התרף לבוא, והחל מראש השנה כבר החלו לרדת גשמים עזים, ורוחות סוערות נשבו בעז. הקר הפך לכפור עז, ועד מהרה הפך הגשם לשלג כבד, שפפה במשך פמה ימים את כל העיר ואת בתיה, והכל קפא על מקומו בקפאון עמוק. חג הסוכות עמד בשער, אך לא היתה נפרת שום תכונה לקראת החג. באותם ימים היו בתיים רבים שחלק מהגג היה נפתח באמצעות הזזה, וכן היתה אפשרות לספק את האויר ולקבל ספה בשרה, אלא שמרב כבד השלג שהצטבר במשך ימים ארבים, לא היתה אפשרות להסית את הגג הנפתח, והיתה אף סכנת קריסה חלילה אם ינסו להזיזו.

"באותם ימים ראיתי כיצד הרבי ה"בית אהרן" יושב ודואג כיצד יעלה בידו לקיים את מצות סכה", המשיך החסיד הזקן בספורו, "ובלפי גמלה ההחלטה לעשות את כל אשר ביבילתי כדי שלרבי תהיה סכה פשרה בהלכתה. לא שתפתי איש בהחלטתי, אך במשך הימים שנותרו עד חג הסוכות, טפסתי אל גג הבית, ובמשך שעות ארבות התאמצתי כדי לשבר את שכבות השלג שהצטברו וקפאו, בקעתי את הקרח ואמצתי את זרועותי כדי לפוררו ולסלקו, וכך התקדמתי בעבודתי, עד שבבקר של ערב סכות כבר עלה בדי לפנות את הגג כלו. פתחתי את ה"שלאק" - הגג הנפתח במדי שנה, הנחתי את הקורות ואת הסכך בהלכה, והתוצאה היתה מרנינה ומשביעת רצון. באותו היום השתפר מזג האויר, השמש יצאה על הארץ והשמים התבהרו. הבריות החלו לצאת מבתיהם ולא ידעו כיצד יעלה בידם להקים את ספתם, אך בבית הרבי כבר עמדה הספה על תלה. סימתי לקשט את הספה ולהכינה עד הפרט האחרון, ורק אז נכנסתי לבשר לרבי כי ספתו עומדת הכן לקראת החג הקרב ובא".

"הרבי יצא אל החצר כדי לראות כמו עיניו את הספה, וכשראה כיצד הספה עומדת על תלה בנייה, התפעל מאד ופניו קרנו מאשר ושמהו. הוא פה התלהב על שיעלה בידו לקיים את מצות הסכה בהלכתה. עד שהוא פנה אלי בארשת עלאת ואמר: 'נתת שמחה לבני, ובכוחך אזהה לקיים את המצוה פראוי. ועתה מבקש אני להעניק לך מתנה טובה. בידך לבחר לך אחת משתי האפשרויות, לזכות להיות עמי במחצתי בגן עדן; או לבחר בעשירות מפלגת לך ולזרועך אחריו, עד כדי פד, שגם פאשר תהיה נע ונד בדרכים, תכניס בכל עת את ידך לפנים ותמצא בו מעות די הצורך'. 'השבת' מעט", המשיך הזקן בספורו הנפלא, 'ומיד אמרתי כי אני בוחר בעשירות, והרבי ברח אותי והבטיח לי פן'.

"ומעיד אני", סים הזקן ואמר, "כי מאז ברכתו של הרבי לא ידעתי מחסור מהו. ברכתו של ה"בית אהרן" התקיימה בי בכלואה, ומאז ועד עתה משפע אני בממון די צרפי, ואף בני ונכדי כלם זוכים לשפע תמיד מן השמים".

את הספור הנפלא, שמע רבי ישראל גרוסמן ראש ישיבת קרלין, מרבי נחמן יוסף וילהלם, וכל ימיו היה מוסיף ואומר לאחר שהיה מספר את הספור, כי מעולם לא הצליח לרדת לסוף דעתו של אותו חסיד זקן. "הגע בנפשך", היה אומר בפליאה "יש לך את האפשרות לבחר להיות במחצתו של ה"בית אהרן" מקרלין בגן עדן, לזכות להתענג בהיכלו של הרבי בפרומים עם צדיקים הישבים ועטרתיהם בראשיהם, ואתה מבפר לקבל ממון? כיצד נתן להעדיף עשירות, תענוג חולף ועובר בעולם הזה, על פני אשר צרוף ותענוג רוחני לנצח נצחים?! אולם פעם ישב רבי ישראל גרוסמן עם מחתנו רבי יוסף קנובליץ, שהיה מחשובי חסידי פלו וממקורביו של רבי אהרן מבלו, וספר לו את הספור הלו. וכדרכו, הוסיף בסמוך את תמיהתו על אותו חסיד זקן שהעדיף את הממון על פני גן עדן עם ה"בית אהרן".

להפתעתו נענה רבי יוסף ואמר בקול נהרץ: "אף אני, אלו הייתי שרוי באותו מצב, והיה עלי לבחר בין עמי במחצתי, לבין עשירות מפלגת, הייתי בוחר בעשירות!" רבי ישראל הביט בו מפתע, שכן רבי יוסף נחשב פאיש מורם ותלמידיהם מפלגת, שכל שינו ושיחו פעניני שמים, ומה לו אפוא עם העשירות? אולם רבי יוסף מהר להסביר את דבריו: "אכן, המשפלה הראשון אומר שיש לבחר בעמי במחצתי, שכן מה לנו גדול יותר משיבה בצותא בגן עדן עם צדיק נשגב כמו ה"בית אהרן" מקרלין. אולם אותו חסיד היה איש נעלה וחדור באהבת ישראל, והוא בודאי עשה לעצמו חשבון פשוט: אלו אבחר להיות במחצת הרבי, אזי אני אכן את נפשי הצלתי, ועלה בדי לסדר לעצמי מנוחה נכונה, אך מה התועלת שהתירה ליהודים אחרים מכך? ובכך שפטר אותו חסיד בעשירות מפלגת, והרי האריך ימים מאז עשרות בשנים, וגם בניו המשיכו אחריו, הרי עלה בידו לפזר סכומי עתק לצדקה, הוא הציג אלמנות ויתומים לרב, סיע בהכנסת פלה ביד רחבה, ופזר מעותיו למען הזולת. ואם פן מה טוב יותר, עמי במחצתי או להיות לעזר ואחיסמך לאלפי בני ישראל!?"

"כששמעתי את תשובתו של מחתני רבי יוסף קנובליץ, הבנתי היטב את כל מהלך חייו פאשר הקדיש את פלו למען הפלל והשליך את נפשו מנגד למען הזולת, והבנתי עד פמה מוזבן הוא להפקיר את עולמו כדי להיטיב עם יהודי" אמר רבי ישראל גרוסמן, ויפים הדברים גם לו עצמו, פפי הידוע על גל צדקותו ומדת הכנסת האזרחים שנהג בביתו הקט עם משפחתו הגרוכה.

יוסי דעת

גלות אדום נקראת בלשון חז"ל גם גלות עשו או רומי, והיא הגלות שבה אנו שרויים זה כאלפיים שנה מאז חורבן ביהמ"ק השני, ואף שאחרי החורבן לא נלו כולם בבית אחת ועדיין נותרו רבים בארץ ישראל למשך מאות בשנים, היא נקראת גלות מפני שהפכו להיות נעדים לאדוני הארץ, כפי הסברו של רבי צדוק הכהן מלובלין.

אדום הוא עשו, ונקרא כן על-שם המאלכ האדום שביקש מיעקב להלעיטו, ובפרשת וישלח מנויים י"ב שבטי בני אדום, ואחרים מפורטים שמנות מלכי אדום, האדומים מוכרים עוד במקומות דוד ושלמה שלום עמו וכן בימי מלכי יהודה, ובמדרשי חז"ל אף מובא שבני אדום נטלו חלק בחורבן ביהמ"ק הראשון. בימי בית שני הגירו האדומים לדורם הר חברון, לאחר השתלטות הבניסים שמקורם בחצי האי ערב על אזורים בארץ ישראל, ובתקופת חורבן בית ראשון נטלו אדומים מוקדון, התיוונו האדומים כמו רוב עמי הארץ דאו. מצאצאי האדומים היה הורדוס שמלך בבלתי ביהמ"ק השני, וצאצאיו אחריו כמה דורות עד חורבן הבית שנינה במהרה בימינו.

אדום זוהתה במשך השנים עם מלכות רומי, ובהמשך עם הדת הנוצרית, במקביל לאיסלאם תד הערביים כנולת ישמעאל, אולם בויחיה זה ישנן דעות נוספות בין הראשונים, שכן כלל לא ברור שרומי היא המשך ישיר של האדומים בני עשו הגוברים. הר"ן בדרשותיו סבר שהרומיים אינם צאצאי אדום, רק המלכים שמלכו בה היו מצאצאי אדום ועל-שםם נקראים כולם אדום, ומקור דבריו בתרומה יונתן לאיכה על הפסוק "שישי ושעו בת-אדום" שתרגמו על "קונסטנטינה דאתנביא בארמיניאה (היא גרמניה) ועל רומי דאתנביא באיטליא", ושתיהן התמלאו אהלוס ומבני אדום. לדעת האברבנאל התיישבו בני אדום ברומי ובתמלא מהם, ואף שאיטליה היתה בתחילה מבני יוון, כבר נעשת ארץ אדום מפאת המלכים שמלכו בה ואנחו בה, והעם היושב בה אם היה בימים הם מהכתיים, הנה אחר-כך האדומיים התיישבו בהם הם מביני בני אדום". אולם אכן עורא סבר, כי רומי אינה מצאצאי אדום, אלא מפני שהאדומים חלו הראשונים שקיבלו על עצמם את הדת הנוצרית, קיבלו היו הנוצרים את הכינוי אדום. לשון אבן-עזרא בנחמה הנדפס הוא כן: "היו אנשים מתי מספר שהאמינו באמונת חזיה, וכאשר האמינו בימי קונסטנטין שחידש כל הדת ללו היה בעולם שימורו הותרה החדש חוץ מאדומיים", אולם מדוי צונזרו בידי הנוצרים, וכך נכתב במקור: "היו אנשים מתי מספר שהאמינו באיש ששמוהו אלוה, וכאשר האמינה רומי בימי קונסטנטין שחידש כל הדת, ושם על דגלו צורת תלוי עמידים כומר אדומי, לא לוו השמרה התורה החדשה חוץ מאדומיים מעטים", וכונתו למלך קונסטנטין שכפה את הדת הנוצרית כדת הרשמית בכל מלכות רומי בשנת 312 למנינם.

עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת

יהודי של מסירות נפש היה רבי יצחק איזיק הכהן רוט, ששמע לפני השואה פשוט בעיר בוכניץ שבגליציה, ועם פרץ מלחמת העולם השנייה ברח לרוסיה. אלא ששם הגלה לסביר הרחוקה והקפואה, והוא עמד בגבורה על איתנו על משמר התורה והמצוות, ומסר נפשו על שמירת השבת.

את ספור חייו העלה בספר "תולדות חיי", והקורא עומד נפעם אל מול עזרוחו בכל מארעות חייו, ועמידתו בגבורה בכל התלאות והיסורים שסבל במשך ימי חייו הארוכים. ומה מצעדי יגבר פוננו, ובארח פלאי זכה לשרשרת של נסים ונפלאות בימי גלותו, וזכה אף לזכות את האסירים היהודים שעמו בשמירת השבת והמצוות. בערב ראש השנה קבע עם היהודים שבמחנה בסביר להפגש ביער כדי להתפלל הרחק מאזנם של הבולשביקים, ובדרך לא דרך אף עלה בידו להשיג כמה מחזורים לתפלה, אלא שמחשבה אחת טרדה את מחו: מהיכן משיגים שופר בסביר? והנה ביום האחרון של השנה, שעות מספר לפני התקדש יום הדין, רואה ר' איזיק קרן איל נאחז בסבך בין עצי היער. הוא לא האמין למראה עיניו, אך פשהתקרב ראה פי אכן קרן של איל לפניו, שנעקרה פגרה מראשו של איל שהסתפד בין קרני האילנות, ור' איזיק ראה בקד פמין פסתיד שממית המושיטה לו את הקרן ובתיקול מן השמים אומרת לו: "הא לך ר' איזיק שופר פשר, עמד ותקע לפני ביום תרועה". אהד מגני החבורה התקין את השופר לתקיעה, ואמרו שמי שלא שמע את תקיעותיו של ר' איזיק הכהן בין עצי היער בסביר, לא שמע תקיעה ממיו. ובל נשכח איזו מסירות נפש נדרשה כדי לתקע בשופר ולהתפלל בראש השנה בתוך לע הארי, בין מלתעותיהם של השלטונות הסובייטים, ואלו היו נתפסים 'בעונם' רע ומר היה גורלם, אך הם לא שתו לבם לסכנה שבדרך, ומאומה לא עמד בדרךם בבואם לקיים מצוות הבורא יתברך.

במשך ארבעה עשר חודשים ארוכים ומיסורים שהה ר' איזיק בסביר, והוא העיד על עצמו כי מעולם לא עבד בשבת, על אף הענשים הכבדים שהטילו עליו הממנים על המחנה. בשנת תש"א, פאשר גרמניה החלה לפתח להלחם נגד רוסיה עמה בריתה תחלה ברית, נאלצה ממשלת רוסיה לפנות לעזרת מדינות העולם במלחמתה נגד גרמניה, ובין השאר פנתה גם אל הממשלה הפולנית הגולה וחתמה על חוזה שתוף נגד הגרמנים, ובתמורה לכך נאלצה לשחרר את נתיני פולין שגרשו לסביר. כך זכה ר' איזיק להשתחרר ממחנה העבודה בסביר, בעוד רבים מהמגורשים לא שרדו את החיים הקשים במחנה הקפוא. בין פסה לעשור של שנת תש"ב, יצא ר' איזיק מסביר, ועבר לגור בעיר הרוסית דומבול שבאסיה התיכונה, שכן השלטונות אסרו על הגולים לעזוב את המדינה ואף הטילו עליהם הגבלות שונות. ר' איזיק נחלץ מהר לחזקת היהדות באזור, והתמסר למען שחיטה יהודית והכנסת תינוקות רבים בבריתו של אברהם אבינו, מבלי לחשוש מהשלטונות העוינים. בביתו שכן פליטים, אף כאילו שהסתתרו מעין החוק, ובהם גם רבי יעקב גלינסקי, לימים המגיד המפרסם, ששהה בביתו תקופה ממשכת ובכותו נצל לחיים.

בעשרים שנה לאחר סיום מלחמת העולם השנייה, בימים בהם התגורר רבי איזיק בעיר ריודה'ז'ירו בבז'יל, עזרה לידו מכונית ובה שלשה צעירים, ובשפה הגרמנית בקשו לדעת את כתבת מגוריו של הרב יעקב פינק, רבה הראשי של העיר, ולקיים רבה של חיפה. היה זה לאחר חטיפת הצורך אימון והגאתו לארץ ישראל, בה העמד למשפט על מעשיו הנפשעים פנגד מיליוני יהודים בשנות השואה, ובני משפחתו החליטו לנקם את חטיפתו; אך ר' איזיק כלל לא חשד בצעירים, שכן היה בטוח כי הם בחורים יהודים יוצאי גרמניה, והוא האיר להם פנים ואמר כי הוא מוכן לנסע עמם ברכב כדי להראות להם את הדרך אל הרב, שכן גם פניו מועדות אליו. עם פניסתו אל הרב, החלו הצעירים בנסיעה פרועה אל מחוץ לעיר, ור' איזיק הבין כי הוא נפל ביד רוצחים נסה להחלץ מהמלכודת, אלא שהצעירים הגברתנים גברו עליו, והוא קלט מאחר מדי כי הוא נפל ביד רוצחים נאצים. הוא החל כבר לומר דווי, אלא שלפתע נעצרה המכונית והצעירים השליכו אותו מהרכב ונמלטו. ר' איזיק לא הבין תחלה את הסבה, עד שראה כי רכב משטרתי נוסע בכביש אחרי הרכב של החוטפים. הללו היו בטוחים כי המשטרה בעקבותיהם, ולכן מהרו להפטר מקרבנם, אולם כשנבחו לדעת כי הסכנה חלפה, מהרו לתפס שוב את ר' איזיק, שהיה פצוע וחבול מהמכות שהם הטיחו בו, והתקשה להמלט מהמקום. שוב היה ר' איזיק בסגנת מות, אלא שלפתע הגיעה מכונית שנקלעה אל המקום השומם, וכשהנהג ראה כיצד הצעירים גוררים את היהודי אל רכבם, החל לזעק חסם. הצעירים נסו להכות אף אותו, אך האיש התגלה לפתע בגברתן העשוי ללא חת, והוא הפך את הצעירים שוק על-ירך והותיר אותם פצועים וזבידס. האיש המסתורי מהר להעלות את ר' איזיק אל מכוניתו, ובדירה שב אל העיר הישר אל ביתו של ר' איזיק. לשוא נסה ר' איזיק לקבל מהאיש את שמו וכתבתו כדי להשיב לו פגמולו הטוב, אולם הלה סרב והעדיף להשאיר אלמוני. "אנא, הבטח לי כי תגיע למחלת לסעדת ההודיה שאערך בביתי", בקש ר' איזיק, והאיש הבטיח ואף קים, אלא שגם בשעת הסעדה לא דבר מלה, ועקבותיו נעלמו. היה זה ללא ספק שליח ההשגחה העליונה, שבא להגן על ר' איזיק בעל מסירות הנפש, ולהצילו מרדת שחת.

רבי יצחק איזיק הכהן רוט זכה לאריכות ימים ושנים, ונפטר בהיותו בן תשעים ושש שנה. את אריכות ימיו תלה בגברתו של המהר"ד מבלז, אליו נסע לאחר שהתייתם מאביו ואמו ועמד לפני נשואיו, אלא ששקע אז במחשבות של יאוש ובלבול, ובהבטה אחת של הרבי בפניו התישב לו כל הספקות וקבת אחת הפך לאיש אחר, והרבי ברכו באריכות ימים ושנים טובות עם דורות ישרים ומברכים. לעת זקנותו, פשהו בן למעלה מתשעים שנה, דחק את עצמו בחפת בנו יחידו של האדמו"ר מגלו שליט"א, ובקש להתקרב בכל האפשר אל מקום עריכת החפה, וכאשר תמוה בפניו מדוע הוא נדחק בין הממנים בגילו המפלג, השיב: "הרי מוצא בזה שהאבות יורדים מן השמים בשמחת צאצאיהם, ורצה אני אפוא להתניב בפני מרן המהר"ד, כדי שיראה פי ברפת קדשו התקומה בי, והנה אני עומד בין החיים למרות גילי המפלג..."

ויתרף האלקים - טעם אומר וא"ו בתחלת ענין, להיות שקדם ואמר ויברכהו הוסיף עוד לומר ויתרף וגו', ומה שלא פרש הפרכות הרמוזות בויברכהו, אולי שיכוון על דרך אומנם ז"ל, שמפתח הפרכות נתנו ה' לאברהם ואברהם ליצחק, ועתה מסרם ליצחק ליעקב, והוא אומר ויברכהו, פרוש, מסר לו הפרכות שיהיו ברשותו:

עוד ירצה, שברכו ברכות רחניות ונשמות. פנגד הרחניות אמר פדעלם ויברכהו, וכנגד הנשמות אמר ויתרף וגו' בתוספת וא"ו, לומר מלבד עולם העליון אשר בחר אברהם לכניו שהוא עקר תכלית זרע ישראל, עוד יתירו בעולם הזה וכו'.

עוד ירצה על זה הדרך, לא מלבד מדת הרחמים, אלא גם מדת הדין תסכים על נתיבה זו, והוא אומר ויתרף האלקים, פרוש גם מדת אלקים:

והיה פאשר בלה - טעם אומר ויהי לשון צער, כי התורה מצטערת על אשר פלה ולא ברך כל הפרכות, שהרי מצטנו שברך לעשו אחרי כו, ואם היה מברך אותם הפרכות הנשארות ליעקב, כבר אבדה תקנת אדם:

ואת אחיה וגו' והיה פאשר וגו' - רבו הפרושים בזה, ואפשר לומר שנתפנו לומר על זה הדרך, שכל הפרכות שברכו יהיה פאשר יעבד את אחיו, וכאשר ירד ממדגה זו, או ירצה לשון רדוי פאשר תהיה רדוי ואבוד, יקדים לפירק עליו ואחר כך תרד ויהיה בית יעקב אש וגו' ובית עשו לקש ויכלה. וזה חוקק לומר והיה לשון שמחה כי אז ישמחו השמים והגל הארץ:

דברי הימים

מרחשון וכסלו הם שני החודשים היחידים שמתחלפים במספר ימייהם, לעתים שניהם חסרים והשנה חסרה, לעתים שניהם מלאים והשנה 'שלמה', ולעתים 'כסדרה' מרחשון חסר וכסלו מלא (כ-30% מהשנים), ולעולם לא היו ל' ימים במרחשון, אלא אם גם כסלו מלא.

החודשים המלאים נקראים מלאים, והחסרים הם משרתים להם, לפי סדר זה כמובא בלבוש (סימן מרח): ניסן מלך שבו חג המצות, ואייר החסר משרת לו; סיון מלך שבו חג השבועות, ותמוז החסר משרת לו; אב מלך שבו היו קוצצים עצים למזבח, ואחריזי אלול החסר המשרתו. תשרי מלך שבו המועדות, ומרחשון משרתו חסר; כסלו מלך שבו נעשה נס חנוכה, ואחריזי טבת משרתו החסר; שבט מלך שבו ראש השנה לאילנות, ואדר שאחריזי חסר.

הסיבה לשינוי חודשי מרחשון וכסלו במספר ימייהם נובע כתוצאה מדחיית "לא אד'ו ראש", וכדי שראש השנה לא יחול בימים אד', מוסיפים יום לחודש חשון בשנה שלפני כו, וגורעים אותו בשנה הבאה; וכן כיוון שאורך החודש הינו למעשה יותר מל' יום ומחצה, ובמשך הזמן מצטבר פער אותו משלימים בתוספת יום לחודש מרחשון.

ולמה נבחרו דווקא חודשי מרחשון וכסלו שבהם משלימים את החסר, ולא שאר חודשי השנה? מפני שהענין לקבוע את השינוי בתחילת השנה, לאחר חודש תשרי שאינו משתנה, ולא באמצע השנה או בסופה, שמה ישתכח הדבר מלב ההמון כי נקבע מראש על שינוי חישוב חודשי השנה. סיבה נוספת היא כדי שלא יחול עשרה טבת לעולם בשבת, ואותו יום ניתן לדחות, שכן נאמר עליו בספר יחזקאל: "את עצם היום הזה".

ה'מגן אברהם" פסק, כי מי שנפטר בל' במרחשון, יחול יום היאציביט שלו בשנה חסרה ביום כ"ט במרחשון, שכן יום השלושים שייך לחודש הקודם, וכיוון שנפטר ביום האחרון של החודש, לכן נקבע כ"ט כיום פטירתו. אך לענין ברי מצווה פסק, שמי שנולד ביום ל' במרחשון, ובשנה שמיגיע למצוות יש רק כ"ט ימים בחודש מרחשון, יתחייב במצוות רק בא' בכסלו, משום שעדיין לא העלים י"ג שנים שלמות.

נאמר בפרשה, כי רבקה נטלה את בגדי התמודות של עשו "בגה הגדול", והלבישה בהם את יעקב "בגה הקטן". וכתב רבי שאול בראך, כי בילדותו שמע שיחה נאה מרבי מרדכי מנדבורנא שלבאורה הדבר תמוה: כיצד נתן להלביש ילד קטן עם בגדי האח הגדול? והלא מדות גופם שונות אלא מפני שעשו היה לובש בגדים קצרים כדרך הפריצים, ויעקב הלך בבגדים ארוכים כדרך יראי ה', וממילא היו בגדי עשו הגדול מתאימים למדותיו של יעקב הקטן, והיו ארוכים על-פי מדותיו... ומוכיח רבי שאול מהמספר בשמואל על חנון מלך עמון שבשעה ששלח דוד המלך את אנשיו ללחמו על מות אביו, גלח את חצי זקנם וברת את בגדיהם עד חציהם כדי לביזותם, ומכאן ראיה שמנהג ישראל היה ללבוש בגדים ארוכים, כדי להתבדל מחקות הגויים.

וכן היה הרבי ר' בנימין מפשיסאקא אומר בדרך צחות, כי ביציאת מצרים נאמר שבני ישראל שאלו בגדים כי שמתם עלי-בגדיכם ועל-בגדיכם, ולמה לא נאמר שהם עמכם לבשו את הבגדים? אלא מפני שבני ישראל לבשו בגדים ארוכים והבגדים המצריים הקצרים לא הלמו את מדותיהם, ולכן הלבישו בהם את ילדיהם והיו מתאימים לפי מדתם...

המגיד הירושלמי הנודע רבי בריציון ידלר מספר בספרו "בטוב ורשלים" כי אביו רבי יצחק זאב בעל ה"תפארת ציון", כשעוד היינו קטנים היה מחנכנו לילך בפאות ומלבושים ארוכים. פעם אחת שאל אותו אחד מן ה"חידושים", למה בניך הולכים בפאות ומלבושים ארוכים כלי-כך? הלא צוחקים מהם! ענה לו אבי מורי, "בשביל זה גופא אני עושה כך, כדי שאתם תצחקו מהם ולא התחברו עמם וילמדו ממעשיכם הרעים..."

ה"בני יששכר" ישב פעם בסעדת שבת יחד עם ה"עטרת צבי" מירדיטשוב, וצבור החסידים עברו לפניהם לומר "לחיים" פנהו וזה התברך מפי הצדיקים. בין העוברים היה אברך צעיר, שהיה לבוש בצוארון לבן על-גבי התלצה, ועליה כרוכה מטפחת משי, בסגנון הלבוש המודרני של אותה תקופה. ה"בני יששכר" לחם פירוע נגד חידות רוחות זרות לכרם בית ישראל ועורר רבות שלא להפגע לתרבות האפנה המתחלפת בהשפעת הסביבה הזרה, וכשראה את האברך שהמתין להתברך מפי הרבי מירדיטשוב, ממש בידו את הצוארון של האברך, וארשת של מרתירוח התפשטה על פניו. פנה אליו ה"עטרת צבי" ושאל: "מתחן יקר! היכן אנו רואים בתורה שאבותינו אברהם יצחק ויעקב לא לבשו צוארון עם מטפחת משי?" ה"בני יששכר" לא השיב, אולם בנו הקטן רבי דוד, שהיה אז נער קטן, פתח את פיו בתבונה ואמר: "אלו היו אבותינו לובשים כך, לא היתה רבקה אמנו צריכה להניח על חלקת צואריו של יעקב אבינו עורות גדי עזים, שהרי יצחק לא היה יכול לממש שם מפני שהיה לבוש בצוארון ומטפחת, אלא על-כרחי שאבותינו לא היו לובשים זאת, ולכן היה צריך להסתיר את הצואר החלק עם שער העזים, כדי שלא ירגיש יצחק

אבינו שאינו שער כמו עשו אחיו... התפעל ה"עטרת צבי" מתשובתו המחממת של הנער, וקלס את דבריו.

שמו של רבי אריה ליבוש נתנון מברוד לא התפרסם, אלא בזכות בנו גאון-ישראל הנודע, רבי יוסף שאול נתנון רבה של לבוב, בעל "שואל ומשיב", אף שהוא עצמו היה מגאוני הדור ונודע בתרופות ובקיאיותו בתורה. אלא שלא רצה להנות מפתחה של תורה, וכיון שזכה והתאחדו על שלחנו תורה וגדלה, בהיותו סוחר מצליח שעשה חיל בעסקיו וזכה לעשר רב, הועם זכרו ושמו. ואף על כפוד "בית אל" שבו נסמו מאות פלפולים חריפים וסדרות ישרות מקומו, נכתב בשער הספר כי המחבר הנו "הגאון הגדול שכל צח אוצר כל חכמה סגלת כל מדע", ומצד שם שהוא "אבי מאורן של ישראל רבנו יוסף שאול הלוי"... והיו אומרים בגליציה, כי אלמלא בנו רבי יוסף שאול אשר האפיל בגאונו על אביו, היה נכנס אף הוא אל כהל המזרח של גאון הדור הנודעים.

כאמור, היה רבי ליבוש סוחר גדול שעסקו חבוק ארצות, וממקום מושבו בברוד שבגליציה נהל מפעלים ובתי-חרשת גדולים בעיר המבורג שבגרמניה, שעמדו פלם תחת הפירמה "נתנון". אנשיו הנאמנים נהלו את עסקיו ברחבי המדינה, והוא עמד עמם בקשרי מקתבים בלי שהם ראוהו אפלו פעם אחת. יום אחד החליט רבי ליבוש לערוך בקור בבתי-החרשת שלו בהמבורג, כדי לעמד מקורב על המשטיה המתנהלת במקום, והקדים להודיע על תאריך בואו. מובן מאליו כי בבתי-החרשת נוצרה המלה רגשת, שכן זו הפעם הראשונה שהם עומדים לפגוש את בעל המפעל, וכלם החלו בהכנות קדחתניות לקראת הבקור החשוב. והנה הגיע היום המיוחל, בית-החרשת לבש חג, הכל נקה וסדר בקפידה, וסעדה רבתי הוכנה כיד המלך. והנה נעצרת בפרה, ומפנה יורד יהודי המעטר בקרן הדור בפאות עבותים משני צדדיו, קולפיק שיער על ראשו, עטוף בכימיקטשע של משי היורד עד עקביו, גרבים לבנות ונעלים כולות לרגליו - כמנהג יהודי גליציה דאז, שבה גם יהודים נכבדים לבשו כך, ולא רק רבנים וראשי-ישיבות. נקל לשער את ההלם שאחז את הסוחרים ופועלי בית-החרשת בראותם את בעל-הבית, שהצטייר דמיונם כסוחר יהודי "מתקדם" המתנהג לפי אפנת הזמן, מופיע לפניהם בחזות של אחד מצדיקי הדור. אולם רבי ליבוש נהג בעזות ודקדשה, ועמד בגאון בשמירת מקרת ישראל ומלבושיהם, מבלי להתייבש מפני המלעגים. במהלך הסעדה הרהיב עז אחד הסוחרים המקומיים שהיה לבוש קצרות כמנהג יהודי גרמניה, ושאל ביידיש-גרונית: "הער נאטאנאן? ביי ארד יגיען אלע אין דיזען טראכט?" - "איון נתנון, האם אצלכם הולכים בלם במלבושים אלו? הלען הסמוי בשאולתו התמימה לכאורה של הסוחר היה ברור, ורבי ליבוש השיב לכסיל כאולתו: "ניין, נישט אלע, נאר די רייכע גייען אזוי. די ארעמע גייען אנגעטאהן ווי דיזען הערן דא" - לא, רק העשירים לובשים כך. הגענים לובשים כמו הגדונים היושבים פה..."

בקותו את רבקה בת-בטואל הארמי (כז, ט)
פסוק טעמי המקרא בפסוק תמוה, שהרי המשפט הראשון הוא בקותו את רבקה בת-בטואל הארמי מפון ארם, והחלק השני הוא אחות לכן הארמי לו לאשה, והרי היה ראי לחבר זה? ופרט חיהה של רבקה, שהיתה בת בטואל הארמי מפון ארם ואחות לכן, ואחרי כן תמכות לו לאשה? אלא שיש כאן רמז לסדר המאורעות שהיה בקדושי רבקה, שהרי בטואל אביה קדשה, אך הנשואין היו אחר מותו, לפי שרצה לעכב, ולכן הפסוק מפקים בין ציון הפרט שרבקה היא בת בטואל, לציון הפרט שהיתה אחות לכן. במקותו את רבקה - לקח וקדש אותה בתור רבקה בת בטואל, אך הנשואין ולקוחתה לו לאשה היו בתור אחות לכן. (פסח הרב אבידור בנצל שלי"א)

ויבא לו יין וישתה (כז, כ)
תבת לו מטעמת בטעם מרוב כפולה שמופיע מעט בתורה, לשמו מוכיח עליו שהוא כפול מטעם המרוב היחיד. רמז לו בזה למוכא בחר פרשת בלק ויעקב, שכל השונות כוונת בבת אחת הרי זה גרוך, שנים - הרי זה דרד ארץ, והרי יצחק שתה בשתי פעמים בדרך ארץ, ולכן השעם כפול. (משר חסיד)

ויאמר מייאפוא (כז, לו)
בטעמי פור בזה אחר זה, כי פור בגימטריא במרמה, כמו שאמר לכוסף בא ארזי במרמה וקח ברכתה, והפור מופיע פעמים כמו שאמר ויעקב זה פעמים. (פני ישראל)

את מחלתו בתי-ישמעאל בן-אברהם (כז, ט)
בטעמי קומא ואולא, כי לקח אשה מיחסת נכרת אברהם אבינו, ויכול היה לקרוא ולעלות באבותיה, אך לא בוד באחיה ונשבר בדרך-הוא וחסיד רשעה לו רשעותו, ולכן תמכות אותה נכית בטעמי דרנא תביר. (דרשות הורח)

על הפסוק "ותלך לדרש את ה" מפרש רש"י "לבת מדרשו של שם" ומפרש הש"ס חכמים "שם הפרוש היה כפשוטו או לא היה צריך לכבד ולתקן שבתו מלא כל הארץ כבודו, והרש"ס פרש שהלכה אל הנביאים שפארת חכמים, פדתיב לדרש את ה" מאותו". ומסתבר שהלמוד הוא מתבת "את" שעליה דרשו חז"ל - את - לבות תלמידי חכמים, ומכאן שהלכה לדרש את ה' באמצעות תלמידי-החכמים שבו.

לפלא הוא הדרוש בספר "ערוגת הבשם", שם מצטט את הפסוק "דרשו את ה' בהצאצא" שאותו דרשו חז"ל על עשרת ימי השוכה, ודרש את תבת "את" כדרשת חז"ל לרבות תלמידי-חכמים: "ומכאן סקרו למנהג חסידים ואנשי-משעשע שנוקעים לצדיקי הדור בימי התשורה, דקא מקרא מלא כתיב דרשו את ה' בהצאצא, וכבר דרשו רז"ל את ה' לרבות תלמידי-חכמים, אך הדרש תמוה, שהרי בפסוק של בעל ערוגת הבשם שם לבו לשגגה, וחסידי העדה כי באמת לא כתיב בקרא את', אלא בקל את יש רמו בפסוק דרשו ה' שמשמעוהו אל ותלך לדרש את ה', והוא מצד לדברי הרש"ס פאן על "ותלך לדרש את ה'", אלא שפאמור בפסוק פאן אבו ואמר פרוש את' ותדרש מתאם אפוא, מה שאין בפסוק דרשו. ואכן באמת התמודות של הפסוק "ערוגת הבשם" נשמט כל תקיעה הנה, ונענן לצד, כי פמאות ספריים! בהם גם מהודות ש"ס שונות, מצטט פסוק זה שבוש בצירוף תבת את', ואיש לא שם לבו לשעות הנפש.

שאלו פעם תלמיד חרף שהתבטל מצעירותו בחרפואו: "מה ענין עשו לשה? שהרי אנו אורכים בקריאת שמע ונתתי עשב בשדה..." השיב תלך מנה ובה: "הרי מקרא מפרש הוא בפרשת תולדות, ויהי עשו איש ידע ציד, איש שדה..."

וכן מספרים על פור נתנון אחר, שעלה לגדלה ונדרסם של בריות שסוגרים לבעלי המאיה, מנהו הפארה הקהלה והנפאים הושיבוהו בסמך לרב ככתל הפונות. פקש הפונס לתו אות את 'בקיאותו, ופדפן בסידור אנה ואנה, ונתקל ב'קיש' גדולה אותה הציג בפני הרב: "כיצד נפל עשו הנשע לתוך סדור התפלה?" והצביע על הפסוק בקריאת שמע ונתתי עשב בשדה. נאנה הרב ואמר: "פשוט מאד! עשו היה פדוע גם עשיר גדול וממילא נעשה פונס על הצבור, והנפאים הכניסוהו לתוך קריאת שמע..." בדומה לך מספר על בעל "אבו ישראל", שסוס שער קבוע במשניות בבית הכנסת "זכרון משה" בירושלים, וכשהגיע למשכת מקואות בדיו ון שפבל למקוה, תמה אחד היושבים בקול: "כיצד נופל ון למקוה?" ונענה: "ואצלי פליאה גדולה יותר, אך נפלת אתה אל השעור..."

"ואלה תולדות יצחק בראברהם, אברהם הוליד את-יצחק" - למדנו מכאן מהו ערבו של היחס: רק כאשר היחס הנו הדדי, הנכבד כותבד בסבו והסב מתקרב בכבוד, הרי זה יחוס שיש בו ערך. וזה שנאמר על יצחק, שהיה מתכבד באביו אברהם, ויצחק בראברהם, ואברהם היה מתכבד בבנו אברהם הוליד את-יצחק. (מאורה של-תורה)

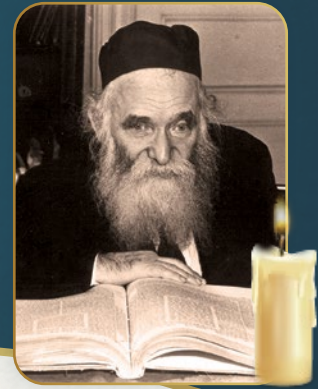

הפצ'ת ועד הפצת תורה
ספרי שבת טיש" ו"מידות טיש"
בחנויות הספרים המובחרות
לכמויות במחיר מיוחד: 02-5806777
5806777@GMAIL.COM

בעקבות

הגאון רבי אהרן קוטלר ז"ע

יומא דהולא-ב' כסלו

מידת החסד

מתולדותיו

- נולד** – התרנ"ב-סוויסלוביץ'-גבול פולין ליטא
- נפטר** – ב' בכסלו תשכ"ג-ליקווד ניו גרזי ארה"ב
- פעילות** – בלארוס-ליטא-ארה"ב
- מקום קבורה** – הר המנוחות ירושלים
- חיבורים** – משנת רבי אהרן

את ברכתו. מסאלוק יצא יענק'ל לנסיעה הארוכה עד תחנת הרכבת בקובנה. שם רכש כרטיס נסיעה לממל. רציף הרכבת היה מלא וגדוש קהל רב, והמהומה הייתה רבה. בתוך כל האנדרלמוסיה הצליח יענק'ל לעלות לרכבת הנוסעת לממל, ולמצוא לו מקום באחד הקרונות. בעמקי ליבו ידע היטב שנסיעה זו עלולה להיות נסיעתו האחרונה כאדם חופשי...

זמן קצר לאחר שיענק'ל עזב את סאלוק, יצא אחריו ראש הישיבה, רבי אהרן לנסיעה; לאותו מסלול ארוך ומייגע אותו עבר יענק'ל. כעת היה בתוך הקהל העצום הגודש

את תחנת הרכבת. הוא ניסה נואשות למצוא את יענק'ל פייסקובר. במלוא ריאותיו צעק רבי אהרן בקול רם ככל האפשר: "יענק'ל! יענק'ל! פייסקובר!... יענק'ל קויאט!..." הנוסעים החלו לעלות לרכבת, ורבי אהרן שיער שאולי תלמידו נמצא כבר באחד הקרונות. לפיכך החל ר' אהרן לצעוד לאורך כל הקרונות, כשהוא מקיש על חלונם של כל קרון וקרון וקורא בקול רם: "יענק'ל, יענק'ל קויאט!" הוא התעלם ממבטי התמיהה שנעצו בו, והמשיך בשלו, רץ לאורך פסי הרכבת ואינו פוסח על שום חלון ועל שום קרון. לבסוף, בעודו נוקש על אחד החלונות, שמע יענק'ל קויאט את קול רבו, וחש מהר אל חלון הקרון שבו היה.

"ראש הישיבה!" קרא בתמהון, "מה קרה? מדוע הנך כאן?" ר' אהרן קרא לתלמידו: "אל דאגה, יענק'ל, אל דאגה!" בהגבירו את קולו לנוכח השאון הגדול, המשיך ראש הישיבה וצעק לעברו: "סע מתוך שמחה. לאחר שעזבת הגיע מברק המבשר שהמסמכים אכן ממתנינים לך בנמל! סע לחיים ולשלום!"

שנים חלפו. הרב יענק'ל (קויאט) פרח סיים את סיפורו, והוסיף: "כאשר עשיתי את דרכי לקובנה כבר נודע לרבי אהרן שמוכנים עבורי אשרה ומסמכי הגירה, ואוכל לצאת את הארץ באופן חוקי. אולם, ברוב חסדו ביקש ר' אהרן למנוע ממני סבל וחרדה במשך כל שעות הנסיעה הארוכה, על כן עשה בעצמו את כל הדרך מסאלוק לקובנה, רק כדי למצוא אותי ולבשר לי. אכן, ר' אהרן באמת היה גדול. לא רק גדול בתורה, אלא גם גדול במידת החסד!"

מלחמת העולם השנייה פרצה. ראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר חיפש מקום בטוח יותר לתלמידי הישיבה. הם נמלטו לוילנא, שהייתה אז נמל מבטחים לתלמידי הישיבות מיר, קמניץ, ראדין, ועוד. זמן קצר לאחר מכן עברה הישיבה לעיר קטנה בשם יאנובה.

אימה מילאה את לב היהודים, שחששו מפלישה רוסית לליטא. כאשר שעטו הטנקים הרוסיים לתוך ליטא בשלהי שנת ת"ש, גברה הבהלה.

הישיבה התחלקה לשלוש קבוצות. רבי אהרן עצמו יצא עם אחת הקבוצות לסאלוק שבלטביה. יעקב קויאט, מפייסקו, שנודע בכינויו יענק'ל פייסקובר, נמנה על הקבוצה השנייה שיצאה. קבוצה שלישית, ובה הבחורים הבוגרים, מצאה מקלט בדוקסט.

יענק'ל רצה לצאת את הארץ ברגע שהדבר יתאפשר. הוא התרוצץ בין השגרירויות השונות וניסה להשיג רשיון יציאה, אך מאמציו לא נשאו פרי. חלק מהשגרירויות נסגרו, ליד הנותרות השתרכו תורים ארוכים עד מאוד.

יענק'ל עשה את דרכו לשגרירות בריטניה והצליח להשיג מכתב, בו נאמר כי אולי יוכלו להעניק לו אשרה.

המכתב עודד את רוחו, והוא החל להתכונן ליציאה. אולם כעבור מספר ימים נסגרה השגרירות, והוא נותר עם המכתב בלבד. הוא תיכנן להגיע לממל, הנמל הבלטי, ומשם לנסות ולצאת את הארץ.

הוא יצא לסאלוק, כדי להיפרד מראש הישיבה. רבי אהרן חש מאוד מכוונתו של יענק'ל לנסות להימלט על פיסת הנייר חסרת הערך שברשותו. "אם יתפסו אותך בנמל עם המכתב הזה, יגלו אותך לסיביר באשמת ניסיון בריחה בלתי חוקי. אתה זקוק למסמכים אחרים. אל תסתכן, הישאר ונסה דרך אחרת." אך יענק'ל היה אחוז אימה. "אמר לי שיש סיכוי שהמסמכים ימתינו לי בנמל. אני יודע שזהו סיכוי מזערי, אבל זהו הסיכוי היחידי שנותר לי" טען.

"לא כדאי להסתכן", רבי אהרן שב ואמר, "אתה עלול להישלח לסיביר, ומי יודע אם בכלל תצליח להישאר שם בחיים?" אך יענק'ל קויאט היה איתן בדעתו, ואיש לא הצליח לעצור בעדו. כשראש הישיבה נוכח בזאת, הוא נתן ליענק'ל

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

נולד בשנת תרנ"ב בעיר סוויסלוביץ', לאביו הגאון ר' שניאור זלמן פינס זצ"ל, אב"ד קהילת סוויסלוביץ. את שם המשפחה 'קוטלר' אימץ אביו כדי להימנע מגיוס לצבא הרוסי. נתחנך על ברכי אביו זצ"ל, ולמד בישיבות סלבודקה וסלוצק. כשהגיע לפרקו נשא את בתו של רבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר, אב"ד ור"מ סלוצק זצ"ל.

אחרי מלחמת עולם הראשונה עבר עם חלק מתלמידיו לעיר קלעצק שבליטא, שם הקים ישיבה. בפרוץ מלחמת העולם השנייה העביר את ישיבתו לוילנא. מאוחר יותר נמלט דרך רוסיה לסיביר, ומשם ליפן, ומשם הגיע בשנת תש"א לארצות הברית והתמסר בעניני ועד ההצלה. בשנת תש"ד יסד את ישיבתו בעיר ליקווד, שמתנוססת לתפארת עד היום הזה.

כשנערכה הכנסייה הגדולה השלישית של אגודת ישראל, התנגד הרב קוטלר להקמת מדינת ישראל. עם זאת, לאחר הקמתה הוא תמך בהשתתפות בה ובהצבעה לבחירות. הרב קוטלר היה לאחד ממנהיגי היהדות החרדית באמריקה, והיה לנשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל באמריקה.

נפטר ביום ב' כסלו שנת תשכ"ג. ארונו הועלה לארץ ישראל, והוא הובא למנוחת עולמים על יד קבר חותנו זצ"ל, בהר המנוחות. חידושיו נדפסו תחת שם 'משנת רבנו אהרן' הכוללים 19 כרכים על הש"ס, שו"ת, מוסר, וביאור על התנ"ך.

מוסר השכל

בניו אהרן וטרחות, כפי אמתו ימיהו יתן וצ"ח.

עֲרָכִים לְשִׁלְחַן שֶׁבֶת

טְרִיבּוּיָה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריבוייה א-ב לפרשת השבוע, שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** מה היה הצבע של אחי יעקב?
- ב** מה קנה יעקב מאחיו?
- ג** ממה הכינה רבקה אוכל טעים ליצחק?
- ד** מה הבטיח יצחק ליעקב, שה' יתן לו בשפע?
- ה** מה ביקש עשו הרעב מיעקב, כשראה את מה שבישל?
- ו** באיזו מילה מתארת התורה את שנאת את עשו ליעקב?
- ז** השלם: "ויהי כי... יצחק".
- ח** מה נפל על יצחק כשהבין שהוא נתן את הברכה למישהו אחר, שאינו עשו?
- ט** הדבר הראשון שמופיע בברכת יצחק ליעקב: (שייתן לו האלוקים...)
- י** איך קראו לבן הצדיק של יצחק?
- כ** כמו מה היה נראה עשו?
- ל** חוץ מהתבשיל הטעים שהכין, מה עוד הגיש יעקב לעשו לאכול?
- מ** מה ביקש יצחק מעשו שיכין לו?
- נ** התבשיל הטעים שהכין יעקב נקרא...
- ס** מה עשו הפלשתים לבארות שחפר אברהם?
- ע** במה אחז יעקב כשיצא מבטן אמו?
- פ** להיכן ברח יעקב?
- צ** עיסוקו המרכזי של עשו: (רמז: כך מצליחים לתפוס חיות)
- ק** מה עשו היה צריך לקחת איתו בשביל לצוד ליצחק אוכל?
- ר** כיצד קרא יצחק לבאר שעליה לא רבו? (רמז: זהו גם שמה של עיר בשפלה)
- ש** הבאר השנייה שחפרו עבדי יצחק נקראה:
- ת** יצחק בירך את יעקב שיהיה לו... בשפע.

תשובות:

א. אדום | ב. כסף | ג. עגבניות | ד. עגבניות | ה. עגבניות | ו. שנאת | ז. ויהי כי יצחק יושב בארץ פלשתים | ח. עגבניות | ט. עגבניות | י. יצחק | כ. אדום | ל. עגבניות | מ. עגבניות | נ. עגבניות | ס. עגבניות | ע. עגבניות | פ. ארץ מצרים | צ. עגבניות | ק. עגבניות | ר. עגבניות | ש. עגבניות | ת. עגבניות

דִּיּוֹן מְסַבֵּב לְשִׁלְחַן

למי שייך שטר כסף שנמצא על גג מכונית ברשות הרבים?

שְׁאֵלָה

ברחוב סואן, ברשות הרבים, העיפה הרוח שטר של מאתיים ש"ח על גג מכונית פרטית, שחנתה בשולי הכביש. עובר אורח שהבחין בשטר הכסף, לקח מקל, משך את השטר אליו ונטלו. באותו זמן התקרב בעל המכונית לעבר מכוניתו והבחין במעשה המוצא. כעת הוא טוען שהמציאה שייכת לו, משום שמכונית זכתה לו מדין קניין חצר. האם צודק בעל המכונית בטענתו?

תְּשׁוּבָה

א. נאמר במשנה: ראה אותם רצין אחר מציאה, אחר צבי שבור [פי' רש"י-שדומה למציאה משום שאינו יכול לרוץ, ומשתמר בתוך השדה אם לא יטלוהו אחרים], אחר גוזלות שלא פרחו, ואמר זכתה לי שדי-זכתה לו, ע"כ. וביארה הגמ' שם, שהמשנה דיברה בחצר שאינה משתמרת, ולפיכך אמר רב יהודה אמר שמואל, שגם את הצבי השבור יקנה בעל השדה, רק כאשר הוא עומד בצד שדהו, משום שע"י עמידתו שם, המציאה משתמרת על ידו [רש"י]. אולם אם חצרו הייתה משתמרת, כלומר, גדורה מכל צדדיה, שאין אפשרות למציאה שנכנסה לתוכה לצאת משם בכוחות עצמה, במקרה זה אפילו אם בעל החצר לא עומד לידה, ואפילו אם אינו יודע כלל שהמציאה נכנסה לרשותו, הוא קונה את המציאה, כי קימ"ל כרבי יוסי ב"ר חנינא שחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו.

ב. אם בעל המכונית עמד בסמיכות למכוניתו כשראה את שטר הכסף על גגה, ולפני שהספיק לקחתה לעצמו הקדימו הולך רגל אחר שקפץ ולקחה מגג מכוניתו, הדין הוא כדלהלן: אם בעל המכונית היה אומר בפיו, מיד כשראה את שטר הכסף על מכוניתו שתזכה לו מכוניתו [או חצרו] במציאה-הוא זכה מייד במציאה, וממילא יצטרך הולך הרגל להשיבה לו. אולם אם לא אמר בפיו שהוא רוצה שמכוניתו [או חצרו] תזכה עבורו במציאה, במקרה זה אפילו אם ניסה בעל המכונית לטפס על מכוניתו כדי להגיע לגגה, או שלקח בידו מקל ארוך כדי לקרב את השטר אליו ולקחתו, אולם הולך הרגל הקדימו ולקחו לעצמו, נחלקו בדבר רבותינו הראשונים והפוסקים האם מכוניתו זכתה לו במציאה, לפיכך לא ניתן להוציאה מידו של המוחזק בה.

לאור האמור, בנידון השאלה דנן, מכיון שבעל המכונית לא אמר בפיו שרוצה שהמכונית תזכה לו במציאה, ומאחר וגג מכוניתו אינו גדר מסביב, לפיכך אפילו אם בעל המכונית עשה פעולות שונות כדי לקחת את המציאה, אולם מכיון שלא אמר זאת בפיו-חצרו לא זוכה לו לדעת הרמב"ם ודע"מיה. ומאחר וכאמור דין זה תלוי במחלוקת הפוסקים, לכן לא ניתן להוציא את המציאה מידו של הולך הרגל שמוחזק בה. (משפטי התורה ב"מ סימן יד)

סְכּוּמ

בנידון השאלה, המציאה שייכת למוצא בלבד.

מתוך ספר "משפטי התורה" של הרה"ג צבי שפיץ שליט"א

ערכים לילדים

מאחורי הפתאק

בעבור נזיד עדשים

ביאור:

שאדם שמוותר על נכס יקר ערך תמורת דבר פשוט וחסר חשיבות.

דוגמא:

המשקיע נקלע לחובות, ונאלץ למכור את כל המניות שלו בחברה ב-20% משוויין האמיתי. הוא מכר את מרבית נכסיו בעבור נזיד עדשים.

מקור:

"ויאמר יעקב, השבעה לי כיום, וישבע לו; וימכור את בכורתו, ויעקב. ויעקב נתן לעשו, לחם ונזיד עדשים, ויאכל וישת, ויקם וילך; ויבז עשו, את הבכורה". (בראשית כה, לג - לד)
עשוי היה מוכן למכור את בכורתו - נכס יקר, בעבור נזיד עדשים.

פנייק לפרשת תולדות

"ויתרצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'?"
(כה, כב)

כְּשֶׁהִיְתָה עוֹבְרַת עַל פְּתַח תּוֹרָה שֶׁל שָׁם וְעָבַר, יַעֲקֹב רָץ וּמְפָרֵס לְצֵאתוֹ; עוֹבְרַת עַל פְּתַח עֲבוּדָה זָרָה, עָשׂוּ מְפָרֵס לְצֵאתוֹ. (רש"י)

וְקָשָׁה; נִיחָא עָשׂוּ הֵיךָ מְפָרֵס לְצֵאתוֹ וְרָץ לְעֲבוּדָה זָרָה, מִפְּנֵי שְׂבִמְעֵי אָמוּ לֹא הִיְתָה לוֹ עֲבוּדָה זָרָה- אָבֵל יַעֲקֹב לָמָּה הִיךָ מְפָרֵס וְרָץ בְּשַׁעַת שְׂאָמוּ עֲבָרָה עַל פְּתַח תּוֹרָה? הֲלֹא חַז"ל אָמְרוּ, שְׂבִשְׁעָה שְׂהִתְיַנּוֹק נִמְצָא בְּמַעֲי אָמוּ, מִלְּאָדָּה מְלַמֵּד אוֹתוֹ "כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ", וְאִם כֵּן - מָה הִיךָ חָסֵר לוֹ שָׁם? כְּלוּם צָרִיךְ הִיךָ לְמַלְמֵד יוֹתֵר טוֹב מִמְּלֵאךָ? אֵלֶּא - מִתְרַץ הֲרֵה"ק רַבֵּי בּוֹנִים מְפָשִׁיטָה ז"ע - כְּנִרְאָה, בְּיַחַד עִם חֵבֵר רַע כְּעָשׂוּ מִסְכָּן מְאֹד לְלֹמֵד, אֲפֵלוּ מִפִּי מְלֵאךָ...

חינוך לפשוט של מקרא

מי נשבע למי?

(צ"ע)
"וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב לְעֵשָׂו אָמַר
וְאֵשֶׁת מִי אֲשַׁבְּעָה לְעֵשָׂו וְלֹא לְעֵשָׂו"

תבלורת

ד	ש	ק	ר	א	ב	ט	ו	פ	ת
ר	ג	כ	ע	א	י	ח	ל	ו	ת
ע	ז	ס	ר	ב	ה	נ	ל	מ	צ
ד	ד	ש	ו	ט	א	ד	ר	ק	ת
ש	ג	כ	ר	ע	ו	ח	א	ל	ת
י	ס	ב	ב	ת	ה	נ	ב	מ	צ
ם	נ	מ	ק	ח	צ	י	ר	ל	פ
א	ם	א	ה	ב	א	ע	ה	ק	ר
ע	ש	ע	ד	ש	ז	ק	ם	ס	ג
א	ס	ה	ר	ו	כ	ב	א	צ	י

תולדות | אברהם | יצחק | רבקה | יעקב
בכורה | עדשים | באר

אנה תפירושי?

מדוע ביקשה רבקה מיעקב להביא שני גדיי עזים, ולא אחד?

(צ"ע)
"וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב לְעֵשָׂו אָמַר
וְאֵשֶׁת מִי אֲשַׁבְּעָה לְעֵשָׂו וְלֹא לְעֵשָׂו"

חינוך מאוצר התורה

היכן מוזכר 'יין' שלוש פעמים בתפילה?

(צ"ע)
"וְיַיִן מִבְּיַיִן וְיַיִן מִבְּיַיִן וְיַיִן מִבְּיַיִן"

לקראת שבת

ל"ט אבות מלאכה

מלאכת הכותב

היכן הייתה במשכן

כתבו אותיות על קרשי המשכן כדי לסמו את סדר הקמתם.

הגדרת מלאכת הכותב

כתיבת שתי אותיות בדבר המתקיים, על גבי דבר שמתקיים.

על שאלתו: "משום 'כותב' אסור לכתב אותיות, מספרים, סימנים וכדומה. לא לחרט על עץ או לחקק אותיות בלוח עץ - גם אם הכתב לא נשאר, אלא נמחק בעצמו אסור מדרבנו, וכן כאשר נשפך משקה על השלחן, אין לכתב באצבע, גם לא בתוך פרוגי לחם או חלה. אסור לחתם בחותמת, ולא לחתם בטביעת אצבע. אסור להלוות כסף שמה יכתבו את החוב; אסור לקנות וגם לא למדד בבקבוק מדה אלא רק לצרף מצוה, בגביע - מתר וכן למדד הם במדחם כספית. אין לחשב חשבונות, רק לצרף מצוה." "אני מבין שאסור לי לכתב 'קופלה' על החלון", אמר קופלה. "הבנת נכון", חיד סבא, והגיש לקופלה סכריה טעימה.

קר...ר... - - הגשם יורד בלי הפוגות, בחוץ "כפור" ובפנים חמים ונעים. ההסקה פועלת ומחממת את כל חדרי הבית. קופלה אוהב להביט החוצה, לראות את הגשם שמשתולל והאנשים שהולכים ברחוב. בשבת לא משתמשים במטריות, ולכן מצטנפים האנשים במעילים ועוטפים את הכובעים והשטרמיילים בנילון. כך הוא עומד ומסתכל, והחלון מתמלא באדים שיוצאים מתוך פיו. ביום חל כותב קופלה על האדים את שמו המפרסם: "קופלה". אבל בשבת, מתר בשבת? הוא ממחר לשאל את סבא, שהגיע לנוח בביתם בדרך מבית-הכנסת, לחמם את עצמותיו ולהמתין שהגשם יחלש. בינתיים סבא עושה קדוש ואחר-כך עונה לקופלה

מצאו את 10 ההבדלים

המדור מתוך סדרת הספרים המרתקים מבית מלכות וקסברגר

מלכות וקסברגר ספר היצירה היהודית

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת תולדות תשפ"ה שנה י | גליון מס' 558

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

דרך אמונים

פניני הלכה בפרשה

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

מאה שערים למאה ברכות

חכמינו זכרונם לברכה זכרונו, והקייפנו בברכות המתלוות לכל צעדינו מבקר עד ערב. החל מברכת גטילת ידים עם שחר וכלה בברכת "המפיל" בעלותנו על יצוענו, זוכים אנו לברך ברכות רבות בסדר התפלה ולכל ארך היום. כל ברכה וברכה היא מצוה כשולעצמה, אוילם יש מצוה נוספת בענין הברכות, הכוללת את כל יחד, והיא אמירת מאה ברכות מדי יום. כשאנו מברכים את הברכה המאה ביום, לצד קיום המצוה הפרטית שבאמירת אותה ברכה, זוכים אנו אף להשלים את מצות אמירת מאה ברכות.

המדרש (תנחומא קרח יב) מלמדנו כי מצוה זו נתקנה על ידי דוד המלך, בעקבות גזרה קשה שהתרחשה בימיו ובה מתו מאה אנשים בכל יום. מצות מאה ברכות היא זו שבטלה את רע הגזרה בימי דוד, והיא שעומדת ומגנה עלינו מפני גזרה זו עד עצם היום הזה.

ואולם בפרשתנו לומדים אנו כי מלבד ההגנה מפני רע הגזרה, מצות מאה ברכות אף פותחת בפנינו שערי ברכה: על הפתוח (בראשית כו יב) "ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'", כותב רבי מנחם רקאנטי כי בשמים יש מאה שערים שמהם "יוצא ברכה ושפע לכל הנבראים" וכל ברכה וברכה שאנו מברכים ביום מכוננת פנגד שער אחד. המקפיד לברך מאה ברכות מדי יום זוכה אפוא שיפתחו בפניו מאה שערי הברכה!

את חובב אמירת מאה ברכות מדי יום הסמיכו חכמים (מנחות מג ב; תנחומא קרח יב) לפתוח (דברים יב): "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך", בדורשם: "אל תקרי מה' - אלא מאה". על זו הדרך, נתן להוסיף ולדרש גם את הפתוח (תהלים לא כ): "מה רב טובך אשר צפנת ליראיה"; "אל תקרי מה' - אלא מאה" - מאה שערים של רב טוב צפונים ליראי ה' המקפידים על אמירת מאה ברכות מדי יום!

לצד זה יש לזכר שאף שאמירת מאה ברכות מכוננת פנגד שפע הטובה ממאה שערי ברכה, עדין זקוקים אנו למפתח הפותח את אותם שערים, והוא עניית אמן. ועוד, הלא אמן היא חלק מן הברכה, וברכה שלמה היא רק כזו המשלמת בעניית אמן, ואם רצוננו ששערי הברכה יפתחו בפנינו במלואם ויריקו עלינו את רב שפע טובם - עלינו לכבד את ה' בברכות משלמות. גם זאת נוכל לרמז בפתוח הנזכר, "מ[א]ה רב טובך" כאשר הוא "אשר צפנת", ראשי תבות צ"א בגימטריה אמן.

נקפיד לברך מאה ברכות מדי יום, נדאג להשלימו בעניית אמן ונזכה שיפתחו בפנינו מאה שערי ברכה וישפע עלינו שפע טובה וברכה עד בלי די.

בקריאת "מ[א]ה רב טובך!"

שבת שלום,

יצחק מאיר

תפלת חתן ביום חפתו

"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפקדן ארם אחות לכן הארמי לו לאשה: ויעתר יצחק לה' לנכה אשתו" (כה כ-כא)

כתב רבנו אביגדור צרפתי מבעלי התוספות:

סמיכות הפסוקים "בקחתו את רבקה" - "ויעתר יצחק מלמדת שיצחק הרבה להעטיר ולהתפלל ביום נשואיו, ומכאן יש ללמד שראוי לחתן להתענות ולהרבות תפלה ביום חפתו (פרושים ופסקים על התורה לרבנו אביגדור צרפתי).

והיה רבי שמעון סופר, רבה של קראקא, אומר בשם אביו, בעל ה"חת"ם סופר, כי לחתן ביום חפתו יש כח כצדיק הדור ותפלתו נשמעת (ש"ת שיח יצחק סי' תצו פרק ו).

המגיד מטריסק פרש שלכך רמזו חכמים באמרום (פרקי דרבי אליעזר פרק טז) "חתן דומה למלך". המלה "דומה" בארמית היא מלשון דבור (ראה רש"י סוטה כז א ד"ה דומה), ובאמרום "חתן דומה למלך" רמזו "שהחתן בכחו לדבר לפני המלך, הינו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לפעל אזהה ישועה למי שצריך לישועה" (חומדי צבי יתרו).

או "קול יעקב" או "ידי עשו"

"ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשחו ויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו" (כז כב)

ידועים הם דברי המדרש (ב"ר סה כ) על פסוק זה: "בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי פנסיות... אין הידיים ידי עשו". ויש לתמה, הלא הפתוח "והידיים ידי עשו" נאמר מיד אחר "הקל קול יעקב", משמע לכאורה ש"ידי עשו" אינו מתבטל מחמת "קול יעקב"!

רבי יעקב חביב, בעל העין יעקב, מפרש כי בשל הפתיח החסר שבו נכתבה תבת "הקל", מפרש אותה המדרש במשמעות של קלות - "הקל קול יעקב". ולפיכך למד מפסוק זה שכל זמן שקול התפלה קל ומזלזל בעיני ישראל אזי שולטות בהם "ידי עשו", ואולם כאשר קול התפלה עומד בחשיבותו אזי אין ידי עשו יכולות לשלט בהם (פרושי הכותב בעין יעקב ירושלמי ר"ה פ"ג)

ואולם רבי אליעזר מטומשוב תמה על עצם הקשיה, שכן הפתוח "הקל קול יעקב והידיים ידי עשו" נאמר בלשון תמיהה. יצחק אבינו תהה מי מבניו עומד לפניו, כי לא יתכן שיהיו "קול יעקב" ו"ידי עשו" בו זמנית. משכך, דרשו חכמים שנימת תמיהה זו יש בה נבואה לדורות, שלא יתכן ש"קול יעקב" ו"ידי עשו" יתקיימו יחד, ובזמן שקולו של יעקב נשמע בתפלה לא יוכלו ידי עשו לגבר עליהם (משנת רבי אליעזר איכ"ר פתיחתא ב).

התפלה בבית הכנסת שגורמה לישועה

שעת בקר שגרתית בביתו של הצדיק רבי צבי הירש מליסקא. הרבי ישב ליד שלחנו, כשהוא עטור בטליתו ותפליו וראשו מונח בעמקה של סגיה, והנה נשמעו דפיקות חלושות בדלת.

הגבאי הרגיל בכף קסם לפתח את הדלת. את מעונו של הרבי הגדול ששמו יצא לתהלה ברחבי הונגריה ומחוצה לה, היו פוקדים תדיר אנשים שבורי לב שחפשו מזור למכאובם, ודלתו של הרבי היתה פתוחה תמיד, להקשיב לאשר על לבם.

אך הסתיימה התפלה, ומיד פנו הכל למקומו של המנהל, כדי לברכו, פנהוג, בעלוי נשמה לאביו. גם אליעזר הסבל נגש ולאחר שלחץ את ידו בלבביות, נתן בו המנהל עינים רחמניות ואמר לו: "אשמח אם תואיל להגיע למשרדי הבקר, כי דבר מה יש לי אליך".

בית הכנסת בסערענטש שבהונגריה

ולהרעיף עליהם טללי נחם.

בפתח הבית עמדה אשה כפופה, שבגדיה הדלים העידו על עניותה. האשה נגשה ביראת כבוד לפתח חדרו של הרבי, בעינים משפלות ורגו שחוח החלה להשיח את אשר על לבה.

"רבי קדוש, אשה דלה ואמללה אני. יחד עם אליעזר בעלי גרה אני בבית דל בפאתי העירה הסמוכה סערענטש. סבל פשוט הוא בעלי, ומדי בקר יוצא מן הבית לעבודתו הקשה. על גבו השחוח הוא נושא משאות כבדים מתחנת הרפכת אל העיר וחוזר חלילה. עבודה קשה ומפרכת, שתמורתה משתפר הוא פרוטות שחוקות

בודדות... שֶׁכֶּר שָׁגַם בַּיָּמִים כְּתַקוֹנָם מִסְפִּיק אֶךְ בְּקִשִּׁי לְכַלְכֵּל מִשְׁפַּחְתָּנוּ הַרְבּוּכָה.

כבר הרגלנו מאז ומתמיד לחיות בדלי דלות ולהבליג, אולם כעת, רבי קדוש, הורע מצבנו עד להחריד. הימים והשנים שחלפו לא היטיבו עם בעלי, ובעוד ההוצאות הולכות וגדלות - כחותיו הולכים ודלים, והוא נאלץ לקצץ משעות עבודתו. אינני יכולה לראות עוד בסבל משפחתנו, אָנָּה יִפְעַל הַרְבֵּי יְשׁוּעָה בְּעִבְרָנוּ, סִימָה הַאֲשֶׁה וְקוֹלָה נִשְׁנָק.

"ומה ביכלתי לעשות?" שאל הרבי כשסיימה לתנות את כאבה, "הלא אני בסך הכל רב בעירה קטנה ודלה, ואין בכחי לפעל ישועות. כל שיכול אני הוא להתפלל בעבורכם שיראה הקב"ה בעיניכם ויושיע אתכם".

"את זה בדיוק מבקשת אני", השיבה האשה והוסיפה: "אף שאני זוכה לנהל את ביתי בדרך אבות ואמהות, אמונה אני משחר טל ילדותי על כח התפלה של הצדיקים, ואין לי ספק שאם יתפלל הרבי בעבורי, תענה תפלתו ותבוא רוחה לבינתנו".

לשמע דבריה הבין הרבי כי היא ובעלה אינם מקפידים על שמירת תורה ומצוות, הוא הרהר קצרות ואמר: "דעי לך שמי שאזכר את אביו שבשמים ומקפיד לשמר את חקותיו ומשפטיו, נוהג עמו הקדוש ברוך הוא כאב רחום ומרעיף עליו טללי ישע. אם תחזור בתשובה, תשובו ללכת בדרך אבות, תנהלו בית יהודי כהלכתו ובעלך יקפיד מעתה ללכת להתפלל במגן בבית הכנסת, בטוחני שתושעו".

מבית הרבי מהרה האשה הישר לביתה ושקה לאליעזר

בעלה את דברי הצדיק מליסקא, ככתבם וכלשונם. בדעה אחת החליטו הסבל ואשתו לצאת לדברי הרבי, ומיום זה ואילך הפכו השנים לבעלי תשובה גמורים.

הם החלו לנהל בית יהודי כהלכה, ואליעזר אף החל להתפלל במגן בקר וערב. בהתגברות ובמאמצים עלה לו הדבר, שכן חק בלתי כתוב הוא בעולמם של סבלים: כל הקודם להגיע לתחנת הרפכת זוכה לקבל את העבודה ראשון, וכל המאחר נעמד בסוף התור.

כיון ששעות הבקר המקדמות עברו עליו בבית הכנסת, מצא את עצמו כמעט בכל יום מפסיד את עבודת הבקר, ונאלץ

להמתין זמן ארוך לתורו. בין כך ובין כך גברה העניות בביתם. הפרוטות האחרונות פלו מכיסיהם, ומצבם הדרדר מדחי אל דחי, ובכל זאת לא התיאשו. הם עמדו בנסיון בגבורה ובאמונה והמשיכו לדבק בעצתו של הרבי.

שבועים עברו. היה זה בקר ככל הבקרים. בפתח בית הכנסת הופיע כמדי יום אחד מעשירי הקהלה, והפעם התלנה אליו אחד מעובדיו כשידיו עמוסות במאפים ומיני מתיקה. היה זה לא אחר ממנהל מפעל הסכר הגדול בעירה, אשר לרגל היארצייט של אביו בקש להעמיד בפני המתפללים מזונות וזין שרף לשתיית "לחיים" לאחר התפלה ואמירת קדיש, פנהוג בקהלות ישראל.

אך הסתיימה התפלה, ומיד פנו הכל למקומו של המנהל, כדי לברכו, פנהוג, בעלוי נשמה לאביו. גם אליעזר הסבל נגש ולאחר שלחץ את ידו בלבביות, נתן בו המנהל עינים רחמניות ואמר לו: "אשמח אם תואיל להגיע למשרדי הבקר, כי דבר מה יש לי אליך".

מיד לאחר התפלה התייצב הסבל בפתח משרדו המפואר של המנהל. בתמימותו סבור היה אליעזר כי הלה מבקש להשתמש בשרותיו להובלת דבר מה, ועל כן חמש עצמו בחבלים חזקים שיוכלו לסיע לו במלאכתו. מה רבה היתה הפתעתו כאשר המנהל פתח בפניו את הדלת, הזמינו בחייה רחב להכנס וקרא לעברו:

"ידיד, השלף את החבלים מעליך כי מהיום והלאה אין לך צורך בהם! לא תצטרך יותר לשאת משאות מהכא להתם, כי ברגע זה התקבלת למשרת שומר הסף במפעל. תכף ומיד תקבל את מדי עבודתך החדשים, ובראשית החדש הבא כבר תקבל את משכורתך המכבדת כשאר הפועלים העובדים כאן".

אותו מנהל הכיר את אליעזר שנים ארוכות. מאז ומתמיד יצא לבו למראה קש"י החיים שהיו מנת חלקו, אלא שהתנהגותו הפוחזת של אליעזר והעבדה שהדיר את רגליו מבית הכנסת, מנעו אותו מלקחתו לעבודה במפעלו. ואולם משראה כי שנה את דרכיו והחל לפקד את בית הכנסת שחרית וערבית, נכמרו רחמיו והוא החליט להיטיב עמו ולחלצו ממצבו.

שמח וטוב לב שב האיש לביתו, כשפיו מלא שירות ותשבחות לאביו שבשמים, אותו למד להכיר היטב בשבועים האחרונים, מאז שמע לעצתו של הרבי מליסקא לשוב לדרך הישר, להתחיל לפקד את בית הכנסת ולהתפלל שלוש תפלות ביום במגן.

ספר הזכרונות לבית ליסקא' עמ' 6

הודאה על יצירה מפלאה

בכל בקר, עת מתעוררים אנו משנת הלילה ונעמדים על רגלינו יציבים ובטוחים, נזכרים אנו שוב במכונת הפלאים שהעמיד הבורא יתברך לרשותנו כדי שנוכל לעבדו ולקיים מצוותיו ללא הפרעה ומכשול. הלא היא מערכת הגוף המפלאה והמורכבת שחנן אותנו ה' רבב חסדיו ורחמיו.

במערכת זו אין ולו פרט אחד מיותר. כל חלק וחלק בה הוא בבחינת עולם מלא, הן מבחינת התועלת הנגרמת לנו בעטיו והן מבחינת החכמה האלקית והמורכבות שבה הוא בנוי.

כדי שנוכל להודות על טובה גדולה זו פראוי, תקנו לנו חכמים (ברכות ס ב) ברכה מיוחדת, היא ברכת "אשר יצר", שבה אנו משבחים את הקדוש ברוך הוא על שיצר את גופנו בחכמה, ומזדים לו על החסד הגדול שעושה עמנו בכל שעה ובפרט בעת יציאתנו לצרכינו, כאשר מערכות הגוף פועלות כלן בצורה תקינה, תוך תאום מפלא ומדק, למען נוכל להמשיך ולעבד את ה' בבריאות הגוף והנפש.

דברים מעוררי לב בעינינו זה הובאו ב"ילקוט מעם לועז" (בראשית ח"א ע"א פח): "כל מי שמתבונן בסוד יצירת האדם ואיבריו, יהיה נוכח שהאדם צריך לעבד את השם יתברך בלב ונפש, אפלו בלי קבלת שחר, אלא רק בגלל החסדים הגדולים שעושה עמנו - שעושה אותנו בכל השלמות. ומאחר שהקדוש ברוך הוא עשה חסד גדול כל כך שברא אדם עם כל תקוני איברים, לכן אנו חייבים לברך את ה' ולשבח אותו על הטוב הזה שעושה עמנו".

נס גדול ביציאת מצרים

כתב בספר 'דמשק אליעזר' (ל"א פאפו מסריבו, אות א' ערך אשר יצר ב):

"אם בכל הברכות החיוב מטל עלינו לברכן ביראה ובאהבה, כל שכן בברכה זו, שענינו הרואות אנשים סביבנו המצטערים עד כלות נפשם על הפעלות הגופניות הנראות כפשוטות ביותר, ואלו אנו זוכים לבצע את אותן פעולות בלי מחוש וכאב. על פן היאך נוכל לברכה בלי שימת לב, תוך נגוב הידים, או גרוע מכך להסיח דעת ולשיכח מלברכה.

על פן הירא את דבר ה' יזהר לברכה בשמחה רבה, ביראה ובאהבה, ודי והותר אם יכון בלבו להבין את פשט הדברים היוצאים מפיו, ובדאי יבוא על שחרו מאת ה'".

כדברים האלה האריכו הרבה מרבנותינו במיוחד בנוגע לברכה זו, שכאמור, יש בה משום הכרת הטוב בסיסית למי שעושה עמנו נסים גדולים שכאלו בכל יום ויום. לפיכך מה רבה חשיבות אמירתה בכונה רבה ובשוב הדעת, כדי שהודאתנו תהיה משלמת ומתקנת. וכבר היה רגיל המשפיע הנודע הרה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל לומר תדיר לתלמידיו: "וכי מבינים אתם על מה התחייבתם בברכת 'אשר יצר'?! הלא עברתם פרוג נתיח קשה ומסבך שבו נקתה הפסלת מגופכם, ובמקום שנתוח זה יעשה בהרדמה או מתוך כאבים, חס עליכם הרופא הגדול בעולם - הבורא יתברך, ועשה זאת באפן הקל ביותר וללא כל תשלום. האם לא ראוי שתשבחוהו על כך בכונה?!" (המברך יתברך ע"מ טו).

מלבד זאת, אמר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: עצם העבדה שבמשך עשרות שנים פועל גופנו באותה צורה וללא כל שנוי, היא נס גדול כיציאת מצרים. שהרי אף המכונה הטובה ביותר בעולם מתקלקלת מפעם לפעם מחמת רב השמוש בה, על אחת כמה וכמה גופנו שמרכב ממאות 'מכונות' קטנות ומשכללות... ועם כל זאת אין הוא חדל מלפעל בכל יום שנים רבות (טללי אורות).

סגולה לרפואה

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה נוהג לומר לתלמידיו כי אמירת ברכת "אשר יצר" בכונה מתוך הסדור היא סגולה לרפואה. וכפי שכתב בעל ספר החנוכה על אודות ברכת המזון (מצוה תל): "מקבל אני מרבנותי ישמרם ה', כי כל הזכיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו", וטעם הדברים הוא כי האומר ברכת המזון בכונה, משריש בלבו את האמונה בהשגחה כי מזונותיו תלויים בו יתברך. כך יש לומר כי האומר ברכת "אשר יצר" בכונה, ובכך משריש בלבו את האמונה כי חיי ורפואתו תלויים בה' יתברך, ממילא מתוך כך יזכה לרפואה (תפלת חנה' ע"מ סו; חיים וחסד ע"מ יא).

עדיית רבות נשמעו על חולים ועל בני משפחותיהם שהקיפדו לברך "אשר יצר" בכונה וזכו לרפואה שלמה. כך למשל העיד הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

בנו הקטן של אחד מחשובי האברכים בכלל מפרסם בבני ברק חלה במחלה קשה. כשהגיעה הבשורה לאזני האברכים, התאספו כלם לכנוס חזק אשר בסיומו החליטו לקבל על עצמם לברך את ברכת "אשר יצר" בכונה לזכות רפואתו.

באפן נסי, כנגד כל תחזיות הרופאים, בתוך זמן קצר נרפא הילד לחלוטין ממחלתו ויהי לפלא (טובה יביעו ח"א ע"מ ער).

יש להוסיף על כך, על פי דברי חז"ל (ברכות נג א) כי: "גדול העונה אמן יותר מהמברך", כי אם פה גדולה היא סגלת הברכה, על אחת כמה וכמה גדולה היא סגלת ההקפדה על עניית אמן אחריה להצלה ולשמירה מפל רע. ורמז יש לדבר מלשון הכתוב: "כי אני ה' רפאך" (שמות טו כו) - "כי אני" בגימטריה אמן (רא' אמרי אהרן בשלח).

"וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'"

מעטרים למחכה

הצטרף גם אתה למזכי הרבים!
הקדם לבוא לבית הכנסת כדי לשמע את ברכות השחר מפי המתפללים, וישפיעו עליך שפע טובה ממאה שערי ברכה.

**להצטרפות נא מלא את
הטפס במכשיר נדרים
פלוס, ואנו נצר עמך קשר
אי"ה לשליחת חמרים.**

בין ממלאי הטפסים
תתקיים אי"ה הגרלה
על תלושי קניה בסך
2000 ₪ ברשת יש חסד.

**"וכאשר ישראל למטה
שומרים לענות אמן,
לכון לבם כמו שצריך,
כמה פתחי ברכה
פתוחים להם למעלה,
כמה טובות נמצאים
בכל העולמות, כמה
שמחה בכל מקום"**
(זהר וילך רפה ב.)

יעקב אחו במצוות שאדם דש בעקביו

"אחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויזחק בן ששים שנה בלדת אתם" (כה כו)

את משמעות אחיזתו של יעקב בעקב עשו פרש הכ"ל יקר' כף: "זה היה סימן שלעתיד יבזה עשו את הבכורה כדבר שאדם דש בעקביו ומבזה אותו, ובאותו עקב יעקב יאחז יעקב. רצה לומר: מה שעשו דש בעקביו - יאחז בו יעקב. וכן כל המצוות קלות שבני אדם דשים בעקביהם והשטן מונה [מקטרג עליהם] עליהם, יאחז בהם יעקב ויקימם".

בהקשר לכך יש להזכיר את דברי הרמ"ע מפאנו על אודות הקשר שבין שמו של יעקב, שנתן לו על שם אחיזתו בעקב עשו, לבין עגית אמן שאף היא מהמצוות שאדם דש בעקביו (ראה רש"י ברכות ו ב ד"ה דברים), ואלו דבריו: "יעקב" [בכתוב מלא] הוא בגימטריה "אמן ואמן" [צרוף המזכר כמה פעמים בתהלים], ואלו "יעקב" [בכתוב חסר] הוא בגימטריה ב' פעמים אמן [עשרה מאמרות' מאמר חסור דין ב טו].

מאה שערי ברכות

"ויזרע יצחק בארץ ההוא ומצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'" (כו יב)

כתב רבי מנחם רקאנטי: בשמים יש מאה שערי ברכה, ומהם התברך יצחק במאה מיני ברכות. מקור יניקתם של מאה שערי ברכה אלו הוא בכח אמירת מאה ברכות. לפיכך רק על ידי הקפדה על מאה ברכות מדי יום אנו זוכים לטובה המרבה הנשפעת מהן.

האדמו"ר רבי אהרן מז'יטומיר כותב כי את מאה השערים הללו ניתן לפתח רק בהקפדה על עגית תשעים אמינים ביום, ככתוב (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים"; הצדיק ששומר וממתין לעגית צ' אמינים מדי יום, הוא הפותח את מאת

השערים שכנגד מאה הברכות, ובכך "משפיע הבורא לעולם התחתון כל הברכות הטובות, בני חיי ומזוגי, ורפואה על ישראל" (תולדות אהרן).

"מטל השמים ומשמני הארץ" בזכות אמן

"ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ... יעבדוך עמים" (כו כח-כט)

ראשי התבות: "לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ" הם בגימטריה אמן, ומכאן רמז לדברי הזהר (וילף רפה ב) כי בזכות עגית אמן נפתחים פתחי ברכות למעלה, ויורד שפע לאדם ואיביו נופלים תחתיו, כנאמר בסמוך: "יעבדוך עמים" (כפר זהב' לרבי פליפא הכהן מג'רבה) מערכת ב).

רבקה ענתה אמן אחר פרשת יצחק

"ויהי כאשר פלה יצחק לברך את יעקב ויהי אף יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו" (כו ל)

כפילות הלשון: "יצא יעקב" מרמזת כי גם רבקה יצאה עמו. ומדוע עמדה שם? כדי לענות אמן על ברכותיו ליצחק!

לפיכך, אף לאחר שגלה יצחק את טעותו, חזר ואמר על יעקב (להלן פס' לג): "גם ברוך יהיה", לפי שידע שברכה שנגענה באמן - סופה להתקיים, ואם כן ברכותיו ליעקב תתקיימנה מכל מקום, מכח עגית אמן של רבקה. משום כך, אף כאשר צטטה רבקה באזני יעקב את דברי יצחק לעשו אמרה (בראשית כו ז-ח): "הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר: הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני ה'". רבקה הוסיפה את המלים "לפני ה'", אותן לא אמר יעקב, כיון שכאשר תענה אמן אחר ברכתו, תחשב הברכה "לפני ה'", כפי הידוע שאמן היא בגימטריה שמות הוי"ה ואדגות. (חיי יצחק' פרשת תולדות [לרח"א יוסטמן, ורשא תרע"ב])

רבי יצחק אייזיק חבר יט בהשון תרי"ג

רבי יצחק אייזיק חבר נולד לאביו רבי יעקב בשנת תקמ"ט בעיר הורודנה. בהיותו כבן ארבע עשרה החל ללמד תורה מפי רבי מנחם מנדל משקלוב, תלמיד הגר"א, ומאז כנה בפי הלומדים "פה שלישי להגר"א".

בגיל צעיר התמנה לרבנות בעירה פרזווע, ובהמשך שמש ברבנות גם בערים ראינאי, וולקוביסק וטיקטין, ובארבע שנותיו האחרונות בסובלק.

ר"א חבר היה בקי בכל מקמי התורה - נגלה ונסתר כאחד - והשאר אחריו חבירים רבים, בהם: פתחו שערים' חבור הגדול והיסודי על חכמת הסוד, שו"ת 'בגן עולם', יד מצרים' על הגדה של פסח והגהות על הש"ס שנדפסו בש"ס וילנא.

בכ"ט בחשון תרי"ג, והוא בן ששים וארבע, הסתלק לבית עולמו ונטמן בעיר רבנותו האחרונה - סובלק. בהתאם לצוואתו שלא לכתב עליו שבחים, נכתב על מצבתו כך: "אשר איש פקדתו שמה מחסום לעט, וסגר ליד חוקקת לקצר מהללו ולמעט בתואריו..."

חזית בית הכנסת בסובולק

אריכות ימים ואריכות שנים

העונה אמן לא ימהר לענותה, אלא יאריך מעט בעגיתיה כשעור זמן אמירת "א-ל מלך גאמן" (שו"ע כד ז), וכבר הבטיחו חכמים (ברכות מז א): "כל המאריך באמן - מאריכים לו ימיו ושנותיו".

בהגהותיו לש"ס (שם) מבאר רבי יצחק אייזיק חבר שלכך כפלו חכמים ואמרו: "מאריכים לו ימיו ושנותיו", לפי ששכרו של המאריך באמן כפול; שאזכה הן ל"אריכות ימים" באיכות - שיתארכו הימים בעיני מחמת היותם מלאי טובה וברכה (ראה שבת קה ב, ימות סג ב), והן ל"אריכות שנים" בפעל - שיתוספו לו שנות חיים.

פתרון השורה השנייה עם אותה הימטריא של השורה הראשונה

פרפר אות וגמטרי אות

חדש!!!

1 בפרשה - כה יצא הראשון, סימן שיהא שופך דמים בפרשה הקודמת - רבקה קבלה לאחר שהשקתה את הגמלים

2 בפרשה - כה קרא יצחק לבאר הראשונה כשאומרים ספר הספרים, אליו הפונה

3 בפרשה - עור ללא שערות אסור לאכל בחג המצות

4 בפרשה - גם את זה הגיש יעקב לאביו לפני הברכות אותו לאחרים אסור לגלות

חידודים בחרודים

לפחות שורה אחת מן הפרשה

1 בפרשה - יש לו עבדים כיום - משהו שיש לו יותר סבה לפחד משודדים

2 בפרשה - עשו יהיה הגדול, זו הפונה ב'וישלח' - עשו אמר: יש לי, כשסרב לקבל את המתנה

3 מעט לפני שיצחק אבינו נתקף בחרדה גדולה תמצאו שתי מלים שנקראות יהדיו גם מהסוף להתחלה

4 בפרשה - את גופו של עשו בלדתו עמו מדגימים הראשון מאלו שמסמכים בהם 'לחי העולמים'

5 באותו פסוק שתי מלים עם אותן אותיות הראשונה היא הפעלה, השנייה - התוצאות

6 מלכי צדק נתן לאברהם לאחר המלחמה בפרשה - יעקב נתן לעשו לאחר החתימה

7 אחת מהשכונות התיקות בירושלים מצא יצחק עוד לפני שחפר באר מים

8 בשר כשר למהדרין ללא כל שאלות הזכיר יעקב כשהשש מקללות

9 בפרשה - אינו יודע לרמות בהגדה - שואל: מה זאת

10 אבימלך השקיה לשם אם סיסרא גם נשקפה מיבכת שם

11 חסידות גדולה וידועה מובאת בתור תנאי לקיום השבועה

12 בפרשה - מזכר כגיסו של עשו בפרשת חיי שרה - עם אחד עשר אחיו

13 אביו של אחד מתרי עשר הנביאים מזכר אצל עשיו בקשר לנשואים

14 בסוף חמש במדבר אחד מהמסעות בפרשה - הרגיש יצחק כשהבין מי קבל את הברכות

חידת בונוס

לא קשור לפרשת השבוע

מסתתר כאן מושג תלמודי מהו המושג?

תשובה לחידת הבונוס מפרשת חיי שרה:

העיר החסרה:

חיפה

או כל עיר אחרת שנגמרת באותיות פה

*בסוף כל עיר הסתתרו תווי נינה

קטמנדו

קנברה

מיאמי

תיבה

מוסול

רמלה

טביליסי

רוצים להקדיש את העלון לע"נ יקיריכם. צרו קשר בדוא"ל או בטלפון המופיעים בעלון

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

העקר - ההשתדלות, לא ההצלחה!

ואחרי כן יצא אחיו וידו אהוז בעקב עשו ויקרא שמו יעקב (כה, טו)

פרש רש"י: "ויקרא שמו יעקב - הקדוש ברוך הוא".

שואל האדמו"ר מקוצק זצ"ל: יעקב אבינו, בחיר האבות, עמוד התורה, שמשותו שלמה, לא מצא לו הקב"ה שם אחר שיבטא את גדלותו אלא 'יעקב', על שם שידו אוחזת בעקב עשו?

הוא מבאר: ההתרוצצות שהיתה בין יעקב לעשו בבטן אמה היתה מי יצא ראשון. כל אחד מהם רצה לצאת ראשון כדי להיות הבכור. והנה עשו נצח ויצא ראשון!

נו? יעקב! תרים ידים! עשו נצח אותך... אין מה לעשות.

לא! אני לא אתיאש, אלא אמשיך להתאמץ ולעשות מה שאני יכול לעשותו לפחות אנסה לאחוז בעקב שלו. גם אם זה לא יוביל אותי לתוצאה הרצויה, את מה שיש לאל ידי עוד לעשות - אעשה.

המדה הזאת, לא למקד את הראייה על הצלחה אלא על ההשתדלות והמאמץ, היא שהצמיחה את יעקב להיות בחיר האבות.

יהודי אינו "קבולן הצלחות". יהודי צריך להשתדל, להתאמץ, לעשות את כל מה שביכולתו לעשות, גם אם לא נראה לו שזה יוביל אותו להצלחה. הקב"ה קרא ליעקב בשם זה כדי ללמדנו עד כמה היתה חשובה אחיזתו של יעקב בעקב עשו, שבזה הוכיח שאינו מתיאש וממשיך לעשות כל מה שביכולתו לעשות.

כתוב בפסוק (בראשית כו, טו): "וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים ומלאום עפר". כותב רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל בספרו "תפארת יהונתן", שאברהם התאמץ לחפר בארות, במסירות נפש, כדי שיהיו מים מצויים לעוברי דרכים.

יאמר האומר: מאחר וסתמום פלשתים ומלאום עפר - מה יצא מכל המאמץ הגדול שהיה כרוך בחפירת הבארות? התשובה: גם אם נראה לכאורה שלא יצא כלום - יצא גם יצא: כתוב שכשאחיו של יוסף זרקו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים, הוא לא נזוק! איך יתכן? בזכות שאבותיו התאמצו על בורות מים! דבר שהצטער בו צדיק - לא יכשל בו זרעו.

יוסף הצדיק הציל את עם ישראל כולו. מהיכן כל זה התחיל? מ"וכל הבארת אשר חפרו בימי אברהם", גם אם בשעתו לא היה נראה שיצא מהם כל תועלת לאחר ש"סתמום פלשתים ומלאום עפר".

אל לו ליהודי לומר: איני יכול! איני מצליח! איני רואה שום תוצאה! מה שמטל עלי הוא לעשות כל מה שהוא יכול לעשות! אם יעשה את כל מה שיכול לעשות - יזכה לסייעתא דשמיא.

בספר "משחת שמן", למשיגים דישיבת גייטסהיד, רבי שאול קויפמן זצ"ל, מספר:

רבי יהודה צדקה זצ"ל התגורר בשכונת גאלה בירושלים. בהיותו ילד בן תשע הלך לבקש ברכה מהאדמו"ר ה"אמרי אמת" מגורו זצ"ל, שכבר ה"חפץ חיים" התייחס אליו כקדוש עליון.

שאל אותו ה"אמרי אמת": "מה אתה לומד?"

"משניות שבת", השיב.

"כמה פרקים יש במסכת?" שאל אותו האדמו"ר.

"עשרים וארבעה", השיב הילד.

"התדע למה יש מספר כזה של פרקים?"

הילד לא ידע תשובה. לאחר שקבל ברכה מהרבה ויצא, רץ מרחוב יוסף בן מתתיהו עד בית כנסת "שושנים לדוד", שם ישב רבי יעקב חיים סופר, ה"כף החיים" זצ"ל, לשאל אותו.

ה"כף החיים" הסביר לו: שבת המלכה היא כמו כלה, "בואי כלה שבת מלכתא", ולכלה יש עשרים וארבעה קשויים. זאת ועוד, התורה נתנה בשבת. בשבת יש עשרים וארבע שעות, כל שעה יש ללמד פרק אחד.

רץ הילד חזרה ל"אמרי אמת" וספר לו את התרוצים שאמר לו זה עתה ה"כף החיים"...

ה"אמרי אמת" התפעל מאד מהילד. ילד בן תשע שכל כך מתאמץ בשביל התורה, ונתן לו מטבע לשמירה. אמו היתה חכמה ועשתה מהמטבע קמע לבנה, הרב צדקה.

כותב ה"משחת שמן", שבכל פעם שהרב צדקה היה מתקשה בסוגיה, היה נוטל את הקמע ומבקש מהקב"ה שיפתח לו שערי חכמה, והיה מוצא תרוץ על מה שהתקשה.

ילד קטן שאינו מסתפק בלשמע את הקושיה. הוא רץ הלוך וחזור לשכונה רחוקה כדי לדעת מה התשובה. אכפת לו מהתורה והוא מתאמץ למענה - בזכות זה זכה להיות הרב צדקה!

מי שמתאמץ, ועושה כל שיש לאל ידו לעשות - זוכה לסייעתא דשמיא!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

האכל נדבק באדם המביט בו

ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדם (כה, ל)

אמר חז"ל (בבא בתרא טו ע"ב): "חמש עברות עבר אותו רשע באותו היום", אולם הכנוי שנדבק לשמו של עשו - "אדם", לא היה על חמש העברות שעבר, אלא על שום העבדה שלא ראה שום דבר מסביבו, רק את "האדם האדם הזה".

הבלמוט והלהיטות שתקפוהו למראה התבשיל האדם, עד כדי כך שלא יכול היה להתרפז בשום דבר אחר ורק פתח פה כמו גמל ובקש שיצקו לתוכו את הקדרה האדמה - גרמו לו לכך שנדבקה בו האדמומית הזאת. על כן "קרא שמו אדם".

הגמרא (כתובות סא ע"א) מספרת על שלשת האמוראים - אמירה, מר זוטרא ורב אשי, שישבו על פתח ארמונו של מלך פרס, שנקרא אזגור מלכא. בדיוק באותו זמן עבר שם המלצר של המלך ובידו מגש עם בשר חזיר. רב אשי הבחין שפניו של מר זוטרא נהיו חרוות, והוא נתקף בתאווה לאכל. רב אשי נעץ את צפורניו במגש, תלש משם נתח בשר והניחו על שפתי מר זוטרא. מר זוטרא הרגיש בטעם התבשיל ומיד ירק אותו.

והנה, חס ושלום להגיד שהקב"ה ביא תקלה שכזאת לצדיקים, שיאכלו מאכל אסור! והרי אפילו לבהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה! אלא מאי? הוא מצץ מעט מן התבשיל עד שעניו האירו ויצא מכלל סכנה, ומיד ירק זאת.

באותו רגע, השושרים שהיו במקום וראו את מה שרב אשי עשה, תפסו אותו ואסרו אותו באזיקים: "הפסדת את סעודת המלך! הכנסת ידים מלכלכות לתוך התבשיל! גור דין מנת צפני למי

כ"ט חשוון תשפ"ה
שנה ו' | גליון מס' 249

בפיקוח
רבנים ומחנכים
שליט"א

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו יבני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

דרך עמדות נדרים פלוס: יבני בינה' -
ארגון בני בינה לילידי בני התורה
או בטל' 055-6705847

בינו נא זאת

"ובאם לא, אשליך את כל נערי העירה כלם לצינוק שבמרתפי ארמוני"

בפאתי העירה אישיוק שפליטא השוכנת על אם הדרך המוליכה בין וילנא להורדנא, בין פתיה הישנים הפטים לנפול, אי שם בקצה העירה, שכן בית הנקסט הישן של אישיוק, פתלי בית הנקסט הישן נראים היו כעומדים בכל רגע לכרע תחת נטל השנים המרובות אשר עברו מאז הקימו אותו בנוי, וארונות הספרים המרובים הסובבים את פתליו סחור סחור מפל צדדי, עמוסים וגדושים בספרי קדש רבים יקרים ונדירים, יחד עם המודעות הרבות שהצטברו על פתלי בית המדרש מבחוץ בשכבות רבות זה על גבי זה ומדביקים את הלבנים אחת אל רעותה, הפה אלו שהחזיקו את פתליו על עמדם. שנים רבות חלפו מאז נרתמו תושבי העירה והקדישו את מיטב כספם, אוזן והוזב, לבנות בית נקסט חדש ופרח, ובעקר גבוה ומפאר, עם אוצר ספרים חדש ורחב, כפאה וכפאות לעירה אישיוק.

ביום מן הימים, שמו אל לבם פרנסי העירה, כי נפקד מקומם של מרבית תלמידי החכמים שבעירתם, ממקומם הקבוע בבית המדרש החדש.

ברור קצר העלה, כי רוב תלמידי החכמים שבעירה, חזרו לקבע את מקום תלמודם ותפלותיהם וזקא בבית המדרש הישן והמיושן.

ראשי הקהל ופרנסיו נסו לפנות מספר פעמים אל אותם תלמידי החכמים בשאלה: מדוע זה תבכרו את הישן והמיושן על פני החדש והנאה אשר שוכן כבוד במרכז העירה?

אך לשוא!

המיושן הם לשקד על תלמודם וזקא בבית המדרש הישן והמיושן.

באחד הימים של שלהי חדש מרחשון, בצהרי היום, ר' יענקב' ור' יחיאל מיכל, שניהם מיישי התלמידי חכמים של העירה, אפנינים היו במקומם בפנת בית המדרש הישן, מאחורי תנור הלבנים הנושן. "תורה מנחת בקרן זוית".

לא טעמו הם מאומה מאז הפציע אור השחר, למרות בריאותם הרוקפת והלשתם הגדולה, אינם מסגלים להנסי דבר אל פיהם.

יגעים הפה בהננת עמק דברי התוספות ביושב סתירת הסגיות, הוצה נגרת על מצחם, ותלמי קמטים חרושים נחרתו על מצחיהם.

דבר אחד נרמז, הוא שמטריד את מנוחתם, מהו הפשט דברי רבותינו בעלי התוספות, וכיצד מתישבת קשיטו העצומה של רבנו תם.

משלחת נכבדה מטעם ראשי העירה ופרנסיה, פרצה ברוח סערה אל תוככי בית הנקסט הישן, והפריעו את לומדי בטענות ומענות, על כך שהם, השוקדים על תלמודם בבית הנקסט הישן, פורשים המה מן הצבור, כאשר אינם קובעים את תלמודם בבית המדרש החדש והנאה במרכז העירה יחד עם שאר בעלי הבתים החשובים של העירה.

מבטי כל לומדי בית המדרש הפנו אותם על עבר תנור הלבנים הנושן, שארבת נחשת גדולה מתמרת מעליה, מאחורי הסתתרו ר' יענקב' ור' יחיאל מיכל, אשר לא היה להם בעולמם באתה העת, אלא מחולקתם של רבותינו בעלי התוספות.

מדוע הנכם לומדים וזקא פאן? פנו אליהם חברי המשלחת, בשאלה נוקבת.

זכי מה בבית המדרש החדש והמפאר שבמרכז העירה? המשיכו להקשות.

מפתיעים היו ר' יענקב' ור' יחיאל מיכל מההפרעה הנועזת באמצע תלמודם, "פסחנ נפש"? הם שאלו.

לקשקש ר' יענקב' כי עיני כל לומדי בית המדרש מפותות אל מקום מושבם בפרנטי בית המדרש, הבין כי אין מנוס, ועל כפיו משלת החוכה להשיב בשם כל תלמידי החכמים לומדי בית המדרש הישן.

האם כבר פתחתם רמז השבוע? התחלתם כבר לשגן את הפרשה 'שנים מקרא ואחד תרגום'? פנה אליהם ר' יענקב'

מלא, כפי שהבכורה באמת היתה שונה אצלו. "בתקופה האחרונה", המשיך ר' יענקב' את דבריו בסבר פנים תמור.

רוחות חדשות החלו נושבות בעירה אישיוק.

קול התורה אינו מהדהד בבית הנקסט הגדול של העירה, כפי שהיה בעבר.

אינני יכול לשכח את ה"רעש" העצום שהיה בוקע בלילות שבת קדש מחלונות בית הנקסט הגדול, מאחרי סעדת ליל שבת ועד השעות המאחרות של הלילה, קולות של זקנים ונערים המתענגים על למוד התורה בשמחה, מתפלפלים ומתנבחים ביניהם ברתא דאורייתא עד פלות הכוחות ממש. ויש שאפילו לא שמו לב לכוחות הנה שמוגן להם סנדר השמש.

לא אחת, לא נותרו מקומות ישיבה בבית הנקסט, והמאחרים לבוא, נאלצו ללמוד בעמדה פשוטה שעות ארוכות.

אז... היו אלו ימים יפים, חוסיף ר' יענקב' בעירה.

אבל, בשנים האחרונות, רוחות זרות החלו לחדר אט אט לתוככי העירה.

הכל החל כשהפריץ בקש מפרנסי העירה, שביאו לו מספר נערים מבני העירה, לסגור לו בשמירה על גבולות המחוץ.

גיסות פורעים, כך ספר הפריץ, מגיחים מדי פעם אל עבר אחזותיו, ומלבד מה שגוללים כרוש רב מארמונותיו, הם אף מותירים אחריהם הרס וחרבן עצום.

היו אז חלק מפרנסי העירה שטענו בבלטה, כי חבבים אנו להענות לבקשתו של הפריץ, מטעם "הקרת הטוב", הלא בזכותו אנו יכולים ללמוד תורה ולקיים מצוות פאן בעירה.

ומי יודע מה הוא מסגל לעולל אם לא נאות לבקשתו, הוסיפו לצדד.

אחרים מנכבדי העירה העלו חשש, שפא ואלו יבואו אותם גיסות פורעים לעירה שלנו ...

רב העירה הלישי פרסם את דעתו 'דעת תורה' ננגד מזומותיו של הפריץ, וכנגד הרעיונות לשמח פועלה עם הפריץ, שלא נועדו אלא לשם עקירת התורה ושמירת המצוות מבני העירה.

אלו רצה הפריץ, יל היה להשיג נערים גויים רבים משאר הכפרים שבתחום אחרותיו.

יודעי דבר טענו, כי בכלל לא פרצו נגבים לאחזותיו, והכל הוא פרי דמיונו הפורה של הפריץ.

אך פרנסי העירה ששלקם, הפריץ מבקש כמה נערים, וחבבים לתת לו את אותם 'נערים שובבים', אשר אביהם הוא מפעלי המלאכה הפשוטים של העירה, כשהם מוסיפים: כי בלאו הכי אותם נערים אינם המתמידים של העירה.

'הו, השיבו הם לשלוחיו של הפריץ, מוכינים אנו להשליח לך כמה נערים, לשאת יחד בנטל השמירה, כבקשתך; השיבו לו אותם פרנסים, על דעת עצמם.

תשובת הפריץ לא אחרה לבוא: תמשים נערים אני צריך, פדי להקים את 'משמר האהדה', ובאם לא, הוסיף הפריץ כשהוא מאים: - אשליך את כל נערי העירה כלם לצינוק שבמרתפי ארמוני.

למרבח החרפה, כמה מפרנסי העירה - מאחורי הקלעים - החלו במשאל ומתן עם הפריץ, שרק חלק מהנערים יגיסו למשמר האהדה, ורק אלו שאינם המתמידים של העירה.

ואנו, הפסיר ר' יענקב' אל עבר חברי המשלחת הנכבדה, כשהוא מסמן על כל לומדי בית המדרש הישן, הנענו למסקנא, כי הנושא אינו אם הפריץ באמת צריך נערים כדי להקים את משמר האהדה, או לא.

הנושא הנו - כמו ההבדל בין יעקב אבינו לעשיו ביחס לבכורה - מהו הערך והיחס ללמוד התורה ושמירת המצוות, וכמה נורא הוא ליהודי להתנהג ולחיות כמו גוי.

מי שיוצע ומבין שלמוד התורה היא - ואך ורק היא - ה'חיים' שלנו, הנה מודיע לפריץ באופן שאינו משתמע לשני פנים, כי "אין על מה לדבר", בדיק כפי שהייתם אומרים לפריץ אלו היה מבקש שתביאו לו כמה נערים כדי להגא אותם חס ושלום.

ובאשר לבקשתו של הפריץ, עלינו להשליך את ידנו על הקדוש ברוך הוא, שייצילנו מידו של הפריץ, כשם שהיציל אותנו במשך כל הדורות מפל הגזרות הקשות הרעות.

אך כעת, לאחר שרוחות זרות חדרו לעירנו, ולדאבוננו כרן התורה ידוה פלאים, עד כדי כך שחלק גדול מפרנסי העירה מוכינים לשמח פעלה עם הפריץ וישלוחיו, לשלח נערים רבים מבני העירה לחיות בצל הפריץ, להיות חלילה פגויי הארצות, תמורת נזיד עדישים וטובות הנאה מהפריץ, בבנו כי חובת השעה היא, לצב את בית הנקסט הגדול והמפאר שבמרכז העירה, ולחזר לפאתי העירה - לבית המדרש הישן והנושן, שכוחליו גדושים וסגורים באהבת תורה, "להבדל מהם ומהמונם לגמרי", להיות מיישבי אהלים - אהל לפנים מאהל. זוהי הערה היחידה עברנו ונעברו אצאנו, שאנו לכל הפחות נצצל מתחליו ההתדררות שעוברת על אותם פרנסים ונכבדי העירה, ומותרת את רשומיה על יתר בני העירה, חתם ר' יענקב' את דבריו.

'ואין נראה לך" השפיל ר' יענקב' את עיניו אל המשך דברי התוספות, כשהוא מצביע בידו על השורות הרחבות שבתחתית דף הנקרא.

"הברך פיהם שר רשב"ד"
מתחננים לדפואת מרן ראש הישיבה שליט"א
רבי אשר בן לאה לפר"ש בתוש"י
להשאיר פרטים בקו יבני בינה' שלוחה 6 (על כל 5 פרקים, להזקשר בנפרד)

לרפואה שלימה
רבינו אשר בן לאה
בתוש"י

לרפואה שלימה
רבינו אשר בן לאה
בתוש"י

"איש האשכולות - איש שהכל בו" - זהו תאור דמיוני רבת האנפיו של הגאון הגדול רבי יעקב בצלאל זילטי זצ"ל שמשמש כמבדוי תורה הן במסירת שעוירים לתלמידים מקשיבים והן בהוצאת ספרי חדושי תורתו, פרץ ומורה הלכה בבתיהו הדיו יכרפה של עיר הקדש.

במעליו ויתגבר נער

ביום רביעי ד' תמוז תר"פ נרח אור גדול בביתו של הרה"ג רבי משה אריה זצ"ל בסטויסק פלך לומצה, בן נולד לו ושמו נקרא בישראל "יעקב בצלאל". כבר מילדותו ממש נפרה בו השאיפה הגדולה "שבתי בבית ד' כל ימי חיי", להגות בתורת ד' יומם ולילה ולהורות משפטיה ליעקב. נפרה בו אז כוחותיו העצומים, כשהונחיו הברכים וכן זכרון נדר ומפלא, ועם כל זאת כל אלו לא מעממו אצלו אפילו במקצת את חובת "עמל התורה" ואת שקדנותו העצומה יומם ולילה.

בהיותו בן חמש שנים, אביו זצ"ל נסתלק פתע פתאום גירח כסלו תרפ"ו, כשעל גדול הצאצאים הרבים הטל על כתפי אמו. באחד מימי השבעה, פאשר ראה הילד בצלאל בשרון לקה של אמו, הוא דבר על לכה לנחמה באמרו: "אל תבכי אמו, עוד אהיה רב גדול בעו"ה"... לאחר שנים ספורות עלתה אמו עם משפחתה אל ארץ הקדש, כשאת כל מעיניה ומחשבותיה הקדישה האם עבור למורה של בניה, ואכן, בצלאל הצעיר, יחד עם אחיו, עשה חיל בתורה ולא פסקו מהיגונם בה. את שמחת הבר מצוה שלו שגערך בתמוז תרצ"ג פארו בהשתתפותם גדולי ירושלים אשר באו לחוג ביום בוא הנער בשערי תורה ומצוות. כוחו הגדול בתורה רב עמלו נכרו היטב בעת שקם ונשא את דרשת הבר המצוה בפסול ובחריפות שהפליאו את המשתתפים. בצאתו של רב של ירושלים מן הרצ"ס פראנק זצ"ל מן השומרה, הוא לא הסתיר את התפעלותו מצאת אמירת הדרשן כשהוא מפטיר באוני בן שישו כי "צומח ועולה כאן מרבצי תורה גדול".

לאחר תקופה קצרה, בקש הנער להסתופף בחצרות בית ד' ואנה למושב לו בני האריות שכתבה בישיבת כנסת ישראל - חברון אשר שכנה בשכונת גאלה בירושלים. על אף גילו הצעיר, כבש הנער בצלאל את מקומו בכתל המוזר שבו בני הישיבה, לרום שקדנותו וגייעתו בתורה ללא הרף. ראשי הישיבה זצ"ל אף הם קרבוהו בחבה ותרה וקבעו עמו סדרי למוד מיוחדים.

בהיותו אמוני עלי "בקשת החקמה", הוא לא הסתפק בישיבתו בצל רבותיו שכתברון, אלא בקש להרבות מקנתו ולהוסיף דעת. לשם כך הוא נכנס ויצא במעונותיהם של גדולי וזקני הדור כמון הרב מבריסק זצ"ל, מון הגרא"ז מלצר זצ"ל, מון הגר"ד פאנגיס זצ"ל, מון הרב מטשעבין זצ"ל ומון הגרא"ס פראנק זצ"ל, עמם הוא נשא ונתן בדרך תורה והרצה בפניהם את חדושיו. זקני הדור שהפירו בכוחותיו העצומים, יצאו מגדרם בהתפעלות מגדולותו של הנער הצעיר בקאי ומחוש בכל חלקי התורה פרן ורגיל. אפיוזה מענינת על אשר ארע לו פאחת מבקריו במעונו של מון הגרא"ז מלצר זצ"ל הוא שח לימים: "נכנסתי לבי איסר זלמן והרצתי לו את חדושי, פאשר סימתי אומר לי רבי איסר זלמן 'חדוש זה כבר שמעתי ממשה'. לרגע נבכתי, אה הוא המשיך, יודעים אתם ממי שמעתי חדוש זה - רבי יחזקאל (פרנא) אמר לי בשמכם".

אף אל בני ברק הוא ירד, להרצות את חדושי בפני מון החוון איש זצ"ל ולשא ולתן עמו גמקא דשמעתא.

תורתו שככתב ושבעל פה

בחדש אלול תש"ג, תקופה קצרה לאחר נשואיו, הוא כבר נקרא לעמד ולשרת בבית המדרש לתורה 'נחלת שבעה' שעי"י ישיבת חברון. כאן החלה מסכת הרצת תורה והעמדת תלמידים בפני קבוצות חברים מקשיבים הן מישיבת חברון שפאו להטות בצלו ולהנות מאור תורתו בפספת הנלמדת והו בכל מקומות התורה ובתי המדרשות בהם בקש להתענג על דברי תורתו. שמשעי שטריו העידו על הערבות והמתיקות המיוחדים בהם מסר רבי בצלאל את חדושי, פאשר השומחה וה'חידוא דשמעתא' והו שהוצק בשפתותיו מוסיפים תוספת חסובה ונבגדה לקבלת הדרברים וחקיקתם. הרצת תורה שנמשכה פארבעים שנה עד יומו האחרון.

פרק מיוחד במשנת יגיעת התורה שלו היה העלאת חדושי על גבי הכתב. עוד מקנותו מוחו היה נובע על העת באורים וחידישים בכל מקצועות התורה ממש ואת עטו קנה לו להבר להעלות את פרי מחשבותיו על גבי גליון.

בשנת תש"ד, בהיותו בן עשרים וארבע שנים, נתמלא ביתו אורה בהופעת ראשית בפורי תורתו על חלק יורה דעה תחת השם "משנת יעב"ץ" בו נרמו ראשי התבות של שני שמונתיו. בספר זה, שכלל ארבעים סימנים, שעע רבי בצלאל זצ"ל את עמק הגיונו ורחב הקפו בעמלה של תורה בסקיית אלו שאינו בהשג ידו של כל לומד ובפרט בגיל צעיר כשלו. עם זאת הספר נתקבל בהערכה מרבה בהקלי התורה ונקרב תלמידי חכמים ויושבי על מדון ורבים משמשו בו.

רבה של עיר הקדש

לאחר שנים, מאו פטיירתו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, לא היה רב לירושלים. לנכח רבוי הערכים בהעמדת הדת על תלה ובהויק בדיקי הפשרות הן בתניות והן במלונות ובכל שאר צרכי הדור, גדולי וחכמי הדור הטילו על רבי בצלאל זצ"ל את המשא הכבד בהנהגת העיר ירושלים, ואכן, בעמדה על קוצו של יד ללא חת ומורא כשהוא מקים את הצו "לא תגורו מפני איש", נשא רבי בצלאל זצ"ל את תפקיד רב-התהיית שהטילו עליו. זכה בפעולו הרב להעמיד הדת על מכונה. "ותשתק ליום אחרון". בלי שלישי ל' מרחשון תשמ"ג, עלה רבי בצלאל על יצועו לאחר עמל כחדושי על מסכת יבמות, וכך מתוך יגיעת התורה ועמלה נדם לבו בשנותו והוא כבן ששים ושתיים שנה.

ברכת מזל טוב לבחור הבר מצוה היקר והחביב בנימין דוד נ"י בן הרה"ג ר' יחזקאל נויבירט שליט"א לרגל הכנסת לעול תורה ומצוות יהי רצון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל

"ויתרצו הכנים בקדבה" (כה ב). הביא רש"י מדברי המדרש: "רבנותו דרשאו לשון ריצה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר היה יעקב רץ ומפרנס לצאת". ריצה זו מה טיבה? - תמה הגאון הגדול רבי בצלאל זילטי זצ"ל (ראה אודותיו במדור יום השנה) - וכי חסרו לו ליעקב אבינו דברי תורה, הלא הוא למד מן המלאך במעי אמו כל התורה בלה. הוא מותב לה והוא מפרס לה: שם, למוד התורה הוא ללא עמל, ללא השקעה עצמית, משפק, פאשר היתה רבקה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר היה רץ ומפרנס לצאת, ברצותו לקנות תורה ביגיעה, לעמל על כך ולבקש תורה מפיחם.

"אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענדך, וכאשר עשינו עמך רק טוב" (כו ט). קשה, פאשר לא נגענדך ניהא, אכל איפה מצינו שעשו עמו טוב? בספר 'זלתי אמר' כתב שבמים פחותו שטע מה'בית ישראל' לתר על פי דברי הגמרא (נוי כ) שטובתם של רשעים רעה היה אצל צדיקים, נמצא שאלו היו עושים טובה ליצחק אבינו ע"ה הרי היתה רעה לנפיו, ואדרבה בזה שנמנעו מלעשות לו טוב, אין לך טובה גדולה מזה, וזה שנאמר 'וכאשר עשינו עמך רק טוב', רק הוא מעוט, הינו ההמנועות מטוב, הוא הטוב שעשו עמו.

"אולי ימשינו אבי והייתי בעיני כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה." "ותאמר לו אמו עלי קולתך בני" (כז ב-ג).

מהו ענין זה של הקללה, שעיקב אבינו חושש שביבי עלי קללה, ואלו אמו רבקה אומרת לו שהקללה היא עליה.

בספר קהלת יעקב (מעה לשון תורה מערכת אות ע סי תשמא) הביא ששטע ממש הרב כמהר"ר רפאל אשכנזי מלוברין ז"ל, לכאר על פי מה שדרשו חז"ל בפוסקי 'ארו משנה עיר בדרך' (דברים יח, יח) שני באורים פאיוה 'עיר' מדבר הפסוק - א. סומא בדרך, ב. משואו עצה רעה. ובה יבן שיהיה יעקב אבינו תופס המקרא כפשוטו, 'ארו משנה עיר' הינו עיר ממש, ולזה אמר 'אולי ימשינו אבי, והייתי בעיני כמתעתע, והבאתי עלי קללה' פלומר את אותה הקללה הנקובה 'ארו משנה עיר בדרך'. אכן אמו למדתו שפירוש הפסוק הוא בפאר השני, שהארו נאמר למי שהוא סומא בדרך ומשיאו עצה רעה, אם כן הרי אמו היא זו שהשיאתה עצה זו, ואם כן היא זו שתתייב, ולכן אמרה 'עלי קולתך בני', שאם תהיה חלה הקללה של 'ארו משנה עיר בדרך', לא תהא חלה אלא עלי, שאני משואו בעצה הלזו, פאמרו, וסיים שם 'והוא כפתור ופרח'.

טוב טעם בינה ודעת בפרשה הרב טודרוס טרפע שליט"א

"יתקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמדת וגי ותלבש את יעקב בנה דקטן" (כח ט). וכתב בדעת זקנים: 'החמדות' - שתקדן מנמרוד, ונמדיון הדי, שהיו מצדיו עליים כל החיות ועופות שבעולם ונראין פאלו הן חיון. וכשהיה בשדה היו החיות והעופות באין אצלו ונצודיו מאליהו. ולמדך זה קשה למה הלבישו ליעקב, ונראה שרצתה להתנדדו לגמרי (וכפרושי בעל התוספות - להפירו לגמרי) לדמיון עשו.

אמנם הדבר טעון פאר, כיצד יתקם ענין זה של 'להפירו לגמרי לדמיון עשו', הרי יצק פלאו הכי לא היה יכול לראות איזה בגד יעקב לביש, ומסתבר שגם על ידי משוש פנגד לא היה נתן לשים לב שההו בגדי החמדות של עשו. אם כן מה התועלת בלבישת 'בגדי החמדות'?

והנראה בזה בהקדם האמור בפרשת חקת (כא א) 'וישמע הפגעני מלך ערד ישב הנגב'. וכתב רש"י: יושב הנגב - זה עמלק שנאמר (במדבר יג) 'עמלק יושב בארץ הנגב, ושנה את לשונו לדבר בלשון פגעו כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינם כנענים, ראו ישראל לבישיהם פלבושי עמלקים, ולשונם לשון כנען, אמרו ותתפלל סתם, והשאלה השאלת מדוע אם כן לא שנו העמלקים גם את לבושים כנעניים ואז ודאי היו עם ישראל מתפללים להנצל מיד הכנעני והם הרי עמלקיים, ומשמו של בעל החדושי הרי"ם מובא שטרך שאם העמלקים היו משנים את לבושים כנעניים אזי היו פאמת נקראים כנענים ויתפלתם היתה מתקבלת, פינון שמי שהו לבושי כנענים, ומדבר כנעני, הרי הוא נעשה כנעני.

מעתה יבן היטב סבת לבישתו של יעקב בבגדי עשו, הואיל ונאלץ לומר לאביו "אנכי עשו בכורך", דאקד ככל האפשר שיהיו הדברים אמתי, וכפי שהלבוש בבגדי נגעני הרי הוא כנעני, כך ידע שבבלבישת בגדי עשו יהיה בו דמיון גמור לעשו, והיה מוצא שפתיו אמתי.

פלפולי דרדקי

שאלה לפרשת תולדות כתוב בפירשנו (כה ב): "ויאמר לה שני גוים בבטנך" וגו'. ופרש רש"י שיה' אמר לה על ידי שליח. לשם נאמר בריח הקדש, והוא אמר לה. ושאל יד החמוד י. צ. נ"י שלכאורה קשה הרי גם לרבקה היה רוח הקדש, וכמו שכתב רש"י לקמן (כו ט), ולמה אם כן היתה צריכה לשאל מאחרים. [וגם למה התשובה נאמרה בריח הקדש לשם ולא אמר לרבקה?]

נשמח לשמע את תשובותיכם בקו 'בני בינה' (שליחה 6), עד יום ראשון בליילה.

לעלוי נשמת מן ראש הישיבה דאודנא הגאון רבי דב צבי ב"ר יוחם פישל קולנשטיין זי"ע נתרים ע"י אחד מתלמידיו שיחי'
לעלוי נשמת מן ראש הישיבה דאודנא הגאון רבי דב צבי ב"ר יוחם פישל קולנשטיין זי"ע נתרים ע"י אחד מתלמידיו שיחי'

גליון 657
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אדם ובהמה תושיע ה'

אלכסנדר מוקדון הלך לממלכת קציה שהייתה מעבר להרי החושך. כשהגיע, יצאו לקראתו אנשי הממלכה והביאו לו לחם של זהב במגש שהיה עשוי זהב אף הוא. אמר להם אלכסנדר: "האם אני צריך את כספכם וזהבכם?" השיבו לו: "זהאם לא היה לך מה לאכול בארצך שלשם כך באת אלינו?" אמר להם: "באתי לראות כיצד אתם דנים את דיניכם." ישב אלכסנדר בבית המשפט. בא אדם אחד להתלונן על חברו. "איש זה מכר לי חורבה, ומצאתי בה אוצר. החורבה שייכת לי, אך את האוצר לא קנית. ברצוני להשיב אותו אל המוכר." אך המוכר הגיב: "כאשר מכרתי את הקרקע, מכרתי את הקרקע כולה ואת כל מה שבתוכה." השופט האוין לטענותיהם ולבסוף שאל את הראשון: "האם יש לך בן?" - "כן" הייתה התשובה. "ולך יש בת?" הוא פנה אל השני. "כן" הייתה גם הפעם התשובה. "אם כן, לכו ותשדכו ביניכם ותעניקו את האוצר לחתן ולכלה המאושרים." ראה השופט את אלכסנדר מוקדון היושב מופתע. "האם לא פסקתי כהלכה?" שאל אותו השופט. "בהחלט שלא" קרא אלכסנדר. "כיצד היו פוסקים אצלכם?" ביקש השופט לדעת. "היו הורגים את שניהם, והכסף היה הולך אל המלך" אמר אלכסנדר. נענע השופט בראשו. "יורד אצלכם גשם?" "כן" אמר אלכסנדר. "והשמש זורחת?" "כן." "עדרים של כבשים ועיזים, יש בארצכם?" "כן." "דע לך, כי לא בוכתכם יורד הגשם, ולא בוכתכם זורחת השמש, אין אתם ראויים לכל זה, אלא בזכות הבהמה" אמר השופט. שכן כך נכתב בפסוק: "אדם ובהמה תושיע ה'". האדם נושע אף הוא בזכות הבהמה.

(על-פי בראשית רבה לג)

פרשת השבוע

עקב אשר שמע אברהם בקולי

(כ"ו - ה')

אמר רב, קיים אברהם אבינו כל התורה כולה (יומא כ"ח)

מסופר על הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א (יומא דהילולא ל' מרחשון), שביקר פעם אצל הרה"ק רבי מאיר אייזנשטט זיע"א אב"ד אונגוואר ומתלמידי החתם סופר הקדוש זיע"א, שלא היה נמנה על החסידים. והנה רבי צבי הירש לא היה מפורסם בתחילה כגדול בתורה, תמה רבי מאיר לפשר הדבר הזה, והחליט להפנות את תמיהתו אל האורח עצמו, שאל אותו רבי מאיר, כיצד יתכן שאיש שאינו גדול בתורה יכהן באדמורו"ת, וינהיג עדה בישראל? ובשעת השאלה נשא ידיו לשמים והכריז שלש פעמים, אין בכונתי לקטר חלילה, אלא שאינני מבין. השיבו רבי צבי הירש על פי דברי הרה"ק ה"קדושת לוי, מבארדיטשוב זיע"א, דאיך ידע אברהם אבינו את התורה טרם ניתנה, משום שהשכיל לקדש את איבריו וגידיו שיעשו רק את רצון ה', על ידי זה התקשר עם התורה הקדושה והשיג אותה בכוחות עצמו, וכן כל מי

שמוסר את נפשו למען עבודת השי"ת והולך בדרכו הקדושה של אברהם אבינו, מסוגל אף הוא להשיג את התורה טרם למד אותה, כמו שאברהם אבינו השיג אותה טרם שמעה מפי הגבורה. קיבל רבי מאיר אייזנשטט את הנאמר לו, ולבו נרגש ונרעש למשמע דברים אלה, דברים שעומדים ברומו של עולם, מרוב התפעלות ממי שעומד לפניו, ביקש ממנו ברכה באמרו, מר כהן הוא ועליו לברכני, ותוך כדי דיבור הרכין את ראשו ונתברך מפיו.

וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר

ברכו אביו (כ"ז - מ"א)

שאלו את הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, מדוע כאשר יש ליהודי שאלה בעניני טריפה, הוא רץ לשאול את הרב ומקבל את פסק דינו בהכנעה, גם אם הדבר כרוך בהפסד ממון. ואילו כשיש לו דין תורה עם חברו בענייני ממונות, מנהגו של עולם שפסקו של הרב מתקבל על ידי החייב בתרעומת? אמר להם רבי יהונתן: בידינו ממונות, כשאדם אחד מפסיד, בעל דינו מרוויח, ואת זה קשה למפסיד לסבול, זה שכתוב בתורה "וישטם עשו את יעקב" לא על זה שהוא לא קיבל את הברכות, אלא "אשר ברכו אביו" על כך שיעקב בן קיבלם.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

פרשת תולדות

הכל ולא אומרת כלום, למחרת בהגיע הערב, היא פונה אליו ברכות, מוטי, בא תתרחץ, הכנתי לך גם פיגמה חדשה. אך הילד מסרב, הוא הולך לישון בבגדים מלוכלכים ונעליים מלאות בוץ, כולו שחור משחור, ואין עם מי לדבר.

עובר יום ועוד יום, קשה עד בלתי נסבל להמשיך באופן כזה, היא מנסה לשדל אותו בחום, אתן לך שוקולד וכדו' אך הילד מסרב בעקשנות. הרב גרנדביץ זכרונו לברכה, היה אברך ופסיכולוג שטיפל בילדים במוסד, הוא ניסה ללטף את הילד ולדבר איתו, אך הילד בשלו, לא מוכן להתפשט, לא מוכן להתרחץ, והולך לישון עם הנעליים והבגדים המלוכלכים. הגברת מונק רואה שאין לה ברירה, והיא קוראת לרב מפוניבו'.

הפוניביער רב היה אבא של ילדי המוסד, הוא היה מנשק ומחבק אותם, ובכל יום שישי היה מחלק להם כסף, שיקנו ממתק לכבוד שבת בקיוסק הסמוך, הוא ניגש לילד החדש, מוטל"ה המתוק למה אתה לא מתרחץ? הילד שותק ולא עונה, אומר הרב לגב' מונק, אי אפשר להישאר במצב כזה, נלך ל"חזון איש".

משלחת שלימה מגיעה לביתו של החזון איש, שגר בסמוך לפנימייה, הגב' מונק, הרב מפוניבו', הרב גרנדביץ והילד הקטן. דובר המשלחת היה הרב מפוניבו', כבוד הרב הוא פונה למרן החזון איש, יש לנו ילד חדש מוטי המתוק, מאז שהגיע אלינו לפני ארבעה ימים, הוא לא רוצה להתרחץ, ללבוש פיגמה, הוא ישן עם הבגדים, וחס פה כל כך, החזון איש מנסה את מזלו, ושואל בחיך, מרדכל"ה למה אתה לא רוצה להתרחץ? ולפתע כאילו נפלו חומות ההגנה של הילד, הוא מתפרץ ועונה בזעם, אני לא רוצה להתפשט, כל פעם שהתפשטתי לקחו לי את הבגדים, והשאירו אותי עם הפיגמה המפוספסת, בברגן בעלון, באושוויץ, תמיד גנבו לי את הבגדים, אם אין לי הורים שישמרו לי על הבגדים אני לא אתפשט.

כל הנוכחים שתקו בתדהמה, קשה היה להם לראות, באיזה חוסר אמון נתון הילד האומלל, שלא מהין לשים מבטחו באיש. הרב מפוניבו' יצא החוצה ופרץ בבכי, אמר החזון איש לילד, אל תדאג, הגב' מונק תשמור לך על הבגדים, אני לא מאמין לה, עונה הילד במרירות. הרב גרנדביץ ישמור לך על הבגדים, אני לא מאמין לו, אז אולי הרב מפוניבו' ישמור לך על הבגדים? אני לא מאמין לו. ניסה החזון איש את הנשק האחרון, מוטי אתה יודע מה? אני אשמור לך על הבגדים, הוא מסתכל על החזון איש במבט חשדן, הרב, אתה תשמור לי על הבגדים? כן, ענה החזון איש, בחיים לא שיקרתי, אני אשמור לך על הבגדים. אם הרב ישמור לי, אני מוכן, ענה הילד.

הרה"ק "החזון" איש זיע"א והרה"ק מפוניבו' זיע"א
כבסו בגדיו של היתום

אחר השואה האיומה, פתח הרה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן מפוניבו' זיע"א, מוסד לילדים יתומים פליטי שואה, שנקרא "בתי אבות", שם דאגו לכל מחסורם. שנה וחצי אחר כך הוא הקים את ישיבת פוניבו', שהיתה החזון הגדול שלו. בשנת תש"ט חמש שנים לאחר פתיחת הישיבה, כבר היו תשעים ילדים בבתי אבות, ומאה ועשרים בחורים בישיבת פוניבו'. באותה תקופה היה משבר כלכלי גדול ולהרב כהנמן לא היה כסף לשלם משכורות, במוסד 'בתי אבות' היו אמנם שלוש ארוחות ביום, אך בישיבה המצב היה קשה, וניסו להסתדר איכשהו.

בנו יחידו של הרב מפוניבו' הגאון הרב אברהם כהנמן זיע"א, הגיע מאמריקה וראה את המצב הכלכלי הקשה, הוא ניגש לאביו ואמר: אבא חייבים להחליט את מה אתה מעדיף? את הישיבה או את המוסד? אם אתה רוצה להשאיר את הישיבה, תסגור את בתי אבות, אבל אי אפשר להחזיק ביחד את שני המוסדות, בסוף הכל יקרוס חלילה.

ענה לו הרב כהנמן בחום ליבו, אבריימלה! אבריימלה! לאחר השואה האיומה, כשכל התורה בפולין, בליטא בהונגריה, בגליציה, וברומניה עלתה בעשן, חשוב לי מאוד לבנות עוד ישיבה, עוד מקום תורה, אבל מה אעשה? הרה"ק מרן החפץ חיים זיע"א שהיה מורי ורבי, והכיר את החלומות שלי, את החזון שלי, אמר לי, תדע לך תורה בלי חסד לא יהיה לה קיום, אתה רוצה לפתוח ישיבה? תקדים ותפתח מוסד של חסד, בלי חסד לא יהיה קיום לתורה, חז"ל לימדו אותנו, תורה תחילתה חסד וסופה חסד, אני מוכרח להקים עוד ועוד ישיבות, אך אם אסגור את בתי אבות, אסגור גם את כל זכות הקיום של ישיבת פוניבו', אני מוכרח להמשיך ולהחזיק את המוסד "בתי אבות".

בשנת תש"ח שלוש שנים לאחר שהסתיימה השואה, הגיע למוסד ילד בן עשר פליט שואה שאיבד את הוריו במחנה אושוויץ, דודה זקנה הצליחה לשמור עליו, והביאה אותו לבתי אבות של ישיבת פוניבו'. גברת מונק אם הבית של המוסד, קיבלה את הילד באהבה ובחמלה, הילד היה מופנם וסגור, אם הבית הביאה לו כמו לכל ילד חדש, סט מצעים, סדין, ציפה, ציפית ופיגמה חדשה. הילד אכל את ארוחת הערב הראשונה שלו בשקט, והחביא בכיסו פרוסות לחם, הוא חי עדיין תחת אימי המחנות, רוצה להיות בטוח שכשיקום יהיה לו לחם לאכול. לאחר מכן הלך לישון עם הבגדים, עם הנעליים, בלי להתרחץ, גב' מונק רואה

משל ונמשל

איזה יהודי לא ירצה להידבק במלכו של עולם יש החושבים, למה יש לנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אשב בבית ואלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיל את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, איזה יהודי לא ירצה להידבק במלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד, ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם ונביא לפניהם את אשר על לבבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתו ית' את התשועה למבקש.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

תוך עשר דקות שבה הגברת מונק לביתו של גדול הדור עם הפיגמה, הילד נכנס לחדר, התלבש בפיגמה, וכל הארבעה, הגב' מונק, הרב גרדנביץ, הרב מפוניבו' והחזון איש, עומדים ומחכים, תוך כמה דקות יצא הילד עם הבגדים בידיים, ופנה לחזון איש רבה תשמור לי, פה הציצית, פה הגרביים, פה הכותנות, פה החולצה. ודאי, אני שומר לך, אתה יכול ללכת מאשר החזון איש, והילד הולך עם הגב' מונק לפנימייה להתקלח.

כשיוצאים השניים, מביט החזון איש בפוניבזער רב ושניהם פורצים בבכי, לאמיר זיין די טאטע און די מאמע פון דער מרדכל"ה, והבה נהיה האבא והאמא של מרדכל"ה. החזון איש הוריד את החליפה, הפשיל שרוולים, לקח פיילה קערה גדולה, מילא במים חמים, הביא חתיכת סבון כביסה, וביחד עם הרב מפוניבו' השרה את הבגדים המלוכלכים במים נקיים והתחיל לשפשפם, הבגדים שחורים משחור, מים עכורים ממלאים את הקערה, הרב גרנדיץ האברך הצעיר מנסה למנוע מהרבנים הזקנים להתעסק בכיבוס הבגדים, אך הרבנים מתעקשים, מה פתאום? זו המצוה שלנו.

כשהיו המים כבר שחורים לחלוטין, שפך הרב גרדנביץ את המים והביא מים חדשים, הרב מפוניבו' משפשף עם סינטבון, החזון איש משפשף גם הוא את הצווארון, והדמעות של שניהם זולגות לתוך המים. כשסיימו לכבס את החולצה לשביעות רצונו של החזון איש, תלו אותה לייבוש, הם ממשיכים עם הציצית שגם היתה שחורה כזפת, כך עברו הדקות, והנה מגיע הילד כשהוא רחוץ ומריח לבוש בפיגמה נקיה.

שואל הילד איפה הבגדים? והחזון איש עונה לו בנחת, הנה מרדכל"ה, הנה החולצה, הציצית והמכנסיים, אנחנו מכבסים אותם כעת, אני שומר לך על הבגדים, הלילה אתה תישן אצלי. החזון איש זקן וגדול הדור, ומנהיג האומה, סגר את הגמרא, והשקיע זמן יקר בילד קטן בודד ויתום. היום הילד הזה הוא תלמיד חכם עם נכדים ונינים, וכל הדור המבורך הזה, נולד בזכות מוסד החסד שהקים הרב מפוניבו', כשהחזון איש עומד לימינו ומסייע בעדו.

צ'ין אדם לחברו

ענותנותו של רבה של ירושלים מעשה ומזכיר הכולל בשכונת "בתי מחסה" בירושלים ציווה לשמשו: "לך והזמן את גב' רוזנפלד, מכתובת זו ווו, ומסור לה שתסור למשרד לקבל סכום כסף שהגיע עבורה, ולחתום על הקבלה". נחפו השמש, התבלבל וטעה. הוא החליף את השם רוזנפלד - בזוננפלד, ומ"גברת" ל"הרב". ירד לביתו של רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, ואמר לו כי המזכיר מבקשו שיעלה אליו. מיד הודרו הרב ועלה למשרד. משנפתחה הדלת, תמה המזכיר: "אם הרב זקוק לי, למה לא שלח לקרוא לי?" ענה רבי יוסף חיים בפשטות: "השמש הזמין אותי אל כבודו" ולכן באתי. עד מהרה התבררה הטעות. רצה המזכיר לנוף בשמש, אך הרב מנע בעדו באומרו כי זה עלול לקרות לכל אדם. ברכו לשלום ויצא מהמשרד. אולם לא לדירתו חזר, אלא עלה במעלה השכונה, דפק על דלתה של גב' רוזנפלד והודיעה: "מזכיר הכולל מבקש כי תכנסי אליו, הגיע בעבורך כסף."

לא לפגוע בכבודו של אדם

מסופר: על אחד מתלמידי הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שהזמין אותו לסידור חופה וקידושין. כשהגיע זמן החופה נודע לרבי שלמה זלמן מי יהיו עדי הקידושין, ונסתפק לגבי כשרותו של אחד העדים. התלבט רבי שלמה זלמן מה לעשות, מצד אחד הרי חייבים העדים להיות כשרים על פי גדר ההלכה, ומאידך כבר הזמינו את אותו אדם להיות עד, ואם יטלו ממנו כיבוד זה עלול הדבר

לפגוע בכבודו. בשעה זו בא לידי ביטוי ענותנותו ופקחותו של רבי שלמה זלמן, הוא ניגש אל העד ואמר לו בחיובו הידוע: אני מבקש מכבודו שיהיה מסדר קידושין במקומי, ואילו אני אהיה עד. הלה ניסה לטרב ואמר כי אינו ראוי לאיצטלא זו, אך רבי שלמה זלמן עמד על כך והפציר בו עד שנתרצה.

דברי תורה אמיתיים

הרה"ק מווארקא זיע"א פירש את המאמר של חז"ל "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה" באופן הוזה: שנים שיושבים, שני יהודים שיושבים, ואין ביניהם, לא שנאה, לא קנאה, ולא מחלוקת, "דברי תורה" זה בעצמו דברי תורה.

גמילות חסד בגופו

מסופר על יהודי אחד שלא ניהן בבינה יתירה, שהיה מבקר בקביעות בבית הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב זיע"א (יומא דהילולא ד' כסלו) והיה מבקש כסף, כל כמה חדשים, כדי לקנות מנעלים לרגליו, בטענה שהנעליים נהיו קטנים עליו, ובכל פעם נתן לו הרבי מעות, אף שלא היתה הפרוטה מצויה, וממש היה בביתו לחם צר ומים לחץ. לאחר כמה פעמים שחזר הדבר ונשנה, אמר לו הרבי שבגיל כזה כבר לא גודלים הרגליים, ולא יתכן שהנעל נהיית קטנה, ושאלו מתי גוו לאחרונה את ציפורני רגליו? ענה שקשה לו להתכופף, וזמן רב לא גוו הציפורניים. הכניסו הצידיק לחדר האמבטיה, והוריד לו את מנעליו, ובכבודו ובעצמו גוו לו את ציפורני רגליו, ומאו היו הנעליים טובים ונוחים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב"ט מרחשון הרה"ק רבי יצחק שלמה גולדברג מועליחוב ב"ר יחזקאל מיכל מזוויהל (תרל"ב) יום ראשון ל' מרחשון הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב ב"ר יהודה לייב (תר"ז) יום שני א' כסלו הרה"ק רבי שלום שכנא מלובלין ב"ר יוסף (שי"ט) הרה"ק רבי יוסף שמואל אב"ד פפ"ד (מסורת הש"ס) ב"ר צבי הירש (תס"ד) יום שלישי ב' כסלו הרה"ק רבי שמעירל מווערחובקה (תלמיד הבעש"ט תקל"ז) הרה"ק רבי משולם פייביש מואבריו ב"ר אהרן משה (תקנ"ה) הרה"ק רבי משולם פייביש הלוי (יושר דברי אמת) ב"ר אהרן משה הרה"ק רבי ישראל יצחק מראדושיץ ב"ר דוב בער (תרי"ח) הרה"ק רבי עקיבא סופר (דעת סופר) ב"ר שמחה בונים (תש"ך) יום רביעי ג' כסלו רבי מאיר ב"ר משה כ"ץ אביו של הש"ך (ת"ג) יום חמישי ד' כסלו הרה"ק יעקב דוב מאמשינוב ב"ר ישראל יצחק מווארקא (תרל"ז) יום שישי ה' כסלו רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי (המהרש"א - שצ"ב) הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי אב"ד טשענגער (מנחת אשר) ב"ר שמואל (תרל"ד) הרה"ק רבי ברוך בער ליבוביץ ב"ר שמואל דוד (ת"ש)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליא הכהן רבטביץ שליט"א מוד"ס "ב"מ אור"ח רפרוס יוסף הירש" על המערים.

הלכות מזווה (י"ד)

א) בית הכנסת נוהגים לקבוע בו מזווה בלא ברכה. (עיין שו"ע סי' רפ"ז ס"ג שבת הכנסת חייב במזווה רק אם יש בו דירה לשום אדם, אך בזמנינו קובעים בו מזווה כמ"ש בשו"ע לגבי בית המדרש, כיון שבתי כנסיות שבזמנינו משמשים כבית המדרש, וכמו שכתב בקונטרס המזווה ס"ק כ"ט וראה בארוכה בזה בשערי יוסף הלכות מזווה.)
ב) אף בחדרים הסמוכים לבית הכנסת כגון חדר קפה וכדומה, חדר להנחת חפצים וכדומה, חייב במזווה בלא ברכה, כדין בית האוצר.
ג) בית המדרש יש לקבוע בו מזווה בלא ברכה. (שו"ע י"ד סי' רפ"ז ס"א), [והקובע מזווה בברכה, אם נמצא שם כל שעות היממה ואף ישן שם, יש לו על מה לסמוך]. (נתבאר בארוכה בשערי יוסף הלכות מזווה.)

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש כסלו
המולד ליל ראשון
שעה 4:49 15 חלקים
ר"ח ביום ראשון ושני בשבת

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת תולדות

מבית שבת טיש

מתוך סדרת "מדות טיש" על כל פרשות השבוע

ניתן להשיג בכ"ה חנויות הספרים

משבה

מאמר פתיחה

על הפסוק שבתחלת הפרשה: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא, ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו", מפרש רש"י: "לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק, לתפלת צדיק בן צדיק, לפרש, לזכור לו ולא לה". ופתי' תמיהות עולות בדבר, מדוע תלו את יתרונו של יצחק בהיותו צדיק בן צדיק? והרי הוא עצמו עבר את נסיון העקרה במסירות נפש, שהרי היה אז בן שלשים ושבע שנה, ואם בן יש לו מעלה עצמית ויתרון על רבקה שלא עברה נסיון כזה, ודי היה לתלות בכך את דרגת תפלתו המיוחדת. ועוד תמוהים הדברים, שתפלת צדיק בן צדיק גדולה מתפלת צדיק בן צדיק, והלא לכאורה היה צריך להיות להפך, שכן הרשע שעוזב את דרך השקר ובוחר להסתופף בצל התורה, גדול בערכו מה שהולך בדרך אבותיו הצדיקים, והרי על רבקה מפרש רש"י "להגיד שבחה, שהיתה בת רשע ואחות רשע, וקומה אנשי רשע, ולא למדה מפעשיהם". ועל כך היה הסבא מקלם מבאר, שזה היה סוד כחו של יצחק אבינו, בכך שלמרות היותו צדיק בן צדיק, שהיה יכול לצעוד בדרך אביו אברהם שהיה עמוד הקודש, פתר לו לאחר יגיעה דרך משלו לעבודת ה', והתעלה להיות עמוד גבורה ויראת שמים, כפי שהוא מכנה בתורה 'פחד יצחק', ואחר שפבר לו בעמל את דרכו, התחיל במעלת אב לעצמו. וזו מעלתו הגדולה של צדיק בן צדיק, שעל אף שיכול לעבוד את ה' בדרך הסלולה לו על ידי אביו, מחפש הוא בצמאון גדול ובעמל לעבוד את ה' בדרכו המיוחדת כפי כחו. ולעומת זאת, צדיק בן רשע רואה לפניו מדעתו את דרך האמת כיתרון האור מן החשך, ולכן קל לו יותר להתנתק מעברו השקרי ולהסתפח אל נחלת ה'. זו היתה אפוא מעלתו הגדולה של יצחק אבינו, שפגני כן "ויעתר לו ה'" - לו ולא לה, מפני שעמד להתפלל בכח עצמו, מתוך יגיעה ועמל משלו כדי להכיר את בוראו בדרך, וגדולה מעלה זו של אדם שאינו סומך רק על זכות אבותיו ואינו מתפלל כמציאות אנשים קולמדה כפי שהרגל מנעירותו, יותר מאשר אדם שלא ידע תפלה מהי, וכאשר עמד על דעתו החל להתפלל בהבנה שקלית.

ואם זו היתה דרגתו של יצחק אבינו, הרי שאנו בערכנו מסתמכים בתפלה על אבותינו, כפי שהיה רבי חיים מרדכי מניאמץ מבאר מדוע אינה דומה תפלת צדיק בן צדיק לזו של רשע, ואמר: "פי' כסגל אדם שסופו רמה ותולעה, לעמוד ולהתפלל לפני הקב"ה, שכבודו מלא עולם! אלא שפאשר כבשל האדם את עצמו טרם עומד להתפלל, כמו שאמרנו חז"ל על החסידים הראשונים שהיו שוהים שעה אחת קודם התפלה, כדי להתבונן בשפלות עצמם ובעדלות הבורא יתברך, אזי הוא עומד ואומר לקב"ה, 'רבונו של עולם! באמת איני ראוי להתפלל לפניך בכחות עצמי, אבל סומך אני על זכות אבותי שעשו רצונך, ואף אני אעמוד לשפך יחי לפניך בכחם'. אולם צדיק בן רשע בא בכח עצמו ואומר 'ובן העולמים! זכות תורתך ועבודתך לפניך, קבל נא את תפלתך'. ואפיון שזכות עצמו אינה חשובה לפני הקב"ה כזכות אבות, לכן תפלת צדיק בן צדיק חשובה יותר..."

מספר על רבי נפתלי מרופשיץ, שפגש פעם את רבי משולם פיבוש הלר בעל "ישו דברי אמת", ובדבריו הזכיר את יחוסו המופאיר. תמה רבי פיבוש ושא: "וכי לעבודת ה' צריך יחוס? ורבי נפתלי הסביר: "הבה ואסביר לך לשם מה חשוב היחוס. מר משולם קום בתפלתו הלילה, עורף תקון חצות ועוסק כל הלילה בתורה. עם עלות השחר הוא מתפלל שעה ארפה בהתלהבות ודבקות, בכנות ויחודים, ולאחר התפלה פאשר הוא סועד את לבו, חש הוא בקרנת רוח, שפן אבותיו לא צעדו בדרך זו של עבודת השם בסלויו. אולם אצלי הדברים הפוכים, שפן פאשר אני כוסים את תפלתך, גם אם היתה תפלה פהלכה, עומד לפי ונוקפני, שהרי מהי תפלתך לעומת תפלתם היקדת של אבותי ואבותי אבותי? ונמא אפוא שהיחוס אינו צרך עבודת השם, אלא צרך לגימה שלאחר התפלה..."

מדגש מהות המדה

התפלה היא החלק החשוב בעבודת השם, ובה זוכה האדם להתקרב לבוראו ולשפך בפניו את שיחו, ולהביע את משאלותיו וצרכיו. את זמני התפלה תקנו האבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, שתקנו להתפלל בבקר, בצהריים ובערב, ואנשי פנסת הגדולה תקנו את גסח התפלה. הרמב"ם פוסק להלכה שהתפלה בכל יום היא מצוה מן התורה: "שנאמר ויעבדתם את ה' אלקיכם", מפי השמועה למדו, שעבודה זו היא תפלה, שנאמר ויעבדו בכל לבבכם ואמרו: 'איזוהי עבודה שבלב? זו תפלה'. שיהא אדם מתפלל ומתחנן בכל יום, ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנון, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו, כל אחד כפי כחו". אולם לדעת הרמב"ם אין חובת התפלה בכל יום מצוה מן התורה, ורק בעת צרה יש מצוה לפנות אליה בתפלה, שנאמר 'וכי תבאו מלחמה בארצכם וגו' והרעתם בתצרות ונזכרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאיביכם". אנשי פנסת הגדולה תקנו את גסח התפלות, וקבעו שלש תפלות פנגד קרבנות הצבור, שחרית ומנחה פנגד עולות התמיד, ולכן הן תפלות חובה, ותפלת ערבית שהיא פנגד הקטר חלבים ואיברים, ולכן נתקנה תחלה בתפלת רשות, ובני ישראל קבלו אותה עליהם כחובה. מפנין שהתפלה היא עבודה שבלב, תלוי עקרה בכנות הלב, הפוללת גם פננה של עמידה בראה ואהבה לפני הבורא, וכן פננת פפרוש המלות, ומפנין זה התפלה היא אחד מן הדברים שצריכים חאיק בכל יום.

אימתי התפלה נשמעת?

כאשר הנפש נכנעת, העין דומעת,

והתלאה לקירות הלב נוגעת.

(רבי יהודה אלהריץ)

היצירה שמחדירה בקוראיה מידות טובות

חז"ל מבית היודו של רב המוכר "שבת טיש"

מידות טיש

מידות והליכות בראי פרשת השבוע

• ב' כרכים •

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה לאור

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות

לפרטים והזמנות נרחבות במייל: 5806777 • דוא"ל: 5806777@gmail.com

מספר עותקים מודפס: 1240

מספר עותקים מודפס: 900

מספר עותקים מודפס: 100

נמשל

למה הדבר דומה

והנה הגיע היום המיחל, ובאפק כבר נראתה פמליתו של הצאר. כמו כלם, עמד גם פטר במסדר הכבוד, ויחד עם אלפי החילים עמד בדממה כדי לחלק כבוד לאורח הדגול. בהנאה גלויה סקר הצאר את שורות החילים שעמדו בסדר מופתי, הדממה נשמרה בקפדנות, ודומה היה כי הבקור יעבר בהצלחה יתרה. אולם לפתע התהפכו היוצרות, והמקום פלו הפך ליורה רותחת. בלי שום התרעה מראש, זנק לפתע פטר מידיענו מבין השורות, התנפל על הצאר והשכיבו ארצה, כשהוא מגונן עליו בגופו החסון והענקי. שומרי ראשו של הצאר עוד לא הספיקו אפילו להניד עפעף, שכן מהירותו של פטר הייתה פברדלס דרוה, ולפתע נשמעו קולות ירי, שהשתתקו באחת לאחר שניית מספר. החילים הביטו זה על זה נדהמים, אך לא עברו דקות ארוכות והדברים החלו להתבהר אט-אט. התברר, כי בין שורות החילים שעמדו במסדר הכבוד, התחבאו גם כמה מומבקישי רעתו של הצאר שהתנגדו לו קשות, והללו החליטו להתנקש בחייו בשעת בקורו בפומנה. אף אחד לא חשד באותם מתנקשים, והם כמעט הצליחו להוציא את זממם אל הפועל, אלו לא ערנותו ותושיתו של פטר. הלה חש בתכונה שלצדו, וכאשר ראה לחרדתו את החיל שעומד לצדו ואקדח שלוף בידו, הריח את הסכנה הגדולה המרחפת על-ראשו של הצאר, ובזריזותו המפורסמת הצליח להסיטו ממעגל הירי, וכך בעצם הציל את חייו.

"במה אוכל לגמול לך, על שהצלת את חיי?" שאל הצאר, כשקולו רועד מהתרגשות. כלם הביטו על פטר כעל גבור ואמיץ לב, אלא שסכל זה לא השכיל לנצל את ההזדמנות חיו. "אדוני הצאר", אמר בטון מתנצל, "סובל אני מרות ממפקדי הישיר, שמתעלל בי לשוא וממרר את חיי, יצוה נא הצאר עליו לשנות את יחסו אלי ולהכסיק לענותני חנם". צחוק עז פרץ מגורו של הצאר, ובחיוך של לעג אמר לפטר: "סכל שכמוהו! היתה לך עכשו הזדמנות פז לבקש כל משאלה שתרצה, וכמו ידך דחית אותה מלפניך. הרי היית יכול לבקש ממני שאמנה אותך בעצמך למפקד עליון ולגנרל רם דרג, ואתה במקום זאת מבקש בקשה פה פעוטה, להמשיך להיות חיל נחות דרגה, ורק דואג שהמפקד לא יצער אותך?" ומאו, הפך פטר להיות למשול ולשנינה בקרב בני המדינה, והיה לסמל ודגמה של סכל אשר אבד את כל עולמו ברב טפשותו.

הנמשל

במשל נפלא זה, השתמש רבי נפתלי מרופשיץ כדי להסביר את כחה של התפלה. עומד אדם לפני הקדוש ברוך הוא, יוצר העולם ומנהיגו, ויש לו הזדמנות פז לבקש כל משאלה. אך מה עושה הסכל? מבקש על פנים קטנים, על ענינים גשמיים ופעוטים ועל דברים של מה בכך, במקום לנצל את ההזדמנות כדי להתפלל לגאלות כלל ישראל ולישועת הכלל והפרט, והרי דומה הוא בכך לאותו חיל טפש שהכסיד כמו ידיו את הזדמנות חיו. אולם מי שעניו בראשו, מנצל את הזמן שהוא מדבר עם בורא העולם, ושופך לפניו תפלה מקירות לבו להישע בתשועת עולמים.

פטר, היה נער רוסי בן-כפר, שלא קרא ולא שנה מימיו, וכל עולמו הצטמצם בכפר הקטן בו התגורר. אותם ימים, היו ימי שלטונו של הצאר הרוסי הנודע ניקולאי, ששלט על רוסיה האדירה בשלטון ללא מצרים. שנים של כמיהה וצפייה להיות מבין אלו שיזכו לשרת בצבאו של הצאר ולהגן על המולדת, הגיעו לקצם בעת שפטר נכנס בשערי המחנה הצבאי, ושם התקבל כחיל מן השורה. מפקדיו לא היו צריכים להתאמץ הרבה, כדי להבין שהוא לא נחו בבניה יתרה, אולם אם ראשו לא היה מברך, הרי שגופו היה כעין פצוי על-סכולותו. פטר היה איש רחב כתפיים, חסון ובעל-כח, ובנוסף לכך היה זריז ומהיר מאין כמוהו. הוא לא בחל בשום משימה בעת האמונים המפרכים, והמפקדים נטלו אותו כסמל ודגמה לחיל מסור, אשר מוכן לעשות הכל למען המולדת והגנת העם. אולם סבל רב סבל פטר ממפקדו הישיר, שמרר את חייו וענה אותו לשוא. הלה היה כפרי מגשם, וכעבד כי מלך רדה בחיליו באכזריות והנהיג אותם ביד קשה, ומפל החילים שבפלגה, היה פטר השועיר לעצאזל של המפקד. כל המשימות הקשות והמפרכות, הוטלו על כתפיו, הוא היה זה שגשא על-גבו בכל מסע את כל הציוד הכבד של הפלגה, עליו הטיל המפקד את המשימה לדאג לנקיון המחנה, והוא גם היה זה שדאג למזונם של כל החברים. וגם פטר, שלא היה מחונן בבניה יתרה הבין, כי הוא מפלה לרעה מחבריו, וחש כי המפקד מתאנה לו ללא שום סבה הנראית לעין. אלא שהוא ידע והבין בחושיו המחדדים, כי מוטב לו לשתק ולשאת את סבלו בהרוק שנים, שכן אם יעז להתלונן בפני מישוהו, יפרע המפקד ממונו בכפל כפלים.

והנה יום אחד, הרגשה תכונה קדחתנית במחנה פלו. היה זה בעקבות אגרת קצרה שהגיעה אל המפקד הראשי, ובה הודעה על בקורו הקרוב של הצאר ניקולאי בכבודו ובעצמו במחנה. מאותו רגע של קבלת ההודעה, היה נראה המקום ככונת דבורים רוחשת. הכרו על מבצע נקיון נרחב, והמקום השתנה ללא הכר. החילים כלם עמלו ללא הרף, דאגו לשפור הופעתם החיצונית, כמו גם בדיקת תקינותם של כלי נשקם, והתכוננו במרץ רב לקראת בקורו של הצאר. המפקדים האיצו בהם ללא הרף להמשיך בהכנות הקפדניות, וכדי לזרום ספרו להם על בקורי פתע אחרים שבצע הצאר במקומות אחרים, ולעתים העניש בחמרה את המפקדים וחיליהם, על לקויים שונים שמצא. בין השאר ספר עליו, כי פעם התכוננו אלפי חילים לקראת בקורו, נקו וצחצחו את המחנה פלו עד שהבריק כמראה מלטשת, אולם הצאר לא העיף אפילו מבט אחד על הסדר המופתי והנקיון שזעק מפל פנה. במקום זאת, צעד קוממיות אל המטבח הראשי של המחנה, ומיד עם הכנסו בפתח, העביר את כף ידו מעל משקוף הדלת, וגלה שם שכבת אבק שאף אחד לא העלה על-דעתו לנקות שם. לא עזרו להם למפקדי המחנה כל תחנוניהם והפצרותיהם, והוא הענישם קשות על קלות דעתם וזלזולם בכבודה של מלכות. נקל אפוא לשער את החרדה העמקה שהיתה נחלתם של החילים שצפו לקראת הבקור הצפוי, והאווירה פלה היתה מתוחה ודרוכה.

מְרָגֵל

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

וְהַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ אֱלֹקֵי אַבְרָהָם בְּעֶזְרוֹ. (מסכת ברכות)

- מִנְיַן שְׁאִין הַקֶּבֶ"ה מוֹאֵס בְּתַפְלָתָם שְׁלֹשִׁים? שְׁנָאֵמַר "הָיָא לְפִיר וְלֹא יִמָּאֵס", וְכַתִּיב "פְּדָה בְּשָׁלוֹם גַּפְשֵׁי מִקְרָבֵי לִי כִּי־בָרְבִים הָיוּ עִמָּדִי", אָמַר הַקֶּבֶ"ה כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבִגְמִילוּת חֻסְדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר, מַעֲלָה אֲנִי עֲלָיו כְּפֹאֵל פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם. (שם)
- צָרִיךְ הַמְתַּפְּלֵל לְהִזָּהַר בְּתַקְוָה הַמְלַבּוּשִׁים, וְלֹא יַעֲמֹד בְּתַפְלָה בְּאַפְנֵדָתוֹ, וְלֹא בְּרֹאשׁ מְגָלָה, וְלֹא בְּרַגְלִים מְגֻלּוֹת, וְיִתְעַטֵּף בְּבִגְדָיו כְּדָרְךָ שֶׁהוֹלֵךְ לִפְנֵי שָׂר, שְׁנָאֵמַר "הַכּוֹן לְקִרְיַת אֱלֹקֵיךָ יִשְׂרָאֵל". (ח"י אדם)
- טוֹב שֶׁתַּתְּפַלֵּל הַכֹּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר וְלֹא בַחוּץ, כִּי זֶהוּ גַם הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה לְהַתְּפַלֵּל בְּכַנּוּהָ. (יש נוחלין)
- כָּל־תַּפְלָה שְׁאִינָה בְּכַנּוּהָ, אִינָה תַפְלָה. (הרמב"ם)
- הַמְתַּפְּלֵל צָרִיךְ שֶׁיִּכְוֶן בְּלִבּוֹ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁמוּצִיא בְּשִׁפְתָיו, וְיִחַשְׁבֵּן כְּפֹאֵל שְׁכִינָה כְּנִגְדּוֹ, וְיִסִּיר כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, עַד שֶׁתִּשְׁאַר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכַנּוּתוֹ זָכָה בְּתַפְלָתוֹ, וְיִחַשְׁבֵּן אֵלָיו הִיָּה מְדַבֵּר לִפְנֵי הַמְּלָךְ, הִיָּה מְסַדֵּר דְּבָרָיו וְיִכְוֶן בְּהֵם יָפָה לְבַל יִפְשַׁל, קָל־וְחֹמֶר לִפְנֵי הַקֶּבֶ"ה שֶׁהוּא חוֹקֵר כָּל־הַמַּחֲשָׁבוֹת. (שולחן ערוך)
- תַפְלָה בְּלֹא כַנּוּהָ, כְּגוֹף בְּלִי נְשָׁמָה. (אברבנאל)
- "אָמַר עִם־הַסֵּפֶר יֵשׁוּב מִחֲשַׁבְתּוֹ הִרְעָה" - אִם תִּבְטִיט בְּסֵפֶר תִּשְׁוֹב מִמּוֹךְ כָּל מַחֲשָׁבָה זָרָה בְּאַמְצָע הַתַּפְלָה, וְכֵן תּוֹכַל לְהַתְּפַלֵּל בְּכַנּוּת הַמְּלִים. (הגר"א מוילנא)
- רִאשׁוֹן לְכָל, צָרִיךְ שֶׁיַּתְּפַלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר. (החפץ חיים)
- "לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם" - לֹא תֹאכְלוּ קִדְּם שֶׁתַּתְּפַלְלוּ עַל־דַּמְכֶם, וְכָל הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֵה וְאַחֲרָיֶךָ מִתְּפַלֵּל, עָלָיו הַפְּתוּב אוֹמֵר "וְאוֹתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי גִּוְהָ", אֵל תִּקְרֵי גִוְהָ אֶלָּא גִּוְהָ, אָמַר הַקֶּבֶ"ה: לְאַחַר שְׁנִתְגַּאֲהָ זֶה קָבַל עָלָיו מְלַכּוּת שְׁמַיִם. (מסכת ברכות)
- שׂוֹאֵל אָדָם צָרְכָיו בְּשׁוֹמֵעַ תַּפְלָה. (שם)
- הִיֻצֵּא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת, אֵל יִפְסִיעַ פְּסִיעָה גְּשָׁה. (שם)
- אִם הֵבִן רוּאָה אֶצְל אָבִיו הַתְּנַהֲגוֹתוֹ בְּהַתְּלַבּוּת רִשְׁפֵי אִשׁ שֶׁלְהַבְתָּיָהּ, אִזּוּ גַם הֵבִן יִתְלַהֵב בּוֹ אִשׁ הַקִּדְשָׁה שֶׁנִּשְׁרַשׁ בְּתוֹכּוֹ, וְעַל־יָדֵי זֶה יִרְגִּיל עֲצָמוֹ לַעֲבֹד אֶת־ה' וּלְדַקְדַּק בְּמִצְוֹת, לְהִיּוֹת קָלֵעַ אֶל־הַשְּׁעָרָה וְלֹא יַחֲטֵא. (תפארת בנים)

- אִין עוֹמְדִים לְהַתְּפַלֵּל, לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת, וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָלוּת, וְלֹא מִתּוֹךְ שְׁחֹק, וְלֹא מִתּוֹךְ שִׁיחָה, וְלֹא מִתּוֹךְ קָלוּת רֹאשׁ, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים, אֶלָּא מִתּוֹךְ שְׁמִיחָה שְׁלִמְצוּהָ; וְאִין עוֹמְדִים לְהַתְּפַלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כְּבֹד רֹאשׁ. (מסכת ברכות)
- הַמְתַּפְּלֵל צָרִיךְ שֶׁיִּרְאֶה עֲצָמוֹ כְּפֹאֵל שְׁכִינָה כְּנִגְדּוֹ, שְׁנָאֵמַר "שׁוֹיִתִּי ה' לְנִגְדֵי תַמִּיד". (מסכת סנהדרין)
- רַבִּי יוֹסִי בְּרַחֲמֵינָא אָמַר: תַּפְלוֹת אָבוֹת תִּקְנוּם. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לוֹי אָמַר: תַּפְלוֹת כְּנִגְדֵי תַמִּידִים תִּקְנוּם. לְעוֹלָם אִימָא לָךְ תַּפְלוֹת אָבוֹת תִּקְנוּם, וְאַסְמִכְיֵהוּ רַבְּנֵן אַקְרַבְנִוּת. (מסכת ברכות)
- בְּשִׁעָה שְׁאַתָּה עוֹמֵד בְּתַפְלָה, תִּכְוֶן עֵינֶיךָ וּלְבָבְךָ לְאַבִּיךָ שְׁבִשְׁמַיִם. אִם עֵשִׂיתָ כֵּן, עַפְפֵּיךָ יִשְׁרֹוּ נִגְדָךְ. (שוחר טוב)
- אַרְבַּעַה דְּבָרִים צָרִיכִים חֹזֵק וְאֵלּוּיָהוּ: תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, תַּפְלָה וְדָרְךָ אֶרֶץ. תַּפְלָה מִנְיָן? שְׁנָאֵמַר 'חֻזֵק וְאַמִּץ'. (מסכת ברכות)
- לְעוֹלָם יִשְׁפִים אָדָם לְבֵית־הַכְּנֶסֶת כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה וְיִמְנָה עִם עֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים, שְׁאַפְלוּ מֵאָהָ בָּאִים אַחֲרָיו, נוֹתְנִים לוֹ שֶׁכֶר כְּנִגְדֵי כָלָם. (מסכת ברכות)
- כִּשְׂכֵינְס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, יִכְנֵס שְׁעוֹר שְׁנֵי פִתְחִים וְאַחֲרָיֶךָ יִתְפַּלֵּל. (הרמב"ם)
- אִין תַּפְלָתוֹ שְׁלֵאֲדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שְׁנָאֵמַר "לְשִׁמְעַת אֶל־הַרְנָה וְאֶל־הַתַּפְלָה", בְּמִקּוֹם רְנָה שֶׁם תִּהְיֶה תַפְלָה. (מסכת ברכות)
- אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: כָּל־מִי שֶׁיִּשְׁלוֹ בֵּית־הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ, וְאִינוּ נִכְנָס שָׁם לְהַתְּפַלֵּל, נִקְרָא שְׁכֹן רַע, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁגוֹרָם גְּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו. (שם)
- אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־יוֹחָאִי: מֵאִי דִכְתִּיב "וְאִנִּי תַפְלָתִי־לָךְ ה' עַת רְצוֹן", אִימְתִי עַת רְצוֹן? בְּשִׁעָה שֶׁהַצְּבוּר מִתְּפַלֵּלִים. (שם)
- תַּפְלָת רַבִּים אִינָה חוֹזְרֵת רִיקָם. (ילקוט שמעוני)
- רְצוֹנָךְ לְדַעַת כְּחֵה שְׁלִי־תַפְלָה? אִם אִינָה עוֹשֶׂה כְּלָה, חֲצָיָה הִיא עוֹשֶׂה. (מדרש רבה)
- אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רִשְׁבִּי: כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ, אוֹיְבָיו נוֹפְלִים תַּחְתָּיו, שְׁנָאֵמַר "וְשִׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְגו'" וְלֹא־יִסִּיפוּ בְּנֵי־עוֹלָה לְעוֹנוֹתוֹ וְגו".

מהלל

מספורי חז"ל

פעם אחת, חלה בנו של רבן גמליאל, והוא שלח שני תלמידיו חכמים אל רבי חנינא בן דוסא, כדי שיבקש רחמים על בנו ויתרפא מחליו. באו שני התלמידים אל רבי חנינא, אך כשראה מבعد לחלון שהם מתקרבים לביתו, עלה אל עלית הגג שהיתה מעל ביתו והחל להתפלל ולבקש רחמים מן השמים על החולה, בנו של רבן גמליאל. לאחר שירד משם, אמר לשני השליחים: "כולים אתם לחזר לבית רבן גמליאל, כי חם הקדחת שאחו בגופו של החולה כבר פג ממנו, ומעתה ירפא ויבריא בחסדי שמים". התפלאו התלמידים ושאלו: "וכי נביא אתה? כיצד אתה יודע שהחולה הבריא?" אמר להם רבי חנינא בן דוסא: "לא נביא אני ולא בן נביא, אולם קבלה יש בידי. אם שגורה תפלתו ורהוטה בפי, יודע אני כי נתקבלה בשמים, ואם אין התפלה שגורה בפי יודע אני שהחולה לא יתרפא". טרם פנו התלמידים ללכת לדרפם, רשמו לעצמם את השערה המדויקת בה התפלל רבי חנינא את תפלתו, וכאשר חזרו לרבן גמליאל וספרו לו את כל מה שהיה אצל רבי חנינא, אמר להם רבן גמליאל: "מבטיח אני לכם שלא תחסרתם ולא תוספתם בדבריכם כלום, כי זה באמת מה שקרה. באותה שעה שרבי חנינא התפלל, פג ונגעלם החם מהחולה והוא קם ובקש מאתנו מים לשתות!" (מסכת ברכות)

תלמידים רבים היו לו לרבי עקיבא, ולכלם היה דואג פאב רחמן. פעם היה זקוק להלוואה גדולה למען תלמידיו, ונודע לו, שליד שפת הים מתגוררת אשה רומית עשירה, המכבדת תלמידיו חכמים. הלך אליה וביקש הלוואה, והיא אמרה: "מי יהיה ערב שתחזיר את הכסף בזמן?" אמר רבי עקיבא: "מוכן אני להביא כל ערב". הרהרה העשירה ואמר: "רוצה אני שתקב"ה והים יהיו הערבים". הסכים רבי עקיבא, ונטל את הכסף והלך. עבר הזמן, והגיע יום הפרעון שרבי עקיבא היה צריך להחזיר בו את החוב, אולם לא יכול היה לצאת מהבית, שכן חולה היה ורתוק למשתו, ואפילו לא יכול היה לבקש משליח שיחזיר את הכסף במקומו. עמדה העשירה והמתנה לרבי עקיבא, וכשראתה שהוא לא בא, יצאה לשפת הים והתפללה אליה: "אנא מן, רבנו של עולם! הרי לפניך ידוע מדוע רבי עקיבא לא בא לפרע את חובו כפי שהבטיח. אבל זקוקה אני לכסף זה, ולכן מבקשת אני מן ומתים הגדול שאתם ערבים, להחזיר לי את כספי". שמע ה' את תפלתה, והרחק מן הים במדינת הרומיים, ונכנסה פתאום רוח שטות בלבה של בת המלך, והיא זרקה קפסה מלאה ביהלומים וזהב אל תוך הים. הפנים נשאו את הקפסה הנקרה עד רגליה של העשירה, והיא שמחה למצא בו אוצר גדול יותר מהחוב של רבי עקיבא. אחרי זמן מה, הבריא רבי עקיבא ובא להחזיר לה את החוב, אך העשירה אמרה: "התפללתי לה, והוא שלח לי את האוצר הגדול הזה שהוא יותר גדול מהחוב שאתה חייב לי. אנא מן, קח ממני את הערך שלא מגיע לי". (הרא"ש על נדרים)

אמר רבי תנחומא: מעשה בספינה אחת של גויים, שהיתה נוסעת בים הגדול, ועמם נסע גם ילד יהודי אחד. לפתע התחוללה סערה גדולה בים, וכל אחד מהנוסעים הגויים החל להתפלל לפסל שלו. כשראו שכל תפלותיהם לא מועילות, אמרו לילד היהודי: "ילד! קום קרא אל אלקיך, שהוא שומע ועונה לכם בכל עת שאתם צועקים אליו, והוא גבור ושליט על כל העולם כלו!" קם הילד והחל להתפלל בכל לבו וצעק אליה, עד שקבל הקב"ה את תפלתו ונח הים מזעפו. הגיעה הספינה בשלום אל החוף הסמוך, והנוסעים ירדו כדי לרכש שם מאכלים וסחורות שונות, עד שהספינה תפליג שוב לדרפתה. רק הילד לא ירד מהאנייה, וכאשר שאלוהו הנוסעים: "מדוע אין אתה יורד אליהחוף? האם אינך צריך לקנות משהו?" אמר להם הילד: "הרי אין מעות בכיסי ואין לי כלום עמי, ומה אתם רוצים אפוא מאדם עלוב כמוני?". אמרו לו הנוסעים: "לך אין כלום? לנו אין כלום! כי הרי יש כאן גויים בבליים שהפסלים שלהם נותרו בבבל, ויש כאן רומאים שהאלילים שלהם נותרו ברומי, ויש כאן אפילו נוסעים שהאלילים שלהם נמצאים יחד אתם והם לא עזרו מאומה, ואלו אתם היהודים, בכל מקום שאתם הולכים ה' הולך עמכם." וזה מה שצאמר בתורה "כה' אלקינו בכל קראנו אליו". (ירושלמי ברכות)

מעשה בחסיד אחד שהלך בדרך, והגיע זמן התפלה. הסתפל אנה ואנה, וראה כי אין בסביבה בית פנסת או בית כל שהוא, רק שדות וכרמים. לא רצה החסיד לאחר את זמן התפלה, עמד בשדה בצדי הדרך והתפלל. כאשר הגיע לתפלת שמונה עשרה, שאותה צריך להתפלל בעמידה ובלחש, ואסור להפסיק ולדבר באמצעה, עבר בדרך שר גדול וחשוב מהרומאים. השר רכב על סוסו ולפניו רכבו עבדיו כדי לפנות לו את הדרך, וכל האנשים שבאו לקראתו פחדו מפניו, כי ידעו היטב שאם לא יעשו פן, יעניש אותם, ויברכו אותו לשלום. ראה השר את היהודי עומד בשדה ומתפלל ואינו פונה אליו כלל, וקרא אליו: "שלום!" אך הלה אינו עונה. פעם השר מאד והמתין עד שיעים היהודי את תפלתו, וכשסיים צעק אליו: "טפש שכמותך! האם אינך רואה מי הוא העובר כאן בדרך? איך העזת שלא לברך אותי לשלום? אלו הרגתי אותך בחרבי, מי היה מציל אותך? עתה אעניש אותך קשות!" "חפה נא רגעי", אמר היהודי, "אולי אוכל להסביר לך את מעשי, ולא תכעס עלי. הגד נא לי אדוני השר, האם עמדת פעם לפני המלך בכבודו ובעצמו?" "בנדאי!" ענה השר, "פעמים רבות כבר עמדת לפני המלך". המשיך היהודי ושאל: "ואם יעבר שם איש ואפלו שר אחר, ויאמר לך שלום, האם תענה לו?" השיב השר: "נדאי שלא! וכי יעלה על דעתי לדבר עם מישהו בשעה שאני עומד לפני המלך?" אמר לו החסיד: "הרואה אתה? אני עמדת בתפלה לפני מלך מלכי המלכים, וכיצד יכול הייתי להפסיק ולברך אותך לשלום!?" התפייס השר ונתן לחסיד ללכת לדרפו. (מסכת ברכות)

מתפלל

אמרות ופתגמים

- צפה משה רבנו ברוח הקודש, וראה שבית המקדש עתיד לחרב והבכורים עתידים לפסק, עמד והתקין לישראל שיהיו מתפללים שלש פעמים בכל יום, לפי שהביבה תפלה לפני הקב"ה מפל מעשים טובים ומפלי הקרבנות. שנאמר "תפול תפלתו קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב". (מדרש תנחומא)
- אמר רבי איבוי בשעה שאמה עומד להתפלל יהא לבד שמח עליה, שהנה עומד להתפלל לפני אלקים שאין פיוצא בו. (מדרש שוחר טוב)
- כמה ישנה אדם בין תפלה לתפלה? כדי שתתחונן דעתו עליה. (לקוט ואתחנן)
- אם בונת לבד בתפלה, תהא מאשר שנשמעה תפלתה. (ירושלמי ברכות)
- כלי המאמץ לבו בתפלה מלמטה, אין לו צרים מלמעלה. (מסכת סנהדרין)
- "ולעבדו בכל לבבכם" - איזוהי עבודה שבלב? זו תפלה בכונה. (ירושלמי ברכות)
- תפלה עושה הכל. (יקרא רבה)
- תפלה מגנה על הצרה, כצנה שמגנה על האדם במלחמה. (אסתר רבה)
- זה סמן לתפלה, אם בון אדם לבו לתפלה, יהא מבטח שתפלתו נשמעת. (דברים רבה)
- אימתי תפלה לעני? בזמן שלפני ה' ישפך שיחו, ששואל צרכיו אחר התפלה. (מסכת עבודה זרה)
- בשעה שאמה עומד ומתפלל, יהא לבד שמח, שנאמר עבדו אתה' בשמחה. (מדרש שוחר טוב)
- אין להם לישראל אלא תפלה. (מדרש תנחומא)
- אמרו ישראל: בזמן שבית המקדש קיים, היינו מקריבים קרבן ומתפרר, ועכשו אין בידינו אלא תפלה. (שם)
- גדולה תפלה, שבזכותה הקב"ה מוחל עונותיהם של ישראל, והם נצולים מיד אויביהם. (אוצר מדרשים)
- "בכל קראנו אלי" - בכל לשון שישראל קוראים לקב"ה, הוא עונה אותם. (לקוט ואתחנן)
- כאשר מלחש האדם בתפלה, מיד שומע הקב"ה תפלתו. (תנחומא)
- אמר הקב"ה לדוד: חביבה עלי תפלה אחת שאמה עומד ומתפלל לפני, מאף עולות שעתידי שלמה בנד להעלות לפני. (רות רבה)
- יפה תפלה אחת, ממאה מעשים טובים. (מ תנאים)
- כמה נמשלו ישראל לתולעת? לומר לה, מה תולעת זו מפה את הארזים בפיה, והיא רפה ומפה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפלה, ובכח תפלתם מפין את העבדים שנמשלו לארזים ומתגברין ונצחין. (מדרש תנחומא)
- כל המאריך בתפלתו, אין תפלתו חוזרת ריקם. (מסכת ברכות)
- אמר רבי שמעון ברי יוחאי: אלו הייתי בהר סיני בגוף ובגפש, ויכול הייתי לדבר ולבקש מהקב"ה, הייתי שואל ממנו שיברא לכל אדם שני פיות. באחת ילמד ויתפלל ובאחת ידבר עניני חלין. חזר ואמר, ומה פה אחד אין העולם יכול להתקיים בדברי לשון הרע ורכילות שלו, שני פיות על אחת כמה וכמה. (ירושלמי שבת)
- "ויאחו צדיק דרבו" - יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפלתו אלא בעבור תקוה תחנונים ודמעות עיניו, אשר תמיד בוכה ומתחנן, אף על פי שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקב"ה תפלתו ועושה חפצו. (ספר חסידים)
- נקל לו לאדם לומר עשרה חדושי תורה, מאשר להתפלל תפלה אחת בכונה. (רבי יעקב יוסף מפולנאה)
- תפלה בצבור, יכולה להחיש שיעה לאדם בכל ענין, כמו אצל צדיק הדור. (רבי אהרן מקארלין)
- עלידי תפלה בשמחה, אפשר להשיג יותר מאשר בתפלה בבכיה. (הריב"ז בנים מפשיסחא)
- המתפלל היום מפני שהתפלל אתמול, רשע טוב הימנו... (רבי מנחם מענדל מקוצק)

עמד ישראל והורד להם גשמים, גשמי ברכה וגדבה להשקות צמאי חסדך ולמלא את הבורות והמעיינות. בעוד רבי יונה עומד בתפלה, והשמים התקדרו בעננים שחרים. רוח חזקה החלה לנשב וטפות כבדות החלו לפל על הסלעים הלוחטים יחם. הגשם הלך והתחזק עד שהפך לזרם אדיר ושוטף. עלה רבי יונה ממקום תפלתו, קפל את שקו וחזר עם הסל הביתה. כשפתח את דלת ביתו, שאלוהו בני ביתו אם הביא עמו תבואה מהשוק, אך הוא אמר: "לא הבאתי דבר, פי ראיתי שהגשם החל לרדת, ואמרת לעצמי הרי בודאי במהרה תצמח תבואה חדשה, ובינתיים בודאי יפתחו הסוחרים את מחסניהם ומכרו בזול את התבואה הישנה שנותרה להם, לכן לא פדאי לקנות עכשו". ולא ספר רבי יונה לאיש שבזכות תפלתו הנרגשת ירדו הגשמים ועם רב נצלו מרעב וכוזו לשפע גדול. (מסכת תענית)

שנת בצורת היתה פעם בארץ ישראל. האדמה היבשה והקשה התבקעה, התבואה נשדפה והמים שבבארות הלכו והתמעטו. התאסף העם בבתי הכנסת להתפלל אלה' שידחם עליהם ויוריד גשמים, אך השמים היו כאלו סתומים והתפלה לא התקבלה. מדי בקר הביטו האנשים אל השמים, אולם הם היו בהירים וכחלים, והעננים קלילים ללא גשם. באותם ימים חי בארץ ישראל צדיק גדול בשם רבי יונה, שהיה עושה את כל מעשיו בסתר כדי שלא ינדעו לבני אדם. כשראה רבי יונה את הסבל הגדול שעוברים יהודי ארץ ישראל, רצה להתפלל אלה' באפן מיוחד, אך לא רצה שאנשים יראו שבוזכותו החל לרדת גשם, ולכן עשה עצמו כאלו הוא יוצא לשוק, נטל סל בידו ויצא מהעיר. ישב רבי יונה בין הרים וסלעים, התעטף בשק ובהיותו מסתתר בין הסלעים שפך תפלה לקב"ה וקרא: "רחם נא, ה', על-

מספר

ספורי צדיקים

ה"קול אר"ה" ראה פעם יהודי אחד שעמד בתפלה דומם בלי להתנועע, רק קולו ישמע. נגש אליו אחר התפלה ואמר לו: "אמנם מורי הגדול ה'חת"ם סופר' התפלל ללא זיע, אולם פאשר הייתי מתבונן בפניו הייתי רואה שהן בוערות פאש, ולפתע החזיר פאלו עומד הוא להתעלף, ורציתי לצעק בקול גדול, כי חשתי שפא פרחת נשמתו חלילה. מי שמתפלל בדבקות כזו ועומד ביראה כזו לפני הקב"ה, הוא רשאי לעמוד ולהתפלל ללא זיע, אולם אנו חייבים להתפלל מתוך התלהבות והתנועעות בתפלה, בבחינת 'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך'." (זכרון למשה)

המגיד מקוונ'נין התפרסם בתפלותיו המלאות התלהבות, אימה ויראה. על-אף שהיה חלוש בגופו וחולה פלימיו, ועל-פי רב שכב כל הזמן במטה מרב חלשה, אבל כשהיה נכנס לבית הכנסת להתפלל, היה אוזר כגבור חלציו ומתמלא פחות רעננים. על-ידי תפלתו היה מעורר לשוב בתשובה, והיה מחזיר רבים למוטב. תלמידו בעל "דרך אמונה" מביא בשם רבי מאיר מפרמישלן, פרוש על דברי חז"ל "כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל - אינה תפלה", שכל אדם מחיב להתפלל באימה ויראה ובכח בכל גופו, עד כשיראה פושע ישראל זו התפלה ויהיה בתוך המתפללים, יתפלל גם-כן כמוהו עד שיגיע לידי תשובה. ותפלתו של המגיד מקוונ'נין הייתה פה נלהבת, עד שכל מי ששמע את תפלתו, היה מתמלא חרדה ויראה וחוזר בתשובה. (באמונתו יחיה)

פעם בא אדם אחד אל ה"חפץ חיים" ואמר לו, שפאן דהו בקש מנונו לקחת אליו ולבקש מנונו להתפלל עליו. ענה לו ה"חפץ חיים": "יודע אתה למה דומה הדבר? דומים אתם לעני אחד שאין כסף בידו, והוא שולח את חברו שגם הוא עני גדול, לעני שלישי כדי לבקש מנונו כסף בשבילו. האם לא מגחך הדבר ונלעג?" והמשיך ה"חפץ חיים" את משלו והסביר במתיקות: "לשם מה היה חברך צריך לשלח אותך אלי כדי שאתפלל עליו? יתפלל הוא עצמו ישירות אל הקב"ה וישמע בכל טוב!" (החפץ חיים - חייו ופועלו)

בעמל רב וביגיעה עצומה, היה רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, עוסק בעבודה זו שבלב היא התפלה. גם בתפלה 'רגילה' של יום חל, היו נחלי מים יורדים מעיניו בשעת תחנונו. אחד מגדולי העסקנים הירושלמיים שגר בעיר החדשה, נקלע פעם בשמחת נשואי קרובו לתפלת מנחה, בה שמש רבי חיים כשליח צבור. מכיון שהתחיל בחזרת הש"ץ, והעסקן הזה שמע לראשונה את נעימת קול תחנונו של רבי חיים שנאמרה ברגש רב, חש כי דמעות נקוו בעיניו, ומכיון שהתבייש להמשיך ולעמוד כאבל בין השמחים, החליט לצאת מעט מאחורי אולם השמחות עד שירגע מבכיו, אך מה גדלה הפתעתו, פאשר פגש שם חבורה שלמה במצבו מפוש... (עוד יוסף ח')

בעניית גדולה חי המגיד ממזריטש כשהתגורר בצעירותו בעירה סמוכה לטורטשין, שם שמש במלמד תינוקות. בביתו לא הייתה פרוטה לפורטה, ובקשי רב הצליח להשיג פת לחם יבשה לאשתו וילדיו. כל בני ביתו וגם המגיד עצמו, לבשו לגופם בגדים קרועים והלכו בנעלים בלויזות. מדי בקר, נהג לטבל במקנה לפני התפלה, ובימות החורף, כשכל היקום היה עטוף בשלג, נדבקו כפות רגליו לשלג הצונן ונפצעו. שביל אדמדם ארך הסתמן לארך הדרך מהנהר ועד בית המדרש, אך הוא לא נתן דעתו לכאביו הגופניים. מבלי לשים לבו לדם הנגר מרגליו, הזדרז אל בית המדרש לתפלת שחרית. בבית המדרש שרר קר אימים, באין עצים לא הסק התנוור. פתייתו שלג חדרו פנימה בעד הסדקים שבגג, והרוח הקרה פרצה מבעד לחלונות השבורים. אך גם לזה לא נתן המגיד את דעתו. הוא החל בתפלה נלהבת, וכאשר הגיע ל'ברוך שפאמר נאלץ להסיר את טליתו מעל ראשו. פה גדול היה החום שהציף אותו, בעת תפלתו הנלהבת. (נהר יוצא מעדן)

הדוקטור רבי אהרן גרדיה, היה רופאו האישי של הקיסר פרידריך הגדול, ולאחר שהכיר את בוראו, נודע כבעל תשובה מבהק ונמנה על-חסידיו של המגיד ממזריטש. פעם נכנסה אליו נערה יהודיה וקראה בקול נפחד, שימהר לבוא אל אביה, כי הוא חולה אנוש. כששמע זאת הרופא, החל בהכנות ממשכות לקראת היציאה הוציא מהארון חליפה מיחדת והחל לנקותה במברשת, לאחר מכן נקה את כובעו במתינות וצחצח את נעליו. פאשר ראתה הנערה שהרופא משתהה, פכרה את ידיה ביאוש ובקול בוכים זעקה בכאב לב: "רבונו של עולם! אם הרופא אינו נחפז לבוא, הישועה לאבי תבוא רק מוקד לבדך!" פנה רבי אהרן לעבר הנערה ואמר: "לכי לביתך, כי בעזרת השם יתברך כבר הוטב לאביו". מהרה הנערה הבייתה, וראתה לשמחתה כי חל מפנה לטובה במצב בריאותו של אביה. כשנשאל רבי אהרן מדוע השתהה מלכת אל החולה, השיב: "כשהגיע הנערה אלי, הבנתי שמצבו של אביה חמור ואנוש, עד שאין בדרך הטבע שום דרך לרפאו. לכן התעפפתי כדי לשבר את לבו של הבת, ואז תצעק ותתפלל מקירות לבה, ואמנם כשהתיאשה מתשועת אדם וזעקה לה יתברך לבדו, הבנתי שהחולה נושע בדרך נס". (פרפראות לתורה)

ה"חת"ם סופר" היה מאריך מאד בתפלתו. בצעירותו אמר לו אחד מחבריו: "תמהני עליה, מדוע אתה פה מאריך בתפלתך? הרי מבטל אתה את עצמך מלמוד תורה, ודע לה, שבזמן שהארכת בתפלתך, הספקתי ללמוד שני דפי גמרא עם תוספות בעין רב". השיב לו ה"חת"ם סופר: "על זה איני דואג כלל, שהרי כבר מבטחים אנו שכל המאריך בתפלתו מאריכים לו ימיו ושנותיו. נמצא אפוא, שאם אריך בתפלה אזכה בעזרת השם לאריכות ימים, וכך אוכל להשלים את שעותי בלמוד התורה, מה שאני מחסיר על ידי אריכות התפלה..." (אוצר שיחות צדיקים)

רבי צבי הירש הפהן מרימינוב, הנה משמשו ונאמן ביתו של רבי מנחם מנדל מרימינוב. בנעוריו, כאשר עדין לא התפרסם כצדיק, אָמַר פעם לרבו, שבעת תפלתו מרחפות לנגד עיניו אותיות של אש וצורפי אותיות. נרעש הרבי ושאל: "מה? אותיות של אש אתה רואה? צורפי שמות? הרי זכות להגיע לכונות האר"ל, ומה עוד תרצה?" "אני רוצה רק דבר אחד", אָמַר רבי הירש ברב ענותנות. "נכסף נכספתי להתפלל כמו יהודי פשוט, עם פרוש המלות, ובלבד שאזכה להבין ולהשיג את משמעות התפלה ומה אני מבקש מרבון העולמים". "מדרגה גבוהה אתה מבקש, שהרי זו הדרגה הגבוהה ביותר בעבודת התפלה", אָמַר לו רבי מנדל, כשהוא מתבונן בהשתאות ובפליאה במשירתו התמים המבקש לעבד את בוראו בלב טהור, "לדרגה כזו, זוכה רק אדם אחד או שנים בכל דור". (כחן גדול משרת)

החסידים המקרבים אל הפגיד ושאלו: "רבי, מדוע לא ברכת את האיש ולא התפללת עליו שיזכה לבנים, כפי שאתה עושה לכל הבאים אליך לבקש את ברכתך?" השיב הפגיד: "כאשר בא אלי יהודי זה ובקש שאבטיח לו בנים, ראיתי שהוא לא סומך מספיק עליה ומבקש ממני להתפלל בעדו, במקום שהוא יתפלל ויפציר מפל לבו. מפנין שפך, נמנעתי מלהבטיח לו, כדי לגרם לו להתיאש ממני ולהתפלל באמת ובתמים לה, ואז מבטח לו שתפלתו תשמע והוא יפקד בבנים חיים וקמים". (אין עוד מלבדו)

ביום פטירתה של רחל אפנו, ב"א במרחשון, הגיע פעם רבי חיים שמואלביץ להתפלל על קברה שבבית לחם, והנה שומעות אנניו תפלה של אשה שעמדה מהצד השני של המחצה. האשה הייתה חשוכת בנים, והיא עמדה והתחננה: "אמא רחל! הרי את בעצמך הרגשת את הטעם הפור הנה של בית ריק בלי צהלת ילדים. אם כן, אָנָּא מַמָּה אָמָּא יְקָרָה, המליצי טוב בעדי שאזכה להפקד בזה של חיים". כששמע רבי חיים תפלה זו, התרגש מאד ואמר: "בטוח אני, שתפלה זו התקבלה במרומים ורוצה אני לשמש כסנדק לילד שיגיד מכחה של תפלה זו". ברר הרב מי היא האשה, ואמנם לאחר כשנה שמש רבי חיים כסנדק בביתו של הילד, שנולד בדרך. (ספר הויכוח' עליו)

רבי דוד, אבי סבו של רבי משה פינשטיין, השכיר עצמו למעביד גוי, והתנה עמו שיתן לו זמן בכל יום לתפלה. הגוי הסכים, אך בלבו פעס על בובו הזמן היקר. יום אחד, בשעה שעמד בתפלת שמונה עשרה כשעניו עצומות ושקוע בתפלתו, התגנב הגוי מאחוריו ובדדו אקדח טעון. ברב שנאתו, פון הגוי את האקדח אל ראשו של רבי דוד ולחץ על ההדק, אך לתדהמתו של הגוי לא ארע מאומה, כי רבי דוד השתחוה באותה שעה בכריעת מודים, הכדור עבר מעל לראשו והוא המשיך בתפלתו בלי לחוש מאומה. כשראה הגוי פמה הוא דבוק בתפלתו, ראה שלפניו איש קדוש, ומאז כבדו מאד. (מורשת אבות)

הבעל שם טוב בא פעם לעיר אחת קדם ראש השנה, ושאל את אנשי העיר מי הוא בעל התפלה אצלם בימים הנוראים. השיבו לו התושבים, כי הרב דמתא הוא בעל התפלה. שאל אותם הבעל שם טוב: "איך הוא מתנהג בתפלותיו? והשיבו לו, כי ביום הכפורים הוא אומר את כל הודיים בנגונים שמחים מאד. שלח הבעל שם טוב לקרא אליו את הרב ושאל אותו על פשר הדבר. השיב לו הרב: "העבד הנבזה של המלך, שמלאכתו לנקות את החצר מפי השופכין, אזי כשהוא אוהב את המלך הוא עושה את מלאכת הנקיון מתוך שמחה, ועושה נחת רוח למלך". כששמע זאת הבעל שם טוב אָמַר: "אם כבודו מתפלל בכונה זאת, יהי חלקי עמו". (סיפורי חסידים)

כל ימי, הקפיד רבי אליהו לופיאן להתפלל בצבור, ומימיו לא אחר לתפלה. פעמים רבות שאלוהו את שאלת חז"ל: "במה הארכת ימים?" והשיבתו הייתה: "כאשר אדם בא להתפלל במקוון, והוא נמנה בין העשרה הראשונים, הוא זוכה לאריכות ימים, ורמו על עצמו שיזכה לאריכות ימים בעקבות מנהג

רבי הלל מפאריטש חפש באחד הלילות עשירי למנון, לתפלת ערבית. השעה הייתה כבר קרובה לחצות, אבל עשירי לא הזדמן. נענה משהו ואמר, כי בקצה הכפר דר יהודי אחד, שלדאבון לב התרחק מהיהדות ואינו מתפלל. צוה רבי הלל להביאו, וכמה אנשים יצאו לביתו והחלו לדבר על לבו שיבוא להצטרף עמם למנון. לא בנקל הצליחו לשכנעו לעשות כן, ורק לאחר ששלמו לו סכום הגון, הסכים לבוא עמם. רק החל רבי הלל בתפלתו, וכבר נמס לבו של האיש והפך למים. הלה הכיר את רבי הלל מצעירותו, ועתה התמוגג פלו לנכח תפלתו הנרגשת. בסוף התפלה יצא האיש מלפניו כשכלו נבוך ונסער. נדלק בו הניצוץ היהודי שהפך עד מהרה ללהבת אש קדוש, והוא הפך לבעל תשובה גמור. הכל בכח תפלה אחת שיצאה מלב טהור, מתוך דבקות בה' ובכונה מפל הלב. (לקט ביאורים)

אחד מתלמידי הרובים של רבי שלמה זלמן אוירבך, השתפף לפניו על מכאוביו הרבים ועל סבלו הקשה. "קשה לי לשאת את משא היסורים שרובץ על שכמי", אָמַר האיש, "ואני מוצא עצה כיצד להקל מעל יסורי ומכאובי". אָמַר לו הרב בקול רך ובחבה: "ידע לך, בני אהובי, שאני מעולם לא פרטתי את יסורי ואת צרותי ותחלואי בפני נוראדם. בכל פעם שכאב לי משהו, בכל עת כשהיה משהו רובץ על לבי, הייתי עומד ומתפלל לפני הקב"ה ומעטיר בעדו שייטיב עמדי, ואבינו שבשמים תמיד שומע אותנו!" (תולדותיו)

יהודי שבורלב, נכנס פעם אל הפגיד מפזריטש ובקול בוכים צעק וקרא: "רבי קדוש! זה לי כמה שנים שעברו עלי מיים נשואי ועדין לא זכיתי לבנים. פאתי לָכָאן מפורחקים כדי שהרבי יבטיח לי שיגדלו לי בנים". הביט בו הפגיד ואמר: "מדוע פאת אלי? היית צריך לשבת בביתך ולהתפלל לה". אָמַר האיש: "התפללתי כבר, אך תפילתי לא הועילה". דמעות חמות נשרו מעיני האיש והוא המשיך להתחנן: "רבי, הבטח לי שיהיה לי בן! לא הסכים הפגיד ושוב אָמַר לו: "רואה אני, שאינך יודע כיצד להתפלל. הבה ואלמד אותך מהי תפלה, וכך תוכל להתפלל בעצמך ולא תצטרך לנדד מפורחקים ולבוא אלי". האיש יצא מחדרו של הפגיד בלב שבור וביאוש גדול, וכל החסידים רחמו עליו ועל מצבו הקשה. לאחר מכן נכנסו

רבי ישעיה חשין, מיקרי ירושלים, היה מיוחד בעבודת התפלה שלו, וכאשר עמד בתפלה היו מזיל דמעות כה רבות עד שהעומדים לצדו היו נאלצים להפריד בין הדפים הרטובים, כדי שיכל להמשיך בתפלתו לפני התבה. אחד המתפללים אצלו ביום הכפורים, היה אדם חלוש, שהרופאים צוו עליו שלא לצום ביום הקדוש וצוו עליו לאכל דבר מה כדי לחזק את לבו, אולם התפלה של רבי ישעיה הייתה כה נלהבת ומרוממת, שהאיש פשוט שכח בכלל שהוא צם, והתענה את כל היום הקדוש ללא שום חלשה. פעם אמר לאחד מנכדיו, שלאחר כל תפלה יש לו חדושים ופנינים חדשים על התפלה שחדש בעת שעמד לפני קונו, רעיונות והשגות עלאיות בעבודת התפלה. (תולדותיו)

תקופה מסוימת, סבל ה"שפע חיים" מקלויינבורג מאבנים בכליותיו. היה זה ביום ששי אחד אחר הצהריים, והרבי נתקף בכאבים עצומים בכליות. הרבנית התחננה בפניו שיתפלל קבלת שבת בבית עם מנן מצמצם, ולא יצא לבית המדרש הגדול, אולם הרבי לא הסכים, כי רצה להתפלל ברב עם. "לפחות לא יאריך הרבי בתפלה", אמרה הרבנית, אולם כשהרבי הגיע בתפלה ל"בואי בשלום", הזדקף והחל לרקוד כמנהגו בהתלהבות. הרקוד נמשך קרוב לשעה תמימה, והחסידים עמדו משתאים לראות את הרבי שוכח מיסוריו ורוקד לכבוד השבת, וגם לאחר מכן אמר הרבי את "מזמור שיר ליום השבת" כמחצית השעה. כשבא הרבי לביתו, התפלאה הרבנית על אריכות התפלה, אולם הרבי אמר: "מעשה פלא קרה עמי. רק נכנסתי להתפלל, וכבר חלפו עברו הכאבים, נעלמו כלא היו. פנראה שאמירת 'בואי בשלום' היא סגולה לרפואת כאבים בכליות" ... (בחצרות החיים)

רבי שמעון סופר, בנו של ה"חת"ם סופר, היה עובד את קונו במסירות ובהתלהבות. מתחטא בהשתפכות הנפש, ומבקש רחמים ותחנונים. ספר נכדו רבי יוסף נחמיה קורניצר, ששמע מרבי משה הירש פוקס מארסטרדן, כי פעם ישב בדיו יחד עמו בעיר וינה, ומחמת שהדיו היה מרוב התאחר הענין עד אחר חצות הלילה. הלכו הרבנים לנחת, ובאשמורת הבקר ראה רבי משה הירש את רבי שמעון, מעטף במלבוש לבן וקורא ברב רגש "נשמת כל חי", כשמעיניו זולגות דמעות וכל כפלו אפוף ביקוד אש. וסיים הרב: "אשרי עין ראתה פל זאת!" (מכתב סופר)

טוב זה שנהג. באחד מימי חדש אלול נחלש רבי אליהו וסבל מחם גבוה שהגיע עד ארבעים ושנים מעלות. חלשתו הייתה כה חמורה, עד שנאלצו לתמוך בו לאחר שמעד כמה פעמים בהליכתו, אך הוא התחזק וקם ממטתו, לבש את בגדיו ועמד להתפלל בהתלהבות עם מנן מתפללים. (לב אליהו)

אדם אחד הגיע אל רבי אורי מסטרליסק, ובקש שהרבי יתפלל בעבורו. "מה חסר לך ועל מה צריך להתפלל שתושע"? שאל הרבי, והאיש השיב כשדמעות זולגות מעיניו: "בני ביתי חלשים הם ורעבים ללחם" ואין בידי פרוטה להביא להם מזון די הצורך. "הקשה הרבי: "ומדוע אינך מתפלל בעצמך עליהם?" והאיש השיב: "לבי שבור, ואיך אתפלל?" אמר לו רבי אורי: "מי אומר שעליך להתפלל בלב שלם, דוקא תפלה בלב שבור עדיפה עשרת מונים, ונדאי תעלה לשמים ותבקע רקיעים". (חסידים מספרים)

בידוע נהג ה'סבא קדישא' רבי ישראל מרוז'ין, להתפלל בחדר מיוחד בסמוך לבית מדרשו, והיה נותן אות בסימו. פעם, בעת תפלת נעילה ביום הכפורים, התארכה השעה והרבי טרם סים את תפלתו. המתין הקהל הקדוש שעה ושעתיים בצום ובחרדה, ולא ידע את פשר הדבר. הרהיב עז בנו בכורו רבי שלום יוסף ונכנס לחדרו, פנה אל עמוד התפלה והפך את הדף במחזורו של אביו. רגעים אחדים לאחר מכן, סים הרבי את תפלתו. לפליאת כלם הסביר הנו, כי אביו עמד בפחד כה גדול לפני ה', עד שלא העז להרים את ידו כדי להפוך את הדף במחזורו. ומכיון שלא רצה להתפלל בעל פה, עמד ברעדה ולא המשיך את תפלתו, עד שהפכתי את הדף בעבורו והמשיך. (אור השנה)

יש שנוהגים לומר את תפלת "אדון עולם" לאחר התפלה, כפי שמופיע בסדורים לאחר 'עלינו לשבח', בנוסף לתפלה זו שאומרים אותה בברכות השחר בתחלת התפלה. אמר על כך פעם 'השרף' רבי מנחם מנדל מקוצק: "יודעים אתם מדוע תקנו תפלה זו לפני התפלה ולאחריה? כדי לומר לאדם, שגם לאחר שסיים את כל תפלתו, עדין הוא בגדר אחד שלא התחיל להתפלל, כי בתפלה צריך כל העת להתעלות ולעלות מדרגה אחר מדרגה בהתלהבות". (חסידים מספרים)

ממלכה

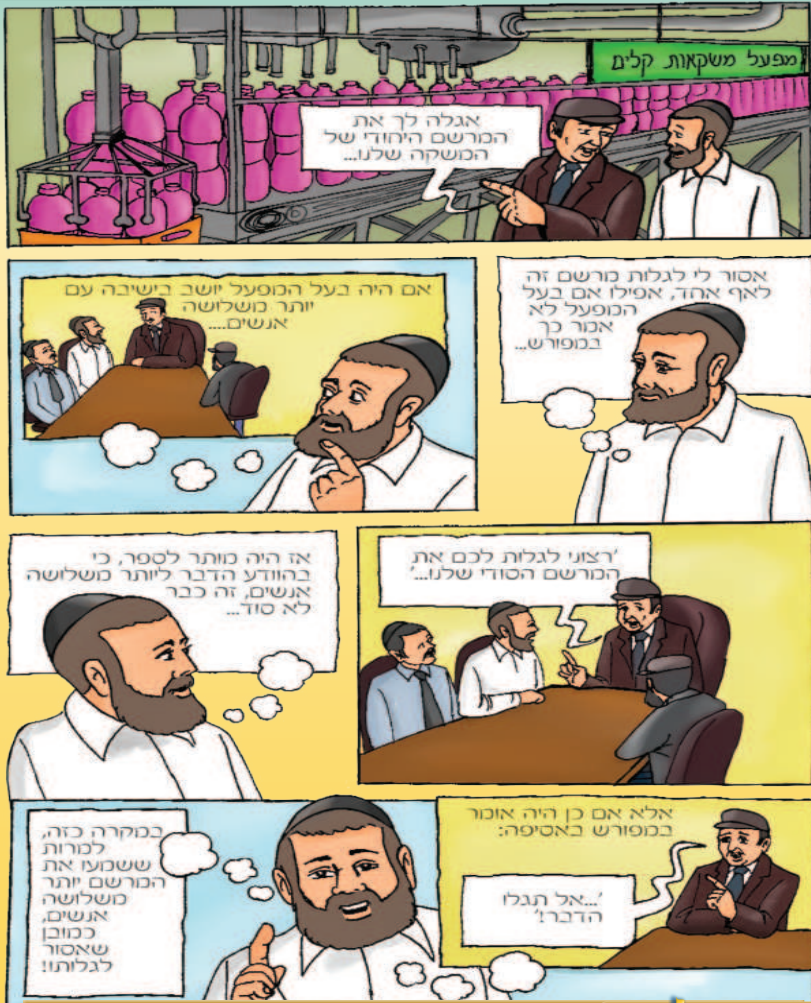
רבי מאיר שפירא מלבלין, נקלע פעם אל העיר פרנקפורט שבגרמניה, ושבת שם אצל הרב, רבי שלמה ברויד. עם הפנס השבת, הלכו השנים לבית הכנסת להתפלל, ובדרך ראה האורח שלט על פתחה של חנות אחת שהכריזה: "גלידה קרה בהשגחת הרב". התפלא עליה דבר, שכן בארץ פולין לא היה הדבר מצוי, אך שמר את תמיהתו בלבו. התפלה נערכה בנחת ובדרך ארץ, בדרך של בני אשכנז, בעוד רבי מאיר היה רגיל לתפלה חסידית מתודת להט וחמימות. בסיום התפלה, שאלו המארח: "ביצד מצאה תפלתנו חן בעיני מר"? ורבי מאיר השיב בחיוב: "גם כאן אפשר לתלות שלט שייכריז, גלידה קרה בהשגחת הרב" ...

בסיקמה שלי אחת התפללות, נגש סנגורן שלי-ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב אל החזן, ושאלה בפיו: "מדוע קולך צרוד כליכך"? והלה השיב: "התפללתי לפני העמוד, וכולי נחלש". אמר לו רבי לוי יצחק: "אלו היית מתפלל לפני הקב"ה ולא לפני העמוד, לא היית מצטרד" ...

מעשה בחזן אחד, שקולו היה נעים וידע פרק בחזנות, אולם את מלות התפלה היה קורא בשבוש וסרוס, עד שצרמו אזניהם שלי המתפללים משמוע. כשבקש להתקבל בחזן העיר וילנא, בא לשבת שם שבת אחת כדי לעמד בכור המבחן, עבר לפני התבה בבית הכנסת הגדול שבעיר, והראה את פחו הגדול בחזנות, ואת בורותו הגדולה בנפח התפלה, עד שכלם שחקו על משבתו. לאחר השבת, שלחו אליו פנסי הקהלה בהוקרה, חבילה צורה. בטוח היה החזן כי חבילה שלי מעות אליו, אך להפתעתו גלה שם סדור 'קרבן מנחה' שבו מתפללות נשות ישראל, עם אותיות גדולות וברורות" ...

שמירת הלשון

לצאן קדושים

דבר הלכה:

גלוי דברים פְּרָטִיִּים

מזי שחברו גילה לו מידע פרטי על עסקיו או על עניני אישי אחר, אסור לו לגלות את הדבר לאַחֲרֵים. זאת גם אם הלה לא בקש ממנו לשמור את המידע בסוד. אם יגלה את הדברים לאחר, הוא יכול לגרם הפסד, מבוכה, בושה או כל נזק אחר לזה שנתן בו אמון. לעצמת זאת, אדם המספר את סודו בנוכחות שלושה אנשים או יותר, רשאים הם להניח שאותו אדם שלא חשש לספר את הסוד בנוכחותם, גם לא יהיה אכפת לו שיתגלה הדבר הלאה, ולכן מתר להם לספרו. כמובן שאם פאנתו מעמד בקש המספר במפורש שלא להעביר את המידע, אסור להם לגלות את הדבר, אף שגאמר בנוכחות שלושה אנשים.

מאת: הרב יצחק שניידר

זמירות לשבת

שמע בני מוסר אביך, ואף תשבו תורת אבך, תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת, לכל אדם ובכל עת, ובזה תנצל מן הכעס, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם: וכאשר תנצל מן הכעס, תעלה על לבך מדת הענוה, שהיא מדה טובה מכל המדות הטובות למען תצליח בכל דברך ותזכה לעולם הבא:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחר בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם: ה' לא נבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: אם לא שויתי ודומתי נפשי בגמול עלי אמו בגמול עלי נפשי:

שבתי וירושלם, את-ה', הלצי א-יתק ציון. כי-תק, ברחמי שערתי, ברוך ברוך בקרבך: וזכני לעד בני בני בני חכמים ונבונים. אוהבי ה'. וראי א-להים, אנשי אמת. ודע קדש בה' דבקים. ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים ובכל מלאכת עבודת הבורא:

אדרבה, תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניה, ואף יעלה בלבנו שום שנאה מאחר על חברו הליילה... ותתקן אותנו באהבה אריך כאשר גלוי וידוע לפניה שיהא הכל נחת רוח אריך... אמן פן יהי רצון: החנערי מעפר קומי, לבשי בגדי הפארתק עמו, על יד פן ישי בית הלהמי, קרבה אל נפשי נאלה. באי בשלום עפרת בעלה, גם בשמחה ובקבלה, תוך אמוני עם סגלה, בואי בלה בואי בלה: אנא בכת, גיולת ומנה, תתיר צרורתי: קבל רנת, עמך. שנבנו, שחרנו נורא: נא גבור, דורשי יתודך, ככתב שמרם: פרבם שחרם, רחמי צדקה, תמיד גמלם: חסין קדוש, פרב טובך, נהל ערתך: יתיר גאה, לעמך פנת, זוכרי קדשתך: שועתנו קבל, ושמע עקרתנו, יודע תעלימות:

לעילוי נשמת דוד אברגיל י"ל בן עזיזה הי"ו נלב"ע ז' תמוז התשפ"ד תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לעילוי נשמת מאיר שלמה שאער בן מאיר סעיד שאער ז"ל תנצב"ה

לעילוי נשמת: רחמים אקוי, סאלי (ישראל) מורי בת, יעקב יוסף, בניה ג'כלי, ברת סלימן, ברה בן סלביה קמילה סלונון פינטו, ושמעון הי"ו, בנימין, מליאנקר, יוחאי, אלקיים, וזאת, בן חנה הי"ו, אנוני רצון, בן חזל, הגט ורדה, קטורה, בת הזירה, שמועון חזן, בן אסתר, אליו, בן חיים, אברהם, בן חנינה, יעקב, בן קטלה, אליו, בן שרה, מנחם, יתודה צברי, בן שלום, וסרג'ה, מושכין שידר

בזשלי מאידים

פאנל 1: אולי במקום ללעג, תסתכל רגע? הם זדים!!!

פאנל 2: גם אני לא האמנתי בהתחלה, עד שראיתי כמו עיני!!!

פאנל 3: תסתכל בעצמך... הקברים זדים!!!

פאנל 4: הקברים זדים??? אולי הגיעה שעת תחית הפתים??? או יותר הגיוני: אולי לא שתיתם מספיק היום???

פאנל 5: אוי וי!!! הקברים זדים!!! מה זה צריך להיות??? מה?

פאנל 6: יכול להיות שפשיח כבר בא, ואנחנו לא ידענו???

פאנל 7: אולי הגיעה שעת תחית הפתים?

פאנל 8: זה לא יכול להיות... אמה שמעת את שופרו של משיח? לא...

פאנל 9: אפא'לה!!! הקבר נפתח!!!

פאנל 10: וחץ מזה, שהפתים יקומו לתחיה בארץ ישראל, לא פאן בחוץ לארץ... לא...

פאנל 11: א-א-ני ל-א מ-ב-ן מ-מה קו-קורה פ-פה...

שירים חסידים

ביותר, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתית. אתה בהרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצוותיך וקרבנתו מלבנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת. אתה תקום תרתם ציון כי עת להננה כי בא מועד.

אשר פרא ששון ושמחה תתן וכלה גילה רנה דיצה וקדוה אהבה ואהבה ושלום ורעות. אשרי העם שכבה לו, אשרי העם שה' אלקיו. אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו. אשריכם תלמודי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם

אכינו מלבנו, פתח שערי שמים לתפלתנו. אהללה אלקי ואשמחה בו, ואשמה תקותי בו. אהודנו כבוד עם קרובו, אלקי צורי אהסה בו. אור רע לצדיק וליושרי לב שמחה. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתו בבית ה' כל ימי חיי, להוות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. איהו טוב ה'.

אין באלקינו אין כארוננו, אין כמלבנו, אין כמושיענו. אין שום יאוש. איש את רעהו יעזרו ולא אחיו יאמר חזק, חזק חזק ונתחזק. אל תירא ישראל. אלה הקדוה לבי, הוספה נא ואל תהעלם. א-לי אמה ואורך אלקי אם אין אני לי, מי לי. ובשאיני לעצמי, מה אני. ואם לא עבשיו, אימתי.

- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

אפרים כהן	דליה כאדיה	טביחה	סעד	מיכאל בן	נמירה	משה סמואל	דניאל	מישאל	רתמים	דוד	אחרון פרץ	אחרון עזרי	רינה פורת	מסעוד
בן אסתר	בת נתנור	בת נוימה	בן בלה	יפה בת	בת חנה	בן רבקה	סמואל	מולקנדוב	בן אברהם	בן רוזה	בן מימה	בן עזרי	בת בתיה	בן איה
	וסאלם			ציפורה			בן רבקה	בן אסתר	יצחק פור					פאני בת רחל

תקציר: בעיננה, זוג חברים יהודים עוסקים במלאכתם בשעות הבקר. בדרךם עוברים הם ליד בית החיים. לפתע אחד מהם נרמז באימה, לדעתו ראה את המצבות זזות ממקומן! הם מחליטים להכנס כדי לבחון אם מדובר בדמיון פורה גרידא. אך לתדהמתם אכן המצבות זזות ורועדות. הם רואים את עלון העזרה וקוראים לו להצטרף אליהם בחקירתם לפשר התופעה המוזרה.

המשיך יבוא בע"ה

- דוד עזר: דאגה את מורד
- יחזקאל מנדא: מלך הנוער בחדוה
- שלום שרעבי: מנהיג ומקובל
- יעקב מרזב מסלתון: אביר מרות - חפזון
- מנחם יהודה אורטני: רבה של לוד
- יחיאל בוחבוט: רבה של קריית משה
- צבי יהודה קוק: ראש ישיבת מרכז הרב
- סעדיה בן יוסף: ממנהיגי ישיבת 'שורית'

שירים חסידים

הגיע זמן הגאולה.
 חדרו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו.
 הוא ינאל אותנו בקרוב ויקבץ
 נדחינו מארבע מנפות הארץ
 חברים כל ישראל ונאמר אמן.
 הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם
 בלבנו אהבתו ויראהו.
 הושיעה את עמך וברך את
 נחלתך ורעם ונשאם עד העולם.
 הכל יודוך והכל ישבחוך והכל
 יאמרו אין קדוש כה'.
 הנה אנכי שלח לך את אליהו
 הנביא לפני בוא יום ה' הגדול
 והנורא. והשיב לב אבות על
 פנים ולב פנים על אבותם.

ד
 דוד מלך ישראל חי וקיים.
 דע לפני מי אתה עומד לפני
 מלך מלכי המלכים. אתה
 יחיד וקטנה תיה הונה ויהיה.
 דעת קנית לא חסרת. דעת
 לא קנית מה קנית, זה מה
 שנאמר במערכת. דרא בית
 מולא בית דלא דה מה בית
 זה מה שנאמר במערכת.

ה
 ה' מלך ה' מלך ה' ימלך
 לעולם ועד.

ב
 נטע בתוכנו. הוא יפתח לבנו
 בתורתו, וישם בלבנו אהבתו
 ויראהו ולעשות רצונו ולעבדו
 בלבב שלם. למען לא ניגע
 לריוק, ולא נלד לכתלה.
 ברוך הנבר אשר יבטח בה'
 ותיה ה' מבטחו.

ה
 גם כי אלך בנאי צלמות לא
 אירא רע כי אתה עמדי שבטתי
 ומשענתך המה יתחבני

ב
 ביום שהוא יושר השיר הזה
 בארץ יהודה, עיר עז לנו
 ישועה וישת חומות וחל.
 בן בן אומר, הפך בה והפך
 בה, רכלא בה, ובה תחיו, וסוב
 ובלה בה, ומנה לא תועע שאין
 דך מדה טובה הימנה.
 ברוך (הוא) אליקנו שבראנו
 לכבודו, והכדילנו מן התועים,
 ונתן לנו תורת אמת, ותני עולם

- לעילוי נשמת ר' עמרם בן ששורית בן תמוז' ז"ל נלב"ע זח טבת ה'תש"פ תנצ"ה
- לעילוי נשמת ר' אליעזר מויז' בן רחל מסעודה ז"ל נלב"ע ל' שבט - תנצ"ה
- לעילוי נשמת ר' אהרן מרזב מסלתון ז"ל נלב"ע זח טבת ה'תש"פ תנצ"ה

- עומר בן רבקה אילנה בת לאה משכן שילדה
- יעקב בן יחזקאל מאיר
- שמועל בן עישה
- דליה בארי בת נרעים
- נועם אלימלך נשיא ז"ל בן נצה ה"ו
- רחל בת רבקה
- מורדכי בן ביה
- רבקה בת ומלוד
- עלנו בן ויזרו
- משה שפיג בן טפחה
- אליהו תורג'מן בן תמר
- אסתר פרידה בת יוספינה
- אסתר בת שפרה פוזיילוב
- רחל שרביט בת רבקה
- בינה (בת אל) בת מייט

ה"ר יעקב רוזננבוים
נפ"ל אגודת ישראל

ה"ר יצחק חזן
אב"ד חיפה

ה"ר יצחק חזן בוקובזה
רמ"ס של טיפלי - רב

ה"ר משה מרדכי שלומן
ב"מ ישיבת חסידי

ה"ר זבי מרתיה סימן טוב
ראש ישיבת אור התורה

ה"ר שלום ברנדר
ראש ישיבת 'שפיר'

ה"ר שמואל שמאי
מחבר ספר

מצטער רבי יוסף, אך לא נטל
להמשיך לתת לך מקום ואכל
בישיבה ללא תשלום...

תלמיד אחד כבר יושב במקומי...
אכן, ידעתי שיש בקוש גדול ללמוד בישיבה,
והעשרים משלמים כסף רב על כל מקום!

אלמדו כאן עד שיסתים
המספ שכתב. ואז, הקדוש
ברוך הוא יעזר הלאה!

אפשר ללמוד
גם בבית הכנסת הדיק...

זהו זה, המספ שכתב
נגמר. כעת הקדוש ברוך
הוא יעשה את חלקו...

קבר כמה חרשים שרבי יוסף
קארן התום הצעיר לומד תורה בבית
הכנסת העתיק, המזוהה. הוא נראה מאשר
עם דברי התורה הקדומים ללב...

שידורים חסידיים

בי ארץ ימים ושנות חיים
ושלום ויוסף לך.
מי את כל הארץ אשר אתה
ראה לך אתגנה וליועד עד
עולם, לך אתן את הארץ הזאת.
וברך כל מיני תבואות לטובה
ותן ברכה על פני האדמה.
כי אתה הוא מלך מלכי
המלכים, מלכותו נצח, נוראותיו
שיוהו, ספרו עזו, פארוהו צבאו,
קדשוהו, רוממוהו, רון שיר
ושבחה, תוקף התולדות תפארתו.

מאהל הנמכתה בדרך
מעלה: מראה כהו.
בכרקים היוצאים מויו
החיות: מראה כהו.
בגדל גרילים בארבע
קצוות: מראה כהו.
בדמות הקשת בתוך
הענן: מראה כהו.
אמת מה נהדר היה להן
גדול, כבאתו מבית קדשי
הקדשים בשלום בלי פגע.

ירושלים אורה של עולם...
ומי הוא אורה של ירושלים?
הקדוש ברוך הוא,
ושיש עליך א-להיך,
כמשוש חתן על בלה.
ישמחו השמים ותגל הארץ,
קצוות: מראה כהו.
ישראל בטח בה, עזרם
ומגנם הוא.
אנהנו מאמינים בני מאמינים,
ואין לנו על מי להשען,
אלא על אבינו שבשמים.

ותים עלינו ועל כל ישראל,
ואמרו אמן.
יהי הדרש הנה. כבואת אבי
הזהר, וישמע בבית זה.
קול ששון וקול שמחה.
ידו זה הסדו ונפלאותיו לבני
אדם. כי השביע נפש שקקה,
ונפש רעבה מלא טוב.
ותד יתה, בולם קדושה
לך ישלשו.
ימים על ימי מלך תוסף
שנותיו כמו רד ורד.
וערב נא שיתי עליך,
כי נפשי תערג אליך.

ובנה המקדש, עיר ציון המלא,
ושם נשיר שיר חדש, וברננה
נעלה.
ברוך ה' מציון, וראה בטוב
ירושלים כל ימי חייך. וראה
בנים לבניך, שלום על ישראל.
והא רעוא קרמך ותפתח לבאי
פאריותך ותיהב לי בנין
דכרין דעברין רעותך.
ותשלום משאלין דלבאי,
ולבא דכל עמך ישראל
לטב ולחיון ולשלום אמן.
יהא שלמא רבא מן שמאי,

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת
ר' מרדכי נאמן
בן חנה נורו חי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

תקציר: הבחור המתמיד והשקדן, יוסף ממשיך לגדל בתורה בישיבה הגדולה בקהיר. יום אחד, באמצע למודו, מועקים אותו בבקלות לביתו, לראות את אביו החולה. אביו בחלשתו מכרר על שזכה לבן כמותו, אומר "שמע ישראל" ומפקיד את רוחו ביד יוצרו. עם תם ימי השבעה, יוסף מטרר שמא תטל עליו פרנסת הבית ולא יוכל לעסק בתורה כל היום.

דודו עזב לדואה את מודו

אהה! זה בודאי בקשר לדודי רבי יצחק! מה שלומו?

ערב טוב!

מודה אני לפניה, מלך די וקום!

לרבי יוסף אחי תיקר. הצטערתי כאד לשמע על השקר שפקד אתכם, ובכנן ירושלים נגחם. שלחתי כסף עבור קיום בני המושפחה למישך שנה. אך ברצוני שתבוא ותצטרף ליושיבה שלי בקושטא, בה תוכל להמשיך לשגשג בתורה!

הבטיח לי המלך להביא לידיעה

הנה דודי החשוב עומד על המזח ומחכה לי!

רבי יוסף לא הרגו לידיעה

שוב אני על אניה. כמה שנים עברו מאז שהגעתי לכאן מליסבון?... אקוה שלא אצטרך להטלטל עוד. אך תודה לה' על הכל!

שירים חסידים

מי ותן לי אבר כיונה
אעופה ואשכנה.
מי ותן מציון ישועה
ישראל בשוה' שבות
עמו וגל יעקב ישמה
ישראל.
ממקומך מלבנו תופיע
מצוה גרולה להיות
בשמותה תמיד.
מקומי מעפר דל
מאשפת ירים אביון.
משה אמת ותורתו
אמת.

לא תבושי ולא תכלמי
מה תשתוהו ומה תתמי,
כך יחסו עני עמו, ונבנתה
עיר על תלה.
לב סהור ברא לי אלקים
ורוח נבון תרש בקרבי.
לבנימין אמר דוד ה'
ישכן לביתו עליו.

מה אהבתי ותרקתי, כל
היום היא שיתתי.
מתרת ה' אלקינו ושמע
בתרי והקדתי.

כל העולם כלו גשר צר מאד,
והעקר שלא יפחד כלל.
כל ישראל יש להם חלק לעולם
הבא.
כל מה שעושה ה' הכל טובה.
כל מי שעוסקים בצרכי צבור
באמונה, הקדוש ברוך הוא
ישלם שכרם.
כלם אהובים, כלם כרוזים, כלם
גבורים, כלם קדושים.
כשם שאני רוקד בנגדך ואיני
יכול לנגוע בך, כך לא יוכלו כל
אויבי לנגוע בי לרעה.

כי מראש צרים אראנו
ומנבעות אשורנו הן עם
לברד ושפן ובגזים לא
ותחשב.
כי נחם ה' ציון, נחם כל
תרבותיה, וישם מרחבה בעדן,
וערבתה כגן ה'.
ששון ושמחה ימצא בה,
תודה וקול זמרה.
ביצד מרדך לפני הכלה,
כלה נאה וחסודה.

כי תרביית טובות אלי,
כי הגדלת סודך עלי.
ומה אשיב לך והכל ששך,
לך שמים אך ארץ לך.
ואנחנו עמך וצאנך,
ותפצים לעשות רצונך.
כי לא ימש ה' עמו
ותחלתו לא יעזב.
כי מציון תצא תורה
ודבר ה' מירושלים.

להצללת יעל בת רחל
ויצחק בן קוננשה נורית הי"ו
שיבו לבנות מברא מדי לדים
ולראית בזיפתם מדרה.

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

זיווג הגון
לדויטל בת בתיה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

דוד של קיימא
ללדון בן בתיה הי"ו
ואסנת בת מיכל מרינה הי"ו

אסתר אילון	יבא פדידה	בר אסתר	חיים בן	אלישבע שלמה	בן אלישבע	משה	אוריאל בן	אסנת וגדליה	שמעון בן	זוהרה רינה	בת תמו	רפאל נתן	בן שושנה	צבי ושרה	שמואל בן	נורית בת	מנסור תבני	ויקטוריה	אברהם בת	דורה	אליהו נלב	בן הניה	מיסה בת	זרבה	יצחק בן	רמנים בניתי	שרה נתניה	בת חנה מרים	מרדכי	לוי בן מרים	יעקב	רות בת	צפורה
------------	-----------	---------	---------	-------------	-----------	-----	-----------	-------------	----------	------------	--------	----------	----------	----------	----------	----------	------------	----------	----------	------	-----------	---------	---------	------	---------	-------------	-----------	-------------	-------	-------------	------	--------	-------

רוח ה' נתיחם בען דם וכל בני ישראל החשובים עינם בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.נ.צ.ב.ה.

ביצור המוגפה השוהדה

שירי יום

עמודי מהרי יונה, והתקיני כלי. ונכנס לתוך גנה, בתמר העלי. ונאחזה בסנסניו, ופריו האכלי: ומתרי עדי ערדי, שני תורים עלי לתוך. ונאחזה בס ליל יפך, תני נזמד עלי אפך. ועגיל התני:

סני יונה ושמעני, בכבוד נגני. ופנתי זמרי רני, בשיר התבונני. ומתרי ואל תפני, לדרך שומני: קחי צידה ונסעה, ונחעדן ונשבעה. ונשתה מעינות דעה, ונשירה עלי נבל. וזמר התני:

שמע הא-ל ענני בתפלה, בעת אקרא בשיר דוד תהלה: לפנד אני נחשב כאין, ותוש קמן קרמני תחלה: מאד תרד לכבי גם ותלה, בגלותי אני אמה שפלה: הלא בכיין אשר שירו משלים, ויור תומ"ק אני קל מנמלה:

ומרות מננה ארין שמענו, כבי צדיק במורתה וימה: ושרים הולכים תמיד בישה, נקיים הם בלי עון ואשמה: שמועתם לטוב כלם ברורים, ולתם נקספה נפשי פתימה: צרי געך שלח לנו וידרי, בציון גשמתה גבר ועלמה:

אדון הכל מתיה כל נשמה, וצו חסדו לכת נדיב חכמה: לבושה מענן תאר וקרן, ומשפעת עלי כל האדמה: שאון גלי גבול ומים תעורר, ועם רודה בצלו נעלמה: פתח בעלת שבטינו הנחלה, ומעלתה מתרתה ורמה:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמות: רחל בת קנו, יוסף חיים, רפאל בן ז'ל בן אליהו, עידן ותני תרד, וסניגית ה"ו, יוסף יצחק, בן לאה, מאיר, ברזילי בן מרים, יונה בת סאלם, שרה בת אברהם, אליצור בן שרה, יוסף יצחק, בן לאה, יצחק, שטרית בן מסעודה, ואסינה, בת מסעודה וגברי, ריינונד, רותמה בת גרציה, רחל בת קנו, יוסף חיים, רפאל בן ז'ל בן אליהו, עידן ותני תרד, וסניגית ה"ו, יוסף יצחק, בן לאה, מאיר, ברזילי בן מרים, יונה בת סאלם, שרה בת אברהם, אליצור בן שרה, יוסף יצחק, בן לאה, יצחק, שטרית בן מסעודה, ואסינה, בת מסעודה וגברי, ריינונד, רותמה בת גרציה, רחל בת קנו, יוסף חיים, רפאל בן ז'ל בן אליהו, עידן ותני תרד, וסניגית ה"ו.

תק צמר: בשעה טובה, נערכת הברית לבן הנולד לסנדר ויקרא שמו בישראל - מאניש. בסנדקאות נובד הפרנס משה. בסעודת הברית, מתוך שכרות, מציע הפרנס את בתו כשדורך לרר הנולד. סנדר מסכים בהתלהבות, והם עושים תקיעת כף. לאחר כמה שנים, מאניש הצעיר חוזר עם פתק יאוש ממחנכו בתלמוד תורה...

המשיך יבוא בני"ה

שירי תימן

אשאל אלקי יגאלה שבויים, יאסף זרויים: בוכות מבנה אב המון זנויים, וזכו לתיויים: עת יקראו בשמו יהו ענויים, כי הם רצויים: בוכות אשר גלה לגתרים, הוליד נקיים: ארבע דגלים הלכו גאולים, תנו כאליים: אל המסרה אותם ביד בזויים, יהיו קנויים: אתה אשר תביס אלי עניים, שומר פתאים: נעלה לארצנו בשר וזמרת, וברון ותררה: בוכות אשר נקרא שמה גברית, וסבה ושרה: ובנה אשר שמע בקול גבורה, נעקד כפרה: וכלל בני יעקב שהם דויים, כלם רחויים:

ובשש נפנים סביבים, עפים בעת ותגלגלו: יענו בקול שירים ערבים, וחר באותות נגללו: שמרי ויחיתי נגללו: זכי וגופי ושמחה: קשרי בלבי אהבתו, בשמו לבדו ובמחה: מוחן גברת רעותו, אור לשרידים ורחמה: וימלאה בורות נגבים, גשמי ברכה יוללו:

אם נגעלו דלתי נרבים, דלתי מרום לא נגעלו: א-ל חי מרום על קרובים, כלם כרוחו יעלו: כי הם אלי כסאו קרובים, יורו שמו ויהללו: חיות שהם רצוא ושבים, מיום בריאה נכללו: גלגל ואופן רועשים, מודים שמו ומקדשים, מזיו כבודו יובשים:

ישקף אלקים ממעון קדשו נדך, כל שונאי עמו כתרף עין: הנה יי קם ונצב על אנך, וישקם כלום רעל, אבל לא יין: וימחרו כם מלאכי משחית ליה, אותם בחצי י-ה, ובכלי יין: סורר ראי ציון בנחמת נך, עת כאשר יהיה לבשר קין: פלטי קרא יום אשפת תרבי ואך, כם כל יפה מראך ותמדת עין:

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לעילוי נשמות: מסעוד אשר לוטאי בן מסעודה ושמואל רובינה בת אברהם בן שרה ומשפחת פרתה שנתה בת אורן שנתה בן גלוריה גאולה מותיתו בן מנלה ומנחם מנדל אדיסה בת ארסאו

המלך שלומאי ראש וראשון

ובכו, שלמים ונבדלים! בראוני להבחר את הפללים: הפחרות תמקם בשטח הפתוח מפאן ואילך, בו פרושים מכשולים רבים. את חלקם אפסם יכולים לראות, ואת האחרים אפסם תגלו בבא במקום. כל אחד מקם, יכל להשתמש בכל הפלים העומדים לרשותו. אולם אל אזור הפחרות לא תרשעו להפס עם המללים שלכם. הם ימצינו לכם פאן, אפאי ביחד.

שוב אנתו צריכים להתמודד לבד???

אני שומא להתקס מאביערו!

את קו הפסים אינכם יכולים לראות מפאן, אכל הוא נמצא אי שם. הראשון שגיע אל קו הפסים, הוא המצאח, וממצאח הוא המידד שירשעה להתקדם ולתקשר מפאן ואילך! כל שאר הפללים, ישונו על עקבותיהם וחספשו לעצמם דרך אחרת!

אוי ואבוי... רק לא למקשרי לשוטט... אנתו חביבים לצאח!

וכעת, מתקונו: בעוד רגע אנתע פתוצרת, וזה יהיה הרגע בו תוכלו לצאת לדרךכם!

אני רק מפציר בכם לנהג בהתיבות, ביערות ובטוב לב, בדייק פפי לשמלה שלומאי יהיה מצפה מקם!

זכרו, פי הוא עוקב אחרכם בכל רגע!

שירי יום

נתת כסוד תורה ומצות קנתה שלמות וגם שם טוב לשלכי הרחבה: יום תבספה לחזור תסובב נלגלי בין מלאכי דגל מטמרון שר צבא ודוי דברים קבלה ו-ה יוצרי עבדך בעת רצון לחיים תתקבה: ספק לטוולי תזמן לי כטוב גם תאפן והבי ושועי תקשבה פודה ומציל לעניים בואבים חון על ילודי משתא בפתחך וסבכה:

מי נשקני מנשקות אהבה בגוה דחר מלך גבולי נסבה שחר והנה כא ידיה נפשי בתן ותתקמה נפשי למולו קרבה לולי העירני בהמלה לעמד נתפרדה מני וגופי עובה מה זה יחידתי מזני תרכסי ואני גויתי בחסדך נצבה בינו שריתי הזמן התתברות הנוף והנפש ביום ששנבה

ש-די אמר נא די לגלותנו חוסה וקבץ את פלישתנו מי הוא אשר יגאל ואת מי נשאלה ולמי יהא משפט גאלתנו ו-ה, כי לך נחיל לבר, ולישעך אתה גאונו ותפארתנו דודי שלח גואל לקבץ עמך ותקע בשופר רב לחרותנו ובנה בקרוב קרשך החרב חרש ששוננו ושמתנו יודו לך עמים וגם ישתחו ושבה ורב כבוד לך יהנו דלתי רצונך תפתחה לנו, וגם תאיר רבב תסדך אפלתנו

קומה ארון עולם ואי ועו אנש קבל רצונ את תפלתנו טוב יום ההסתופף בהיכל קרשך לשפוך לפנדק זמירותינו נודה לך שירים עלי כנור ותף ונזמרה לך על גאלתנו אתה ארון עולם ואין עוד בלתך אשאלך תרפא למבאוכנו נעלה לתר ציון מקום תפארך נובח לפנדק וביותינו וחדר, השיכנו ונשובה לך אל יתרה אפק, תמול עלינו

- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לעילוי נשמות:

תקציר: אביעזר מסביר כי ודאי החלטותיו של המלך תמיד לטובת שליחיו, ולא נתן להשוות בין שליחיו ומשימותיהם. בהמשך הדרך החבורה מבחינה מרחוק כמו שנראה כמו אספת שליחים. לכשהם מתקרבים הם מגלים שמדובר בתחרות שליחים.

דודו עיזב
דודו את מוהר

רבי
חזקיהו הכהן רבין
הרב יצחק יואלד סמיון

רבי
יהודה בני שמחון
הרב מרדכי אריה מוסקו

רבי
יצחק סבאג
סמכסי מוסקו

רבי
סאלם שגארי
סמכסי תימן

רבי
סעיד חדאד
סמכסי תוניס

רבי
שלוש נגד
רבה של חדר השחר

רבי
שלימה טובים
רבי של ירוש

המשווח יבוא בש"ה

ושוב נעושת בדרכים???

אני נמשווח להקדים
אל מעד בדרך שליט...
הדרך... אני רואה שהפירוד
כבר מתפלל לתקיעת המצופה
המבשרת את תחילת הפשרות!!!

אם לא תצאו, אני נשוב על
עקבותי ונחפש לעצמנו דרך
אחרת...

גשו אל סו הממללה, ילדים...
הפלי יהיה בסדרו אל דאגתו!!!

ומה אם לא נצא???

רק שאלה אחרונה, אביעזר...

אם לא נצא,
אנחנו תתאכזב???

בפרוזה, שאלתיאל...

אני אתאכזב, ילדים, אם אנשמע שלא עשיתם פמיטב וכלתכם...
אכל אני אתאכזב במיוחד, אם אנשמע שלא נהגתם בדרך בה המלך
שילומאי היה מצפה שתנהגו! בכל מקרה אחר, הנעושה היה: לא.
אני לא אתאכזב. אם פעלו פמיטב וכלתכם, ותשפדלו בהקנות לצאת -
אנחה גאה בכס!!!

ורגע לאחר מכן...

אנחנו נשפדלו, אביעזר...

אנחנו נשפדלו, ונצליחו!!!
וקעת, הודדדד!!!

שירי תימן

חוס א-לתי ממעונך על תבצלת שרונוך
יעבר עלי רצונך כאשר עבר חינוך.
שגבני מודוני כי לך לבי ועיני
הלעולמים עוני יעמד ביני ובינך.
דוד מוחה אויב מעקש כי לנגדי הוא למוקש
ועדי מתי אבקש אותך עמי ואינך.
את קרובי מקרובים גם סביבך שכיבים
דר כנפני הקרובים הפרושים על ארונך.
ידך תנחה פוזרים בעבור חסד נעורים
העברתני לזרים ואני כנת ימינך.
גדע קרן מעני בעבור שמך וי
נואלי לנאל המוני רום והשקף ממעונך.

בתי מבחר מקומות היכלי שן הפנימות
ועלי מתוך תחומות ושמי תמה לקולי.
נעלה הר העברים נשכבה יחד חברים
מכלי מגע בשרים עם וייטב לך וגם לי.
עין פרי הרר בגני ועסוסי שם ויני
קבלי מתוך ימיני כוס אשר נמזג בחר לי.
מבאר שבע צאי לך ונחתי וישוף ושלך
וחכמי ביני בשלך מימין אל תשמאלי.
רחצי סנוף הסירי עת עלות שער הצרי
קדשי את העשירי גם תני תלה ואכלי.
מעדנים המתוקים תחלקו שלש חלקים
זה בזה המה ארוקים סוד מבסה הוא ופלי.

ספרי תמה תימה ספרי נגיל בתימה
בת מלכים החכמה אן מקומך ספרי לי.
ענתה יונה סעודה לי בפלטרין עליה
ואני תוך לב אגיה כפי עושה מעיילי.
דלני יא צאה תיא רדני פאנא גביא
ואפהם אפהם לא תעיא אין טרוק אמלך כלילי.
יא מסמא לב אליאלבאב ואפתחי יא צנה אלבאב
אן פי אלבסתאן אמיאב דא ברום דא שקה תאלי.
הרשות באמת נתונה לך שלומת ההתנה
אל יסיתך צר ממנה בת ואלי ישיג גבולי.

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999	להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999	להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999	להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999	להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
---	---	---	---	---

פרי אורי ז"ל בן מרים שרה תתי	אלי אליה בן שמחה ואברהם	אלי כהן בן שושנה	ישראל בן גנרה	אביתר שלום ברוך ז"ל בן נתנה מ"ו	שרית ז"ל בת רבקה שנת	ברדה בת סולטן ברק בן סיגל	אמנון יחזקוב בן מזל	אלין חי שלום בן שלמה חי וסיגנית	שרה בת תמרה	סבטלנה מטייב בת רוניה	עוזיאל בן שרה	שמונה ז"ל בת עליזה	ברכה בת שרה
------------------------------------	-------------------------------	---------------------	------------------	---------------------------------------	----------------------------	---------------------------------	---------------------------	---------------------------------------	----------------	-----------------------------	------------------	-----------------------	----------------

סיפורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השינה

לשמת מפל הלב עם חברך

צוויצא
שבת

פשוטו לרכב, התלמיד לא הצליח לקבש את סבלנותו: "אינני מבין... של מי הייתה התנהגות הזו, שבשבילה עזב הרב אספת רבנים דחופה?"

ענה רבי משה ואמר: "אספר לך. כמה זמים קדם נקשה הנערה על דלתי. מיד פרצה בככי וספרה שהיא בת למשפחה עניה מירושלים. לאחר מאמץ רב, שדךה לבחור המתגורר בארצות הברית, ונקבע שהתנהגותם תקינים שם. בני משפחתה נסו להשיג כסף לטיסות, אבל היה בידם לרכוש רק כרטיס טיסה אחד - לכלה בלבד. "אני כאן לבד" ! בכתה הנערה, "איך תראה חתנתי? איזו מין פלה זו שאין אף קרוב משפחה בתחנתה? ואולי יואיל הרב להגיע לשמחת חתנתי? והרי כל ישראל קרובים. בבקשה יציג הרב את עצמו כקרוב משפחתי, וזה יכסה על חסרונם של כל קרובי המשפחה", בקשה.

"בדואי, אשמת לבוא!" הגיב הרב במאור פנים, ורשם לפניו את התאריך ושם האולם. והפלה יצאה מביתו עליוה וצוהלת.

חנה רבי משה והמשיך: "הלא תבין, תלמיד יקר: אחרי התנהגות הפלה תשמע שהייתי והשתתפתי, ובדואי תשמח. אבל עד אז, לאורך שעות התנהגות, יעיק עליה לבה, וברגעיה השמחים ביותר תטריד אותה השאלה אם אכן באתי והאם גרמתי לה להראות חשוכה בפני משפחת החתן. לכן חרגתי ממנהגי וקראתי לה, כדי שתדע שהייתי ותוכל להיות רגועה."

ומה אנחנו לומדים מאן, ילדים יקרים? כלנו עסוקים וצריכים להספיק הרבה דברים. אבל ברגע שנקנס לשמחה של חבר, של יהודי אחר, נקנס לשמחה עם כל הגוף, ונשתתף באמת עם כל הלב ברגעים השמחים! נרקד עם כל העצמה בשמחת חברים, כי רק כך אנו באמת שתפים מלאים ומאחדים!

ועכשו כלנו: יד ימין על העינים ובניחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים יקרים! חבל להפריד משבת, נכון? האם הייתה היום שמחה כלשהי בבית הקנסת? עליה לתורה של חתן, בר מצוה, ברית או זכר הבת? האם שמחתם אתם מפל הלב? בואו ונשמע ספור:

רבי משה פינשטיין, רבי אהרן קוטלר ורבי יצחק קמיניצקי זצ"ל ישובו שעה ארצה ודנו בשאלות קשות שחכו למענה. לפתע, בעצומה של הישיבה, בקש רבי משה את סליחתם של חבריו ואמר שיש לו חתנה חשוכה שהוא חייב ללכת אליה, ולכן לא יוכל להמשיך בדין. הוא מהר לרכבו של תלמידו שהמתין לו, ובקש להגיע לאולם פלוני. התלמיד הפתע: "האם יש לרבנו שמחה משפחתית? התענין. "לא של משפחה", ענה רבי משה בפשטות, והתלמיד חשב שמדובר בשמחה של אחד ממקורביו. הרי במקרים רבים היה רבי משה יוצא לחתנות: נכנס, מאחל מזל טוב, ויוצא. לפעמים אפילו לכמה חתנות בלילה אחד.

כשהגיעו לאולם, ההתרגשות בו הייתה רבה. פוסק הדור הגיע! כלם באו לפתח האולם, להתברך מפיו של רבי משה. גם אבי החתן הגיע מיד וקבל אותו בכבוד מלכים. רבי משה לחץ את ידיו בכרכת 'מזל טוב' לבכית, והסביר בקצרה שהגיע מצד הפלה. "זכיתם באוצר יקר מאוד, פלה נאה וחסודה, דעו להעריכה", אמר למחתן בחייו רחב, תוף התנצלות על שאחר לבוא, בשל אספת רבנים דחופה.

שלא כמנהגו, התעכב רבי משה זמן רב באולם ולחץ ידיים לתור ארץ של אנשים שפאו להתברך מפיו. אחר כך קם ורקד עם החתן בהתלהבות, כשכל הקהל מצטרף למעגלים השמחים. לבסוף, נפרד רבי משה מהחתן באחולים לבביים. רגע לפני שיצא, בקש שיקראו גם לכלה וברך גם אותה מקרב הלב, ואף התנצל על האחרון בהגעה לשמחתה. הוא הוסיף ואמר שמשפחת החתן היא משפחה לתפארת, והפלה שמחה מאוד.

בגראה שזה היה מישהו אחר

ריוס
ראשון

אם לא נמצא עמו מישהו שיוכל לענות 'אמן' על הברכה, מכין שזו מעלה גדולה מאוד.

פעם אחת, ישב רבי חיים ועסק בתורה עד לשעת לילה מאחרת, וכשסיים ללמד היה צמא מאוד. אולם הוא לא היה יכול לשותות, כי לא היה מי שיענה 'אמן' על הברכה! כל בני הבית כבר היו ישנים והוא לא רצה להעיר אותם ולגזל את שנתם.

לילה טוב, ילדים יקרים! מה שלומכם? האם עניתם היום 'אמן' לברכות? ישר כח! זה דבר חשוב מאוד. אך האם גם זכרתם למצא מישהו שיענה לכם 'אמן' על הברכות שלכם? בואו ונשמע ספור על כך: רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל היה נוהג שלא לברך ברפת 'שהכל נהיה בדרך'.

דינה שמע

בין דבור בין במעשה. בין בגלגול זה בין בגלגול אחר רכל בר ישראל ולא יענש שום אדם בסבלי. יהו רצון מפניך יי א-דחי וא-דחי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שהטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אכל לא על ידי יסורי ודואים רעים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, יי צורי וגאלי.

ברוך אתה יי א-דחינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. יהו רצון מלפניך יי א-דחי וא-דחי אבותי, שתשביני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ואם תרגילני לדבר עברה. ואם תביאני לידי חטא ולא ניסיון ולא לידי בוזין. וישלטי בי יצר הטוב ולא ישלטי בי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע ומחוקאים רעים ולא יבהילוני חלומות רעים והרהורים רעים ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישון המות.

ברוך אתה יי ומאיר עולמם כלו בכבודו:

ילדים יקרים, בואו ונאמר תודה רבה לה' יתברך

על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום ובכל יום ויום:

מזמור לתודה הריעו ליי כל הארץ: עבדו את יי בשמחה באו לפני ברננה: דעו כי יי הוא א-להים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאמרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלת הודו לו ברכו שמו: כי טוב יי לעולם חסדו ועד דר ודר אמנותו:

לשם יהוד קראש ברוך הוא ושכנתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, יתחדא שם אות יי ואות ה' בשם אות ו' ואות ה' ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני מקבל עלי א-דהוהו יתברך ואתחתו ויראתו, והריני ירא ממנו בגין דאיהו רב ושלטי על כלא. וכלא קמיה כלא. והריני ממליכו על כל אבר ואבר וגיד וגיד מרמ"ח אברים ושם"ה גידים של גופי נפשי, רוחי ונשמתי מלכות גמורה ושקמה, והריני עבד לשם יתברך. והוא גרמתי וכוני לעבדו בלבב שלם ונפש פחה. אמן פן יהו רצון:

- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבונו של עולם הריני מודה וסולח לכל מי שהכניס והקניט אותי או שחטא כנגדי. בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנסי בין ברגזו בין בשוגג בין במזיד

צמאנו ה'ך והתגבר. ולפתע, בשעה שתיים בלילה, הוא שומע דפיקות בדלת. אחד מהבחורים שלמדו בשיבה נכנס, ובקש רשות לשאל שאלה בלמוד. רבי חיים בקש ממנו להמתין מעט, עד שיכרך ויורה את צמאנו. רבי חיים ברח ושתה, והתלמיד ענה אמן. אז התפנה הרב להקשיב לשאלתו של תלמידו, ולהשיב לו תשובה עליה. למחרת בבקר, כשרבי חיים הגיע לשיבה, הוא פגש את הבחור שהיה אצלו בלילה, ואמר לו: "דע לך כי מה שענית לי בלילה על שאלתך היא רק תשובה אחת לשאלה ששאלת. כעת אענה לך תשובה מעמיקה יותר", והוא רצה להתחיל לומר לו את התשובה הנוספת. אלא שהתלמיד מהר לתקן: "רבי, אני לא הייתי אצלכם בלילה לשאל שאלה. פנראה שהיה זה מישהו אחר".

רבי חיים התפלא ושאל: "אתמול בשעה שתיים בלילה, לא היית אצלי לשאל שאלה?" "לא!" ענה התלמיד, "אתמול בשתיים בלילה ישנתי שנה עמקה". כך התברר שרבי חיים זכה כנראה לגלוי אליהו! אליהו הנביא התגלה אליו בדמותו של בחור הישיבה, כדי שיהיה מי שיענה אמן על ברכתו, והוא יוכל לשנות מים ולהרוות את צמאנו!

שמעתם, ילדים חביבים? כמה חשוב שיהיה מי שיענה לנו 'אמן' על הברכה. אמנם לא צריך להשאיר צמאים ולהצטער כשאין מי שיענה לנו 'אמן'. אבל כשאנחנו עם החברים או המשפחה, בודאי נוכל לזכות למעלה הגדולה! בך נזכר תמיד את א-ל מלך נאמן, והוא ישמר אותנו כל הזמן! ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

מהי דרך ישרה

יום שישי

כדי למנע מריבות, בקשו חכמים לקבע מי רשאי להשקות תחלה. אולם לשני חכמים גדולים - רב ושמואל, היו דעות שונות: שמואל אמר שהשדות העליונים יקבלו קדם והמים יורו אמר שהנמוכים יקבלו קדם. לשניהם היו טענות צודקות, ולכן לא הכריעו בדבר והשאירו לבעלי השדות להסדר ביניהם לפי כוחם.

רב שימי הבין שיח הרבה זמן עד שיגיע תורו של השדה תורו לאבי, שהיה באמצע. ואם כך, כיצד יספיק ללמד בלילה? התחכם והלך לבעלי השדות העליונים ואמר להם לפי דברי רב: "השדות הנמוכים יקבלו מים תחלה". אחר כך הלך לבעלי השדות הנמוכים ואמר להם כדברי שמואל: "השדות העליונים יקבלו מים תחלה, ועליכם לחכות!" הוא סקר את הנהר בקצה שדהו של אבי עד שהספיק להשקות את השדה, ואז פתח ונתן למים לזרום כדרךכם. כך גמר את העבודה מקדם והיה יכול לבוא ללמד בלילה. בטוח היה רב שימי שמתר לנהוג כך, מפני שחשב שגם בעלי השדות האמצעיים רשאים להתגבר על האחרים ולהיות הראשונים להשקות.

אבל לא כך חשב אבי: "דעתי היא שרב ושמואל התכוננו רק לבעלי השדות העליונים והתתונים, ולא לאמצעיים. לכן אני רוצה להנות ממעשה זה". אבי התנהג לפנים משורת הדין, ולא אכל כל אותה השנה מתנובת השדה שהשקה בדרך שלא היתה ישרה בעיניו! אתם רואים, ילדים צדיקים? אבי מלמד אותנו כמה חשוב לנהוג תמיד בישר, לא לרמות או לקחת מה שאינו שלנו בדרך לא טובה. נזהר תמיד להיות ישרים, ובכך נצוה נחת רוח לה' יתברך! ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים יקרים! כמה טוב ששוב הגיע הערב, ונוכל לשמע ספור מרתק! והפעם - ולמדו אותנו חכמים עד כמה חשוב להתנהג בישר: לפני הרבה שנים חי חכם אחד, מגדולי חכמי בבל, ושמו - אביי. תלמידים רבים בקשו ללמד אצלו, וביניהם היה גם רב שימי בר אשי. לרב שימי לא הספיקו השעורים ששמע יחד עם יתר התלמידים, ולכן בא לאביי ובקש: "קבע לי זמן ללמוד נוסף".

ברצון היה אביי ממלא בקשתו זו, אבל לא היה יכול לעשות זאת. מחסר זמן. עני היה והיה עליו לעבד בעצמו בשדה כדי להתפרנס. ענה לו לרב שימי: "אני יכול. לא נשאר לי פנאי ביום, כי עלי גם ללמד בעצמי, ולא רק ללמד, ובלילה עלי להשקות את השדה שלי". ענה רב שימי: "אני מוכן להשקות ביום במקום הרב, ואז יוכל הרב ללמד אותי בלילה". "טוב ויפה!" הסכים אביי, והסביר לרב שימי איפה נמצא השדה ויציד יש להשקות.

רב שימי דע שאין זו מלאכה קלה. שדות רבים היו לאורך שפת הנהר, ואת כלם היו צריכים להשקות ממי הנהר. איך היו עושים זאת? היו חופרים תעלות מהנהר לשדות, ממלאים בורות במים ומהם היו משקים. כאשר לא היו מים רבים בנהר, התעלות לא התמלאו. אז היה צריך לסגור תחלה את התעלות שהובילו לשדות הנמוכים והרחוקים, עד שהשדות העליונים והקרובים קבלו מספיק מים. בעלי השדות הנמוכים היו צריכים לחכות עד ששוב פתחו את הסכרים, והמים התחילו לזרום במדרון. ואם קבלו השדות הנמוכים קדם, היה על בעלי השדות העליונים לחכות.

על המיטה

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בכחש) ברנה, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם כם בשבתך בביתך ובקחתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתת

מטר ארצכם בעת יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתת עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם: והרה אף יי ככם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר כם בשבתך בביתך ובקחתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ:

מסכתו 73

הם ספרו לחכם איך הצביע האלם על הגגות והצריפים. שאל פתחיה: "האם יש מקום הנקרא גגות-צריפים או צריפים-גגות? נענע האלם בראשו בשמחה על שהבין החכם את כוונתו. אכן היה מקום רחוק הנקרא גגות-צריפים! מיד הלכו לשם שלוחי בית הדין, ובאמת, האכרים בגגות-צריפים הצליחו להציל את שדותיהם מידי האויב, והשעורה הבשילה ונשארה שלמה. חששו האכרים שמישהו שאיננו נאמן יגלה את סודם לאויבים, ולכן שלחו את האלם להודיע על השעורים, כי ידעו שרק החכמים יבינו את סימניו. כך יכלו לקצר את העמר ולהקריבו בבית המקדש במועד הנכון.

באותה השנה גם לא נמצאה חטא בשביל שני הלחמים שהיו צריכים להביא בחג השבועות, כי גם את שדות החטא שרפו האויבים. גם הפעם הופיע האיש האלם והראה להם סימנים: יד אחת שם על עינו ואת האחרת על חר המנעול שבו מכניסים את הברית, כדי לסכר (לסגור) את הדלת.

התפלאו האנשים: "מה בא האלם לרמז לנו? אולי גם הפעם יבין החכם פתחיה את הסימנים האלה?" מיד הביאו אותו אל החכם. ראה פתחיה את סימניו ושאל: "אולי יש מקום שנקרא עין-סוכר או סוכר-עין?" אז נזכרו שאכן יש מקום הנקרא בקעת עין-סוכר! שלחו לשם ומצאו שאנשי עין-סוכר גם הם הצליחו להציל את שדותיהם והיתה להם חטא! כך יכלו להפר גם הפעם את עצת הרשעים שבקשו לבטל את עבודת בית המקדש והביאו את שני הלחמים בשמחה רבה!

גם אנחנו ילדים, נשתדל תמיד להתיעץ עם החכמים בכל העניינים, כי יש להם חכמה מיוחדת, והם תמיד יכולים לעזור לנו. ונשתדל גם אנו ללמד הרבה תורה, כדי שנזכה לקבל מהאור והחכמה!
ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים אהובים! האם היתה היום שאלה שלא ידעתם לענות עליה? בודאי שחכמי ישראל היו יודעים, מפיון שהקדוש ברוך הוא נותן להם חכמה מיוחדת. בואו ונשמע ספור על כך:

המעשה הבא קרה לפני שנים רבות, בזמן שבית המקדש עוד היה קיים. חג הפסח התקרב, והיהודים בארץ ישראל היו מדאגים מאוד. בעוד כמה ימים יצטרכו להקריב את העמר בבית המקדש, במוצאי היום הראשון של החג. את העמר היו צריכים להביא משעורים, אך לא נמצאו שעורים בשנה ההיא בירושלים, וגם לא במקומות אחרים בארץ ישראל.

ומדוע לא נמצאו שעורים? מפני שמלחמה קשה היתה בשנה ההיא בין שני אחים, בני מלכים, שכל אחד מהם רצה להיות מלך. אחד האחים קרא לעזרתו את הרומאים, והללו באו ובקשו לבטל את העבודה בבית המקדש. הם שרפו את כל שדות השעורים, כדי שלא יוכלו להביא את העמר. לא ידעו היהודים מה לעשות, והיו עצובים מאוד. אז הכריזו:

"כל מי שיודע היכן יש שעורים שלא נשרפו, יבוא ויודיע!" אך אף אחד לא ידע.

והנה פתאום הגיע איש אלם, שיכול היה לשמע אבל לא לדבר. הוא נדחק בין האנשים העצובים והראה בסימנים שהוא רוצה להודיע להם משהו. הסתכלו בו ולא הבינו מה הוא רוצה. אז נגש האלם לשני בתים שהיו בקרבת מקום, הצביע בידו האחת על הגגות ובידו האחרת על צריפים שעמדו על יד הבתים האלה.

תמהו האנשים מאוד ולא הבינו מה הוא רוצה לומר, אבל הרגישו שיש לו ידיעה חשובה למסר להם. הם הביאו את האלם לפני פתחיה החכם, (ויש אומרים ששמו היה מרדכי). אולי הוא יבין מה פשר הרמזים.

פתחיה החכם היה איש זקן מאוד. ומדוע קראו לו פתחיה? מפני שהיה פותח ומסביר כל דבר שאחרים לא הצליחו להבין. הוא היה אחד הממנים האחרניים בבית המקדש על עניני הקרבנות.

קריאה שמע

יעֲלֶזְרוּ חסידים כבבד, וינגנו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונו, וחרב פיפיות בידם: **הנה** מטתו שששלמה ששים גברים סביבָה, מגברי ישראל: כלם אחזי חרב מקמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (יחזור מפסוק "הנה מטתו" שלוש פעמים)

בְּרַכָּה יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויהנה: ישא יי פניו אליך וישם דָּךְ שלום: **ישב** בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסך דָּךְ ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד הַיָּדָה, מחוז יעוף יומם: מדבר באפס ידה, מקטב ישוד גהרים: יפל מצדך אף ורכבה מימינה, אליך לא יגש: רק בעיניך תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם ציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים ל-א-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם ל-א-להים אני יי א-להיכם: (חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

תפירת לשם שמים

לילה טוב, ילדים אהובים! האם ראיתם פעם ילד שובב? אל תדאגו, כשיגדל בודאי יוכל להיות גדול בישראל! בואו ונשמע:

כשהיה רבי אלעזר, בנו של רבי אלימלך מליז'נסק, ילד רך - היה שובב גדול והיה עושה הרבה תעלולים. באו והעירו על כך לאביו הקדוש, וזו היתה תגובתו: "בואו ונראה בעזרת ה' אחרי בר המצוה שלו".

גדל הנער והתקרב לגיל מצוות, והחלו ההקנות לקראת בר המצוה. החיט אלימלך, ושם הורה לו הרבי לכוון בכל שלבי תפירת הבגד לכבוד בורא העולם. הוא גם בקש להיות נוכח בשעת תפירת הבגד לבנו.

פרש החיט את האריג על השלחן, והרבי עקב אחר מעשיו.

החל החיט לגזור את חלקי הבגד. כשהגיע למקום הכתפיים, פנה אליו רבי אלימלך ואמר: "אמר: 'הנני גוזר כתפי הבגד עבור רבי אלעזר, שינוע בכתפיו רק למען הבורא יתברך שמו'". בהגיע החיט אל מקום השרוולים, הורה לו הרבי לומר: "הנני גוזר זאת עבור רבי אלעזר, שיוכל להרים ידיו רק לכבוד הבורא יתברך שמו". וכך היה בכל שלבי גזירתו של הבגד.

הגיע יום בר המצוה, והנער לבש את הבגד החדש. והנה, ברגע בו לבש את הבגד - חשו הכל שרוחו של הנער אחרת משהיתה; מרוממת, מקדשת. מאז אותו היום התעלה הנער בתורה ובמצוות, עד כי לא חלף זמן רב והוא היה לאחד מצדיקי הדור.

מה למדנו מכאן, ילדים חביבים? אפילו לבגדים שלנו יש השפעה עלינו! ולעולם אסור להתנאש. גם אם כשהיינו קטנים ושובבים לא זכרנו תמיד כיצד יש להתנהג, כשיגדל בעזרת ה' בודאי נדע! ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

עוד ספר אחד

לילה טוב, ילדים יקרים! האם הרגשתם היום שהתורה הקדושה חביבה עליכם? האם שמחתם בלמוד - לקנות עוד ספר? לשמחה הזאת בודאי אין גבול. בואו ונשמע ספור:

בימי זקנותו, היו לרב עובדיה יוסף זצ"ל בספריה למעלה מעשרת אלפים ספרים! עוד כשהיה קטן, היה אוהב מאוד ספרים (ספרי קדש). בימי ילדותו היו ומשפחתו עניים מרודים ממש. הם חיו בחסר כל והיו אוכלים לחם יבש. היום ברוך ה' יש שפע גדול והמצב הרבה יותר טוב, אך פעם זה לא היה ככה. לא היתה פרנסה, בקשי כמה לירות בחודש, וזה כמוכן לא היה מספיק. בימים ההם, חסד הרב עובדיה פרוטה לפרוטה כדי שיוכל לרכש ספרים. כשקבל כמה גרושים, היה מיד הולך לחנות לספרי קדש וקונה ספר. הוא היה מותר על

פת לחמו ממש בכדי שיוכל לקנות עוד ספרים. ספרים אלו, שקנה במאמץ רב, היו חביבים עליו עד יומו האחרון, והוא היה לומד מהם בתענוג.

נזכר גם אנחנו לרדף ולהשיג את למוד התורה עד כמה שנוכל, כי אין תענוג והנאה גדולים ממנו!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

על המיטה

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" בליל מויד יליה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, ויום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.
יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גדלת ימינה, תתיר צדונה. (אב"ג ית"ז)
יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שגבנו, טהרנו גורא. (קרי"ע שט"ו)
יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור, דורשי יחודה, ככבת שמרם. (גיד"י כ"ש)
יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) כרבם טהרם, רחמי צדקתה תמיד גמלם. (בט"ר צת"ג)
יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובה נהל עדתך. (חק"ב ט"ז)
יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) חיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך. (גי"ס ס"ח)
יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שונעתנו קבל, ושמע צעקתנו, ידע תעלומות. (שק"י צ"ה)
(בלחה) ברובה שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

כשכתוב ובימים שלא אומרים כהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 2) - לא אומרים וידוי.
אנא יי א-להינו וא-להי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מלכנו מתהנתנו. שאין אנחנו עוי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו.
אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. וזדנו. חמסנו. טפלונו שגור ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לאצנו. מרדנו. מרינו דבריה. נאפנו. סרדנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צדדנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחנתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו.

אתה תקום תרחם ציון, מי עת לנהנה כי בא מועד:
בינך אפקיד רוחי, פדתה אותי יי א-ל אמת:

אֶזְרָנוֹת

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

לְעַמּוֹן עֵבֶת

כ"ג, ע"ג, ע"ד רס"ב

שְׁזָה נוֹגַע לְבָנוֹ, וְעָנְשׁוּ שָׁל הַבֶּן וְדָאֵי הִיָּה נוֹגַע בּוֹ כִּף כָּף פְּאֵלוֹ הִיָּה זֶה הַעֲנֵשׁ הַפְּרָטִי שְׁלוֹ, לְכֵן שְׂמַח הָאֵב וְאוֹמֵר: בְּזֶה שְׂחַנְכֵתִי אֶת בְּנֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה עַד מְלֵאת לּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְהִבְאֵתִיו לְמִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה, עַל יְדֵי זֶה יִכּוֹל אֲנִי לֹאמֵר אֶת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי וּפְטוּר, הִיֹּת וּשְׂמֵרָתִי 'מְעַנְשׁוֹ שֶׁל זֶה' כְּשֶׁהִדְגַּשׁ הוּא עַל 'שֶׁל זֶה' דִּיקָא, אֲנִי שְׂמֵרָתִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה שְׁלֹא יֵעָנֵשׁ, וּמִמִּילָא יֵשׁ לִי חֵלֶק נֶכֶר בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה בַּהּ צוֹעֵד בְּנִי, כִּי מְלֵאתִי אֶת תְּפִיקָדִי כְּרָאִי, שְׂכַתּוֹצְאָה מִמֶּנּוּ הַיֶּצֵר הַטּוֹב בְּעַת הַגִּיעוֹ עִתָּהּ בְּמֵלֵאת לּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִמְשִׁיךְ עוֹד לְהִלָּחֵם בִּיצֵר הָרָע, וּמִמִּילָא דְאֶגְתִּי לְבָנִי שְׁלֹא יִגִיעַ חֲלִילָה לְיַדֵי עֲבָרוֹת, רַק שִׁיְהִיָּה בֵּר מִצְוָה אֶמְתִּי, וְיִמְשִׁיךְ וְיִרְבֶּה לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְרָאָה זֶה פְּלֵא, 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי' עוֹלָה כְּמִסְפָּר 'מִקְרָא מִשְׁנָה מִצְוָה', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי מִן הַתְּחִיבוּתִי, כִּי עַד מְלֵאת לּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הִבְאֵתִי לּוֹ מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוָה.

עַד עִתָּהּ בְּגִין חֲטָאֵי בְּנוֹ, וּמַעֲתָהּ יוֹשְׁתּוֹ עַל רֹאשׁ הַבֶּן, וּחֲכָמִים עוֹד תִּקְנוּ בְּרָכָה מִיְחַדֵּת עַל כֶּף, שֶׁהִיא הַדְּגִשָּׁה שֶׁל הַשְּׂמִיחָה וְעוֹד בְּהַבְלָטָה יִתְרָה בְּעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הַיִּתְכֵן.

וְלָכֵן אֶמְרָתִי לְפָרֵשׁ בְּעַת הַבֵּר מִצְוָה שֶׁל בְּנֵי דוֹד'ל שִׁיחִי בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית תּש"ג, שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא שׁוֹנָה לְחִלוּטִי. כִּי הַיֶּצֵר הָרָע שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם מֵעַת לְדָתוֹ (סְנֵהדְרִין צ"א:) וְהַיֶּצֵר הַטּוֹב מִגִּיעַ רַק כְּשֶׁנִּעְשֶׂה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אֶחָד (אֲבוֹת דְּר"נ פט"ז מ"ב), אִם כֵּן אֵיזָה כַּח כָּבֵד יִכּוֹל לְהִיֹּת לַיֶּצֵר הַטּוֹב לְהַשְׁפִיעַ עַל הַנֶּעֶר וּלְשַׁנּוֹתוֹ לְטוֹבָה, לְאַחַר שֶׁהַיֶּצֵר הָרָע אֶחָז וְשָׁלַט בְּיַלְד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים תְּמִימוֹת. רַק לָכֵן נִתְּנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּפָרְקֵי אֲבוֹת (פ"ה מ"א) אֶת סִדְרֵי הַלְמוּד לְיֶלֶד, בֶּן חֲמֵשׁ לְמִקְרָא, בֶּן עֶשְׂרִי לְמִשְׁנָה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, וְהַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל תְּפִלּוֹ הִרִי הוּא מְקוֹם לְפִי מִנְהַגְנוּ חֲדָשׁ לְפָנָי שֶׁנִּעְשֶׂה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. זֹאת אוֹמֵרֵת שְׁעוֹד בְּטָרֵם מִגִּיעַ הַיֶּצֵר טוֹב, לֹא מֵאֲפָשְׁרִים לְיֶלֶד לְקַבֵּל כָּלֵל אֶת הַיֶּצֵר הָרָע, כִּי ה'מִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה' שְׁעֵמוּ בְּמִשְׁךָ הַזְּמַן עַד שְׁנַת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, הֵם כְּמוֹ חֲלִילִים הַלּוֹחֲמִים בַּחֲרוּף נֶפֶשׁ שְׁלֹא לִתֵּת מְנוּחָה לַיֶּצֵר הָרָע לְהִתְחַזֵּק בְּאַחֲזִיזָתוֹ, עַד לְהַגְעֵת הַיֶּצֵר הַטּוֹב, וּבְגִין כֶּף יִכּוֹל הַיֶּצֵר הַטּוֹב בְּהַגִּיעוֹ בְּשַׁנַּת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְלַחֵם נִגַּד הַיֶּצֵר הָרָע וּלְשַׁמֵּר אֶת הָאָדָם מֵעֲבָרָה. לָכֵן מַעֲתָהּ נִכּוֹן הַדְּבָר שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁהָאֵב בְּעַת מְלֵאת לְבָנוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִלְהִיב וְיִפְתַּח אֶת ה'בֵּר מִצְוָה' בְּאֶמִירַת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי'. כִּי זֶה אֶכֶן מֵה שֶׁהָאֵב מִתְכַּוֵּן לֹאמֵר, שְׂאִם הַנֶּעֶר לְאַחַר הִיֹּתוֹ בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אֶחָד יִנְהַג שְׁלֹא כְּדִין, הִיָּה זֶה נוֹגַע לּוֹ מִמֶּשׁ כְּשֵׁם

בְּרַכַּת 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי'

וַיְגַדְלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שְׂדֵה וַיַּעֲקֵב אִישׁ תָּם יָשָׁב אֱהָלִים (כ"ה, כז).

וּבְמִדְרַשׁ רַבָּה (סג, י'): רַבִּי לְוִי אָמַר מְשָׁל לְהַדָּם וְעֲצָבוֹנִית שְׁהִיּוּ גְדֻלִים זֶה עַל גְּבִי זֶה, וְכִיּוֹן שֶׁהִגְדִּילוּ וְהִפְרִיחוּ זֶה נוֹתֵן רִיחוֹ וְזֶה חוּחוֹ, כֶּף כָּל י"ג שָׁנָה שְׁנִיָּהם הוֹלְכִים לְבֵית הַסֶּפֶר וּשְׁנִיָּהם בָּאִים מִבֵּית הַסֶּפֶר. לְאַחַר י"ג שָׁנָה זֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית מִדְרָשׁוֹת וְזֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבִנוֹ עַד י"ג שָׁנָה, מִכָּאן וְאֵילָךְ צְרִיךְ שִׂיאֵמֵר 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי מְעַנְשׁוֹ שֶׁל זֶה'.

סֵפֶר הַרְה"ק ר' אֲבֵרָהם יִצְחָק קֶאֱהָן מִתּוֹלְדוֹת אֶהָרֵן זִיע"א, בַּעַל 'דְּבָרֵי אֲמוּנָה', שְׁבִיּוֹם שֶׁנִּעְשֶׂה גְדוֹל, בֵּר מִצְוָה, שְׂכִידוּע מוֹהַר הַקְּדוּשׁ שְׂאָז מְקַבְּלִים אֶת מְלֵאךְ הַיֶּצֵר טוֹב, הַרְגִישׁ בְּיוֹם קְדוּשׁ זֶה אֹר מִפְּלֵא וְנֵעַם תַּעֲנוּג רוּחָנִי עַד שֶׁהַרְגִישׁ שְׁעוֹד מַעֲט אֵי אֲפָשֵׁר לּוֹ לְסַבֵּל עוֹד. וּבְקִשׁ מֵהַשִּׁי"ת שִׁיּוּכַל לְסַבֵּל וּלְקַבֵּל אֶת הָאֹר ('זְכוֹר לְאֲבֵרָהם' עִמּוּד קִצּוֹ אוֹת טז).

עֲשִׂיתִי מֵה שְׂמִטָּל עָלֶי

כְּתַב הַרְה"ק ה'אֲמָרִי שְׂאוּל', רַבִּי שְׂאוּל דִּידִיָּה אֶלְעָזָר טָאוֹב מִמֵּאֲדוּיָץ זִיע"א: בְּעַת שֶׁהָאֵב מִשְׁמִיעַ הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי מְעַנְשׁוֹ שֶׁל זֶה', מְפָרְשִׁים בְּפִשְׁטוּת שֶׁהָאֵב שְׂמַח שֶׁהוּא נִהְיָ פְטוּר מִכָּאן וְאֵילָךְ מְלַחֵעֵנֵשׁ עַל חֲטָאֵי בְּנוֹ שֶׁנִּעְשֶׂה בֵּר עוֹנֵשִׁין בְּעֲצָמוֹ. וְדָבָר זֶה אֵינּוּ מוֹבָן, שֶׁהִרִי תְּמִיד רוֹאִים אֲנִי שְׂאָב מוֹכֵן לְסַבֵּל עֲבוּר בְּנוֹ, 'כִּרְחֵם אֵב עַל בְּנִים', וְכָאן זֶה לְהַפְּךָ. הִיִּתְכֵן שְׂאָב הִיָּה מְרַצָּה וְשְׂמַח שְׂמַחֵיּוֹם מְסִירִים מְעָלְיוֹ אֶת עַל הַעֲנָשִׁים שְׁהִיּוּ לּוֹ

וְהוּוֹ דִּיקָא לְשׁוֹן הַמִּדְרַשׁ רַבָּה פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת (סג י'): אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבִנוֹ עַד י"ג שָׁנָה, מִכָּאן וְאֵילָךְ צְרִיךְ שִׂיאֵמֵר 'בְּרוּךְ שְׁפָטְרָנִי מְעַנְשׁוֹ שֶׁל זֶה'. וּפְרֻשׁ בְּמִתְנֵנוֹת כְּהֵנָּה, לְהַטְפִּיל לְלַמֵּד עִמוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת עִי"ש, רְצָה לֹאמֵר, אַחַר שֶׁטְפַּל עִמוֹ לְלַמֵּד אוֹתוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת זֶה מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוֹת תְּפִלּוֹ, עַל יְדֵי זֶה פְּטָרָנִי, הִיָּנוּ עֲשִׂיתִי מֵה שְׂמִטָּל עָלֶי שְׁלֹא יְבוֹא יְלֵד זֶה לְיַדֵי עוֹנֵשִׁין (מִתּוֹךְ מֵאֵמֵר 'חֲנוּךְ לְנֵעֵר' קוֹבֵץ 'תְּפִאֶרַת יִשְׂרָאֵל' מוֹדוּיָץ תְּשִׁירִי תש"ד עמ' 9-10).

(סֵפֶר סְפִיר וַיְהִלּוּם - לְהַרְבֵּה הַגְּאוּן רַבִּי מִנְחָם מִנְדֵל פּוֹמֵרְנֵץ שְׁלִיט"א)

חִידוּן אֶזְרָנוֹת - נוֹשֵׂא פְּרִסְיִם מִי בּוֹכָה בְּפְרֻשַׁתֵּנוּ?

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ש. אִיזוֹ מִצְוָה בְּפְרֻשָּׁה זוֹ כּוֹלֵלַת דֵּלֶת?

ת. אִם עֲבַד עֲבָרֵי רֹצָה לְהַמְשִׁיךְ וּלְעַבּוֹד אֲצֵל אֲרוֹנוֹ יוֹתֵר מִשְׁשׁ שָׁנִים, צְרִיכִים לְרַצּוֹעַ אֶת אֲזוֹנוֹ הַיְמָנִית בְּדֵלֶת (דְּבָרִים טו יז).

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוּר מִתִּיבְתָא מִנְחָה מְעֵרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְרָ":

פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ה' דוֹד לּוֹצֵקִין מִמּוֹדֵיעִין עֵילִית.

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

הַפּוֹתְרִים נִכְוָה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה

עַל סִידוּר מִתִּיבְתָא מִנְחָה מְעֵרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְרָ".

אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנִי

לְמַסְפָּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוֹ לְמִייל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָה וְטַלְפוֹן.

בְּרֹאשׁ הַדָּף לְצִיין "עֲבוּר חִידוּן לְנוֹעֵר".

לא נפסיק אתה השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בבדיחות: 0534-135-183
לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א. הי"ו.
חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

זוארט על הפרשה פנינים יקרים לפרשת ויצא

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר עֵשָׂבַע וַיֵּלֶךְ זָרְזָה... (כ"ז - י")

אומר רש"י שהסיבה שהזכיר יציאתו ללמדך שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם שכל זמן שהצדיק במקום הוא הודה הוא זיוה הוא הַזְרָה יצא צדיק מן עיר פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה ע"כ. אך יש לשאול מדוע זה מוזכר רק אצל יעקב אבינו ולא אצל אברהם ויצחק בזמן שעזבו הם את מקומות מגוריהם?

ושמעתי תרוץ בשם מור דודי היקר הרב משה פנחסי שליט"א שאם היו אומרים זאת על אברהם היו אומרים הבריות יש פחות הוד וזיו והדר בגלל שלאברהם אבינו היה אוהל ענק עם ארבעה פתחים וכל הזמן היו עוברים ושבים, וכן ביצחק שהיו לו בארות ועבדים שהיו מרגישים חסרון ביציאתו היו תולים זאת במפעליו הרבים משא"כ ביעקב אבינו ע"ה שהוא איש תם יושב אוהלים אין במה לתלות שפנה הזיו וההוד וההדר אלא בלימוד התורה.

הדבר תורה לעילוי נשמת: משה בן יוכבד, יעקב בן כוכבה קאסאנש בת דגישו, אורה בת יוכבד ע"ה

רב מבר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן
ולשבע ברכות
ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

במחיר מצחיק של 5 ₪

להזמנות: 0534-135-183

מי רואה ואינו קונה.

מילתא דבדיחותא

1. אתמול התקשר פקידה מהבנק והסבירה לי שאני זכאי להלוואה בתנאים טובים עכשיו התקשרה פקידה אחרת ושאלה מה קורה עם המינוס שלי. הזמנתי את שתיהן לשיחה ונתתי להן לסדר את העניינים.....
2. עוד שיטה להריגת מקקים: להריץ את המקק הלוך ושוב ברחבי הבית. מחקרים העלו כי אם מקק רץ 39 מטר בבת אחת הוא מת מאפיסת כוחות.....
3. יום שישי האשה לא יוצאת מהמטבח - 10 סוגי סלטים, 5 סוגי תוספות, 4 סוגי בשרים, דגים, חלות, לחמניות, קינוחים ובסוף הבעל שואל: נו איך יצא האבטיח???

לא נפסיק את השמחה
אנחנו עולים שלב - פרטים בקרוב.

מילתא דבדיחותא

4. איך קוראים לבנו של קל וחומר? אם לבן בנו של קל וחומר קוראים קל וחומר אז קל וחומר בן בנו של קל וחומר שלבנו עצמו של קל וחומר קוראים קל וחומר.....

5. שלושה סטודנטים לא למדו למבחן, לכן הכינו לעצמם תכנית... הם התלכלכו בבוץ ובאו באיחור גדול למבחן, ניגשו למרצה ואמרו: "אדוני המרצה אנחנו מצטערים אבל לא הגענו למבחן כיוון שהשתתפנו בחתונה ובדרך חזור התקלקל לנו הרכב ובזמן שטיפלנו בו התלכלכנו ובאנו מיד, כפי שאתה רואה.. תוכל בבקשה לקבוע לנו מועד אחר?" המרצה הבין ודחה להם את המועד. הגיעו שלושת הסטודנטים במועד החדש, מוכנים לאחר שלמדו הכל. המרצה מושיב אותם בכיתות נפרדות, ומחלק להם את המבחן שהיו בו ארבע שאלות והן: 1. מי אלה שהתחתנו? 2. היכן האירוע התקיים? 3. באיזה מקום התקלקל הרכב? 4. מיהו היצרן של הרכב? נ.ב. תשובותיכם חייבות להיות זהות בהצלחההההה.....

לא נפסיק את השמחה - אנחנו עולים שלב - פרטים בקרוב.

6. הרב מיכאל לסרי אמר לי, שבראש השנה, הוא שוהה בדימונה שאלתיהו: מדוע? ענה לי: מלאך המות לא מכיר את דימונה. לכן בראש השנה, אני שוהה בדימונה. על כן המרוקאים שם חיים עד גיל מאה, מאתיים. אין מה לפחד ממלאך המות.....

7. אצל המרוקאים בחזרת הש"צ, אי אפשר להבחין, מי מתפלל, החזן או הציבור. מלך ממית ומחיה ומצמיח-ישועה. ונאמן אתה להחיות מתים-בקרוב. ברוך הוא וברוך שמו. חי העולמים. פעם שאלתי מישהו לפשר המנהג הזה. "הוא נועד", הוא אומר לי "כדי שלא ידברו בבית הכנסת". כל הציבור דרוכים, לומר את התוספות. א' אברהם, א' יצחק וא' יעקב-עליהם השלום. חי העולמים. ילד אשכנזי, נקלע לבית כנסת של מרוקאים. הוא נהנה מהוספות בתפילה. תפילה רעננה. מצמיח ישועה-בקרוב. מצמיח ישועה-אמן. חי העולמים. קיווינו לך. כל הזמן מוסיפים. האשכנזי החליט, שגם הוא מוסיף. ברוך אתה ה' המעריב ערבים. אמר האשכנזי-ימח שמם.....

8. קשיש בקש מקברן קבר מהודר, משיש איטלקי, עבודה מקצועית. רצוני שיהיה לי נוח. חייתי בטוב. רצוני למות בטוב. האם עבודתך נאה? אל תפחד, הנה בית העלמין אני 30 שנה בונה מצבות. מעולם שום נפטר, לא התלונן.....

9. יש רגע שהספקת מניין חצי שנייה לפי ברכו וכולם מסתכלים עליך... ויש רגע, שמחפשים עשירי למניין חצי דקה לפני ישתבח והופעת וכולם מעריכים, ומעריצים ומשבחים אותך.....

**חדש! חוברת הבדיחות משמח חתן וכלה חלק 3 במחיר מצחיק של 5 ₪
ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים: רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים.
עוד פרטים: 0534-135-183.**

כמו כן ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים:

ספר הבדיחות - 50 ₪, חוברת הבדיחות חתן וכלה חלקים 1 + 2 - 10 ₪

חוברת הבדיחות לחג פסח - 5 ₪, חוברת הבדיחות חלק 5 - 10 ₪.

שימו לב: חוברות הבדיחות חתן וכלה חלק 3 - וחוברת הבדיחות חלק 5 אין בספר.....

מילתא דבדיהותא

10. צלצלתי לחבר ותיק שמזמן לא דיברתי איתו ושאלתי אותו במה הוא מתעסק היום, הוא ענה לי שהוא מעניק טיפול תרמו הידרואלי לחומרים חרסיתיים, אלומניום ופלדה בסביבה מבוקרת, התרשמתי מאוד שהוא הצליח להגיע לתפקיד כ"כ מרשים בגיל צעיר כ"כ, עד שהתברר לי שהוא מדיח כלים בפיקוח של אשתו.....

**ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com
או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה. שע"י דפוס ספיד**

11. עדכון מהשטח: הלילה נעשה ניסיון חיסול ג'וק באמצעות ריסוס מהאוויר בעצימות גבוהה במרחב קן התפר שבין האמבטיה למרפסת. בינתיים אין אינדיקציה ברורה אם היעד חוסל או שהצליח להתחמק. נערכים להפרות סדר בכל מוקדי החיכוך בגיזרה.....

12. היה גביר שאשתו כל החיים רוששה את כל כספו וכל הזמן ביקשה ממנו כסף וכו', יום אחד היא נפטרה, והגביר החל לשמוע לחישות מאחורי גבו, "מעניין מה הגביר יכתוב לה על המצבה" הגביר ניגש לקבוצת רכלנים בהפתעה, ואמר להם; "אל תדאגו, אני יכתוב לה פסוק מה'אשת חיל' כל האנשים היו סקרנים מה הגביר יכתוב על האישה שרוששה אותו, בסוף בגילוי מצבה ראו שהוא אכן עמד בדיבורו, וחרט על המצבה את המילים: "כל ימי חייה - דרשה....."

**לא נפסיק את השמחה
אנחנו עולים שלב - פרטים בקרוב.**

פרשיות שבוע – תולדות

13. מה זה "הקול קול יעקב"? - השעון המעורר בבוקר, "והידיים ידי עשיו"? שמכבות אותו.....

פרשת ויצא

14. למה יעקב אבינו בישיבת שם ועבר לא ישן כל הי"ד שנה? כי הוא ראה את המבוכה ששוררת בישיבות איפה להדליק נר חנוכה, האם איפה שאוכלים או איפה שישנים, לכן החליט לא לישון ואז אין בעיה.....

15. יעקב שם אבנים כנגד המזיקים, איך נהיה עלי יניח צדיק ראשו?
אולי זה כמו הגבאים של הרבנים.....

16. "ויקרא יעקב למקום בית אל ואולם לוז שם העיר..." למה שינה, מה רע בלוז? אלא יעקב רצה לפתוח ישיבה בלוז ומה יגידו "הלוזר בוחר" כמו המירר בוחר, זה לא נשמע טוב. (ולכן אין חסידות בעיירת מישגן שלא יגידו המשיגנר רב).....

**נשאר 8 חוברות בדיחות של 'חגי תשרי' במחיק מצחיק של 5 ₪
ניתן לקנות בירושלים ברחוב דוד 9 שכונת הבוכרים עוד פרטים: 0534-135-183.**

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י "ממלכת השמחה" לתרומות, חסויות, ולקניית חוברות מלאים בדיחות: 0534-135-183

לשליחת בדיחות הערות והארות ולקבלת העלון בפורמט דיגיטלי וצבעוני: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחס הי"ו | הפצה ראשית: א.י. הי"ו | הפצה ירושלים: ה.ש.א הי"ו.

חל איסור מוחלט להעתיק בדיחות מכאן כמו שהם, לעלונים שלכם וכדומה, (ובפרט לאלה הלוקחים בדיגיטלי).

דברים מיוחדים

שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו

בעקבות פניות רבות, חוזרות ונשנות, למערכת להוציא עלון בדיחות גם על מה שקשור לתקופה ולעשות מזה דברים מצחיקים, ולמרות שזה קצת קשה....

וב"ה העלון כולל בתוכו בדיחות מצחיקים מהתקופה האחרונה

וזאת למודעי שאין מוקדם ומאוחר בבדיחות והכל כדי לעלות לכם חיוך על הפנים. ובעזרת השם שתמיד תהיו שמחים ומאושרים.

בברכת השמחה, שר השמחה: מאיר פנחסי.

ובהזדמנות זו נבקש מכל מי שרוצה לשלוח בדיחות למערכת, ניתן לשלוח דרך המייל בלבד!

a05832349@gmail.com

רב מבר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן
ולשבע ברכות

ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

במחיר מצחיק של 10 ₪

להזמנות: 0534-135-183

מי רואה ואינו קונה.

מילתא דבדיחותא

בשב"כ חוקרים עכשיו את המחדל החמור: איך זה שביכי לא היה בבית כשירו את פצצות התאורה?.....

הודעת דוברות עיריית בני ברק:

זו העת לשוב ולחדד: בכל מקרה של אזעקה, השהייה בסמוך לגבול רמת-גן היא סכנת חיים.....

אמרו שמברכים "שלא עשני גוי זה אפילו על טראמפ אבל מה שבטוח שתמיד ברכת הנותן לשכוי בינה...זה על ביידן.....

זעם בקרב מצביעי עצמה יהודית על טראמפ שלא ייעד לבן גביר שום תפקיד בממשל החדש.....

מילתא דבדיחותא

יש לי בדיחה על גלנט - אבל לא נראה לי שהוא יואב.....

ישראל כץ נכנס בהצלחה לנעליים של גלנט, ועכשיו נשאר לו רק להצליח להיכנס לשכפץ שלו.....

שני בטלנים מתווכחים בגאולה. אחד אומר חלוקת האלקטורים הכי חשובה זה בפנסילבניה. השני אומר לו החלוקה הכי קריטית זה משיגעון. שומע אותם השלישי ואומר שניכם טועים, החלוקה הכי חשובה נמצאת בבורו פארק! מקבלים בארגז גם בשר גם דגים ואפילו שישיית פפסי.....

יאיר לפיד: דונלד טראמפ והקבוצה המשיחית ההזויה שסביבו, יחריבו את היחסים שלנו עם ארה"ב.....

אתמול הייתי בחתונה ופתאום התחילה מתקפת סייבר על התזמורת והם שרו "ועוד יותר טוב ועוד יותר טוב ועוד יותר טוב" ולא ידעו איך לעצור את זה.....

לפיד לטראמפ: אתה לא מבין את אמריקה.....

ערב המינויים החדשים בממשל טראמפ, בסאטמר מעוררים שאסור לגור מחוץ להתנחלויות מחשש התגרות באומות.....

הלכתי למוסך עם בעייה בצמיג והמוסכניק אמר שצריך להחליף ראש מנוע. שאלתי: מה זה קשור? והמוסכניק ענה: הוא הראש הוא אשם.....

ניתן להשיג את העלון במייל: a05832349@gmail.com

או במוסף 'מתוקים' בחוברת טועמיה.

אשתי היא כמו כטב"מ שעה מסתובבת בבית עד שבסוף מחליטה להתפוצץ עליי.....

שמעתי שהיה קצת בלבול בבני ברק, מה הפשט שנפל טיל בבני ברק אבל למעשה זאת לא הקושיה, כי כל מקום שלא עשו שם סגר בקורונה סימן שזה לא באמת בני ברק.....

לרגע חשבתי שנפל לי טיל בסלון ואז נזכרתי שככה עזבנו את הסלון לפני כניסתנו לממד.....

אחרי הקדנציה של טראמפ ביידן הולך להתמודד עוד פעמיים (אם הוא יחיה עד אז).....

חדש! חוברת הבדיחות משמח חתן וכלה חלק 3 במחיר מצחיק של 5 ₪

ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים: רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים.

עוד פרטים: 0534-135-183.

כמו כן ניתן לקנות במכירה המרכזית בירושלים:

ספר הבדיחות - 50 ₪, חוברת הבדיחות חתן וכלה חלקים 1 + 2 - 10 ₪

חוברת הבדיחות לחג פסח - 5 ₪, חוברת הבדיחות חלק 5 - 10 ₪.

שימו לב: חוברות הבדיחות חתן וכלה חלק 3 - וחוברת הבדיחות חלק 5 אין בספר.....

מילתא דבדיחותא

שטראמפ שקל למנות את נתניהו לתפקיד בכיר בממשל החדש
ואז הוא גילה שהוא תמך בהתנתקות... אז לא.....

ההישגים של החיזבאללה במו"מ, השיעים עפים על עצמם: שמנו לשליח האמריקאי סוכריות בצבע ירוק
וצהוב צבעי הדגלים של חזבאללה ותנועת אמל.....

בעקוב הגשם הרב שירד השבוע בעיר זכרון יעקב: במשנת יוסף בעיר, קוראים למזמינים לבוא לאסיפת
המוצרים עם רשתות דייגים וחכות.....

בדוברות העיר רמת גן טוענים שהטיל נפל בבני ברק, ואילו בדוברות העיר בני ברק טוענים שהטיל נפל
ברמת גן, לפחות על דבר אחד הם מסכימים: שהאזור חסם לתנועה.....

חיזבאללה בהודעה: הטיל כוון באמת לעבר רדיו קול חי
בתגובה לאי השמעת השיר 'תמיד אוהב אותי' של אלייצור.....

עיירת בני ברק - ורמת גן רבים על שברי הרסיס, כל אחד טוען שזה נפל בחלק שלו.....

חיזבאללה בתגובה: כיוונו את הטיל לכיון נמל התעופה בן גוריון, ויצא לנו רחוב בן גוריון.....

דבר כזה בתולדות השמחה לא היה מעולם!

כל ה- 9 חוברות הבדיחות שיצאו עד היום ע"י המערכת:

1. לא נפסיק את השמחה חלק 1.	6. חג פורים.
2. לא נפסיק את השמחה חלק 2.	7. חג פסח.
3. לא נפסיק את השמחה חלק 3.	8. משמח חתן וכלה חלק 1.
4. לא נפסיק את השמחה חלק 4.	9. משמח חתן וכלה חלק 2.
5. חגי תשרי.	ועוד הרבה הוספות, בדיחות על חנוכה וכדו'
- כל זווה בספר אחד 228 עמודים, 1,500 בדיחות, עם הרבה בדיחות חדשות ונוספות שלא היו בחוברות.

מחיר הספר 50 ₪!

המכירה נמצאת ברחוב: דוד 9 שכונת הבוכרים ירושלים, אך ורק בתיאום מראש! התקשרו עכשיו: 0534-135-183.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

מפרכת השיבני פון

ירושלים

תהלים בנות "צדיק המזוזות רח' פולנסקי 13 שבת שעה 12:30

אבות ובנים "תורה וחיים" לואיליפסקי 39 רמות א חצי שעה אחרי ר"ת

אבות ובנים "שבת אחים" רח' שמואל הנביא 11 שבת שעה

אבות ובנים "משכן משה" רח' האנפה 2 מתחיל בר"ת

אבות ובנים "בני תורה" רח' בר יוחאי 5 מתחיל בר"ת

אלעד

תהלים בניס "סלונים" בן זכאי 10 שבת בבוקר

חיפה

"ישיבת מורשה - תפארת שלמה" רח' השילוח 6 אבות ובנים 9:00 תהלים 15:00

בני ברק

"משכן יחזקאל" רח' חברון 25 שיעור ליל שבת אבות ובנים 40 דק' אחרי שקיעה

אבות ובנים "בעלזא" הרב זוננפלד 3 מוצ"ש שעה אחרי ערבית

כששואלים אותי: איך זה להיות אמא???

בניית המצלמה הראשונה בעולם?

אז מי צילם את זה?

היום הסתכלתי על אשתי וחשבתי, זוהי ההשקעה היחידה שהכפילה את עצמה במהלך החיים.

הרגע המביך הזה שאתה קולט שהפסיק לרדת גשם ואתה היחיד שהולך עם מטריה פתוחה ברחוב

היי כמה עולה עוגה כזאת 450, ה"י 17:27

יש ב2000? 17:28

יש מקום שמור בגיהנום לאנשים שמכניסים לך אצבע לפה כשאתה מפקח

לא אשכח את מילותיו האחרונות של סבא שלי:

"תפסיק להזיז את הסולם

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

לא אלהיתאס "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ויתר רבקה אשתו" (בראשית כה, כ"א). בזוהר הקדוש מובא שלאחר שראה יצחק שרבקה עקרה ומנעה ה' מלדת, הלך להר המוריה, למקום בו נעקד על גבי המזבה, ורצה להקריב שם קורבן לה' ולהתפלל לה' שיראה בעוניים ויפקדם בבנים. וכך היה, התפלל יצחק מעומק הלב שוב ושוב, חתר חתירה בעולמות העליונים ועשה רעש גדול בשמים, ונענה- ויעתר לו ה'! וכמו שדרשו רבותינו על תפלתן של צדיקים שנמשלה לעתר (קלשון גדול), לומר לך- מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא ממידת אכזריות למדת רחמנות (סוכה יד ע"א). לפעמים אדם מתפלל ונראה שתפלתו אינה מתקבלת, ומתלונן "התפלתי ולא התקבלה תפילתי", אך אין להישיבר אלא להמשיך להתפלל עוד ועוד עד שלבסוף תוקבל תפלתו ברחמים וברצון, וקנה א"ל ה' חזק ויאמץ לך, ועוד פעם וקנה א"ל ה' (תהלים כז, יד). עד שתקובל התפילה! (וכן הוא במדרש רבה סג, ה שיצחק אבינו העשיר כביכול את הבורא יתברך מתפילותיו, תפילות רבות באושר ובשפע השפיע יצחק, עד ששמע ה' תפלתו).

הי רצון שתקובל תפלתנו ברחמים וברצון לפניו יתברך ונזכה לראות בקרוב בגאולת ישראל השלימה.

שבת שלום ומבורך!

אחחח הגשם הראשון בעונה, כשילדים הולכים עם מעיל שלא נסגר וגברים מסתובבים עם מטריה של מיני מאוס כי אף אחד לא התארגן מראש

בחורף אתה מרגיש סלב הגשם רודף אחריך הרוח שורקת לך הברק מצלם אותך והרעם מוחא לך כפיים

כשאתה ממציא בקורות חיים ובכל זאת קיבלו אותך...

איזה אנשים הזויים יש ברמזורים!!

מאיפה לי לזכור מה השם של מי שנתן לי רישיון

החל מתאריך 1.10.2024 כל טיל שנכנס למרחב האוויר הישראלי יחויב בהתקנת לוחית רישוי

שלטי דרום

חוברת עילוי נשמות

נוסח קליל ונוח

052-7656075

מעל 800 ילדים

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

יוסלה

ציירה: טובהלה

פרק 50

כלם מתמקים ממני!
אבל זה לא משנה,
אני אברר בעצמי...

ואתה מכיר?
אני? אה... לא בדיין...

אתה מכיר את יוסלה?
או יודע משהו על מדותיו ועל למודו?
אה... אני לא כל כך
מכיר אותו...

...אך מדוע כאן כלם מתמקים?

בנראה הם לא מכירים אותו מספיק טוב.
אך אני עוקב אחריו כבר שבוע שלם.
הוא ממש צדיק נסתר! לומד רק בלילות,
וגמער היום מתנהג כנחור פשוט. איזו
ענוה! כזה נחור אני מתפסט עבור ריזל!

זהו, אני כבר החלטתי. כבר שבוע התופעה חוזרת
על עצמה מדי לילה. רק אדבר עם איתי...

אכן נפרת התלהבותו מהנחור.
ומה אמר אחרי הרב?

בתחלה הוא היה המום והסתייג מהרעיון.
אך לאחר פספופרתי לו את מה שראיתי ואף
הראיתי לו את ההמצאה, הוא הסכים אתי
ואף נתן את ברכתו. הוא היה מפתע כל כך.

א- אה! כמעט שכחתי, הגיע היום מכתב
מקואוונדיה. שלחתי מכתב אל חברי עגור עם,
ובו בקשת ממינו לברר למעני על יוסלה שפשה
עם לפני שהגיע לכאן. את מכתמה לקרא את
המכתב, הוא כל כך טובת אותו!

© כל הזכויות שמורות